

Biblioteca Valenciana

31000005091627

S. XVIII.
1144

ES PROPIEDAD DE
MANUEL BAS CAREONELL
N.º 16511
BIBLIOTECA INVESTING S.A.

X

M.B.

LO LIBRE
DE LES DONES,

E DE CONCELLS DONATS PER
MOSEN JAUME ROIG,

A SON NEBOT

EN BALTHASAR BOU,
SENYOR DE CALLOSA.

QUARTA IMPRESSIÒ.

TRAULA A NOVA LLUM
CARLOS RÒS,

NOTARI APOSTOLICH , NATURAL
de esta mòlt Noble, Illustre , LL. y Coronada
Ciutat de Valencia.

AB LLICENCIA.

* * * (☞ ✠ ☞) * * *

En Valencia , en casa de JOSEP GARCIA.

Any M. DCC. XXXV.

*Se trobarà en casa de Thomàs Torres, Librer, carrer que va
de la Plaza de Villarrasa al Collegi del Sr. Patriarcha.*

AL EGREGIO Sr. D. FELIPE

Lino de Castelví Juan Ximenez de Urrèa, Conde de Carlèt, y Benimodo, Baron de Tous, y Terrabona, Señor de Mafalèt, y Casa Real de Pintarrafes, &c.

Viendo dado à la estampa tres pequeños Libros, concernientes à las excelencias, y apreciables circunstancias de la lengua Valenciana, para que no se olvidàra del todo el uso de ella, manifestando al publico muchos Adagios agradables en su Idioma; y siendo el Libro, que en Poesia compuso el celebre Don Jayme Roig, tan principal à este fin, como buscado, y casi escondido en el olvido, de manera, que para formar un cuerpo para reimprimirle, ha sido precisso valerse de fragmentos, que à costa de especial cuidado de V.S. se ha logrado. Y en vista de estàr todo su contexto integro, y perfecto, (aviendo merecido à la muy Ilustre Ciudad correspondiera con galanteria à mis anhelos, en tiempo que V.S. se halla su Procurador Mayor actual) se determinò la reimpresion de la citada Obra (para que no se perdieran escritos tan estimables) à la proteccion de V.S. y para que muchos que la buscan,

assi Naturales , como Estrangeros , no carecieran de ella. Con estos motivos passa mi afectuosa atencion à ofrecerla à V.S. que aunque corto obsequio , experimentando en su aplicacion la mayor benevolencia à los Valencianos , aunque nacido V.S. en otro Reyno, tendrá disculpa mi verdadero afecto , para credito de lo expressado, referir como en el tiempo antecedente à las turbaciones , fue V.S. en el cumplimiento de la obligacion de los Oficios publicos que tuvo , un exemplo de puntualidad. En la Bolsa de Syndico del Brazo Militar fue V.S. otro de los cinco Nobles que concurrían, aviendose encontrado en este Empleo , quando succedió en la Corona de España nuestro amado Rey, y Señor Felipe Quinto , el animoso , que Dios guarde. En las tres Plazas de Nobles , que componían la Junta de contra Fueros , era V.S. otro de los que las servían. De los seys Nobles, que formavan la Junta de la Costa, era V.S. otro de los que la ocupavan. En la Diputacion de Valencia , infeculado , sirvió V.S. el Oficio de Contador. Siendolo assimesmo en la Ciudad, sirvió V.S. el Oficio de Justicia Civil en el año 1705. y en primeros de 1706. abandonando su casa , y haciendas, passò con toda su familia à la Corte de Madrid. Y aunque estuvo infeculado V.S. en su Patria Zaragoza, en las Bolsas primera, y segunda de Nobles en la Diputacion del Reyno de Aragon , no llegó el caso de tocarle la suerte. Establecidas las Leyes de

Cas-

Castilla en Valencia, y nombrado otro de sus Regidores, tomando el juramento, ha servido V.S. los Oficios de Procurador General, ò Mayor, una, y otra vez, los de Comissario de Fiestas, Salud publica, comisiones de carnes, trigos, repetidas Embaxadas, muchas Diputaciones de diferentes encargos, y negocios, en que ha manifestado siempre V.S. su desinterès, zelo al Real servicio, y bien comun. Y assi, estando esta Obra acogida al sagrado de tan gran Mecenas, quedará seguro el baxel de mi esperança, pues no podrá estar sujeto à peligro alguno, honrandolo V.S. Al que suplico al Cielo prospere su vida en los auges de su mayor felicidad.

B. l. m. de V. S.
su mas inclinado, y rendido
servidor.

Carlos Ròs.

SUMA

SUMA DE LA LICENCIA.

Tiene licencia de los Señores del Real Consejo Carlos Ròs, Notario Apostolico, vecino de Valencia, para poder reimprimir, y vender el presente Libro; segun mas largamente consta de su original, despachado en Madrid por Don Manuel de Contreras en 27. de Mayo de 1735.

ADVERTENCIA

PROEMIAL.

LA presente Obra metrica del Noble , insigne, y famoso, Cavallero , Poeta, y Doctor en Medicina, Don Jayme Roig, natural de Valencia, Medico que fue de la Reyna Doña Maria , muger del Rey Don Alonso , el Conquistador de Napoles (nombrada comunmente : *La Cudolada de Mosen Jaume Roig*) saliò à luz en esta Ciudad de Valencia año de 1531. en quarto. Se imprimiò segunvez en octavo el de 1561. en esta mesma Ciudad : En Barcelona se imprimiò tercera vez dicho año 1561. en quarto ; y siendo assi que con averse hecho dos impresiones en esta Ciudad, apenas se encuentra un libro , ni noticia de esta Obra , ni de otras Valencianas , me motivò (con el fin solo de facar à nueva luz las vejezes de mi lengua Materna) à dar quarta vez à la Prensa esta impresion que ofrezco , la que ha sido copiada de la segunda que en esta Ciudad se hizo en octavo , sin añadir , ni quitar cosa alguna.

Los vocablos que en esta Obra se hallan con menos sylaba , ò sylabas , no es porque en aquellos tiempos assi se pronunciassen , sino que estàn syncopados , y esso es licencia Poetica ; como tam-

bien

bien el poner muchas palabras inventadas, y no usadas, por causa de la consonancia, ò ley de verso. Lo mesmo se deve entender quando por causa de la *synalepha*, que tanto se usa en nuestro Idioma, se ajuntan las dicciones monosylabas, con las polysylabas, pues tambien parecen otras, y no lo son; y esto no es por razòn de *syncopa*, sino por ser propiedad de la lengua Valenciana, que à mas de ser tan laconica, y breve, esso la haze aun mucho mas, porque de essa fuerte pronunciamos naturalmente los Valencianos, supliendo las *synalephas*.

COMENÇA
LO LIBRE
DE LES DONES.

ORDENAT PER LO MAG. MESTRE

JAUME ROIG,

DOCTOR FAMÒS DE LA SERENISSIMA SENYORA
Reyna Dona Maria. Es exemplar, è de concells per ell donats
à son nebot En Balthasar Bou, Senyor de Callosa,
qui mòlt amava.

T H E M A.

Sicut liliū inter spinas, sic amica mea inter filias.

P R E F A C I.

PRIMERA PART DEL PREFACI.

EU Creador,
unich Senyor,
Omnipotent,
latriament,
qual sol adore,
quant puch honore,

è reverixch,
tèm, obeixch
fos Manaments,
dos excellents
singularment,
sols ell colent,

de cor fancer,
 fas lo primer,
 amant prohisme,
 sens frau sophisme,
 com mi mateix,
 no sens perpleix
 fas lo segon.

En aquest Mon
 amar mon Dèu
 per sguart sèu,
 è mon prohisme
 per Dèu altisme
 tal charitat,
 è voluntat
 desig haver,
 per à Dèu fer
 servey algù,
 è en comù,
 axi amichs,
 com enemichs,
 bon adjutori,
 tot meritori
 charitatiu,
 en Dèu confiu,
 mendreçarà,
 è mostrarà
 les fues vïes.

Entre les pièes
 spirituals,
 è corporals,
 lobra millor
 de mes amor,
 è ben voler,
 à mon parer
 es doctinar,
 dar exemplar,
 è bon concell
 al qui novell
 en lo Mon vè.

Qui sen abstè
 de be preycar,
 è declarar
 al ignorant,
 es foterrant
 malvat fervent
 lo sèu talent,
 no res guanyant
 ell ajustant,
 or ell amaga,
 en lo Mon vaga,
 è lo temps pert.

Del que sò spett
 de Dèu rebut,
 he clar hagut

l'experiment,
 feràl present
 mon ensenyar,
 sols remeyar
 error pública
 en ques implica
 comunament
 tot lo jovent
 no sens pecat
 ha infestat,
 è comogut,
 mon mig perdut
 enteniment,
 fet ignocent
 ja oblidunt,
 no prou bastant
 à tal empresa,
 ja es ma despesa
 al sol del sach
 lo sirga flach
 del meu cervell
 fa son capell
 minue, sotil,
 rompli lo fil,

è pert lo fest,
 ordix no llest,
 tix ab treball,
 trama li fall,
 hon fallirà
 hi suplirà
 sols de manlleuta:

Que à caplleuta
 suplich; exorte
 lo que reporte,
 è tinch emprès
 sia remès:
 no pas scapçat;
 partit, trencat,
 per veedors,
 è miradors,
 ni squinçat;
 mes sols pinsat,
 è corregit,
 llimat, llegit,
 ò bè scoltat
 sia acceptat
 benignament.

S E G O N A P A R T .

YO com absent
 del Mon vivint,
 aquell linqunt
 aconortat,
 dell apartat
 dant hi del peu,
 vell jubileu
 mort civilment
 ja per la gent
 desconegut,
 per tots tengut
 com hom selvatge,
 tenint ostatge
 en lo meu llit
 prou envellit,
 antich de dies,
 per malalties
 mòlt afligit,
 vell, enllegit,
 desconfolat,
 y atormentat,
 flach debilit,
 ab poch dellit
 defficiòs:

mes ansiòs
 daquests pubils
 jovens gentils,
 è dalguns vells,
 qui com ocells
 passen chillant,
 è sibillant
 com les cigales,
 corbs, è cucales
 van ahucant,
 dels llòbs fent cant,
 fonant ses trobes,
 broden les robes,
 è los frens dauren,
 los carrers llauren,
 mouen cantòns,
 girantse redòns,
 è tot lo jorn
 roden entorn
 del cremallò,
 com papallò,
 fins que si cremen,
 perills no temen,
 sentint de nas,

hon

hon se tè pas,
 com cans sapleguen,
 entrells sembreguen,
 quant han despenen,
 moren , è penen,
 è tresnuytant
 van aguaytant
 una tal caça
 qual, qui la caça
 pren mala llebra,
 vibra , culebra,
 è febra aguda,
 no coneguda
 per tot hom prou.

Perque tant mou
 tal ignorancia,
 als qui ab ansia,
 è treballs vans,
 perills, è dans,
 caça segueixen,
 qual no coneixen
 pendre sarreen
 quanta ne veen
 fon ells los presos,
 als poch entesos,
 perque si miren
 veigen hon tiren

en lo llur viure,
 los vull scriure
 est doctrinal
 memorial,
 haurà nom spill.

A tu com fill
 Balthasar Bou,
 per lo quem mou
 ta mòlta amòr,
 è gran calòr
 de nebot char,
 lo vull dreçar:
 car certament
 lo teu jovent
 tens ben compost,
 è prou dispost
 lo sentiment,
 lnteniment
 veig que tens clar,
 è Balthasar
 nom de sciencia,
 de sapiencia,
 è prophecìa,
 de senyorià,
 è principat
 fon imposat
 à Daniel

quant

quant Israel
 fon transmigrat,
 per ser honrat
 nom, è plaent
 antiguament
 es real nom.

Bou sobrenom,
 mansuetut
 diu, è virtut,
 Bou conegut
 Christ quát naixquè,
 Bou Lluch scriví
 llarch quil parí,
 Bou, menjant fe,
 aparegut
 Langel Miquel
 alt en lo Cel,
 Bou segon signe
 se diu benigne
 ab Bou sylvestre
 se mostrà mestre
 disputador,
 confonedor,
 dels braus Rabins
 crech puix tants tins,
 nom, è cognom,
 è lo renom

que pots cobrar,
 del bon obrar
 seràn conformes.

Perque informes
 los jovens verts,
 è inexperts
 del toch del foch,
 pòlls del bech groch,
 del niu cuytats,
 y poch aguats
 exir certèr
 del sparvèr
 cercant les mans
 als vells galans
 qui no se stàn
 pel temps que han
 de porrejar,
 è pledejar
 ab la verdor
 al honrat cor
 dels curiosos
 Religiosos,
 è Capellans
 dich dels prophans
 dels qui son dån
 cerquen, è vån
 de pich en sola,
 è

è de sa schola
del vot exprès,
ni del entès
nols plau membrar,
te vull pregar
tu nols publiques,
è comuniqués.

Si hi lligirèu,
coneixerèu
ab prou claror,
la gran error
tan manifesta,
la deshonestia,
è viciosa,
tant perillosa
amor inica,
que huís pràtica,
mes pecoral
que humanal,
fols per dellit,
la per profit
mes avaricia
que amicicia
no cur tractar.

De mon parlar
tots sim creurèu,
è lligirèu

no may amar:
ans defamar,
may inquirir,
ne perseguir,
james casar,
menys abraçar
foch immortal,
d'inforn portal,
dones damnades
enverinades
daquell verí,
ab que ferí
al llur antich
primer amich,
Eva de mort
dins aquell hort
hon fon formada
per llur errada
dexà llavor
de frau error,
è gran malèa
à sa genèa,
è quantes son
aran lo Mon
son diablees,
demonieses:

Car les primeres

amors

amors son veres,
 è tostemps duren,
 per ço hi aturen
 tant los Diables
 dells sols amables,
 may sen partixen,
 ni sen desixen,
 noy val baptisme,
 mes exorcisme
 llum, sal, capida
 que de llur vida
 divis senfaça,
 bè sab de maça
 quin es ferit
 lo meu sperit
 na portat pena
 sobre la squena
 mal huytanta anys,
 treballs, afanys,
 è greu turment,
 vetlant, durment,

no cessant may
 de cridar ay,
 è sospirar,
 ben informar
 publicament
 tot stament
 qui sen vol pexer
 vull fer conexer
 ben avisar,
 è divisar
 exordi fent
 succintament
 la llur costuma
 narrant en suma
 ferà lantrada,
 ò la levada
 desgremidor,
 ò sonador,
 com sonar vol,
 ò Prothocol,
 ò llargues Notes.

TERCERA PART.

DOnchs dich q̄ totes
 de qualque stat,
 color, etat,

Ley, Naciò,
 condiciò,
 grans, è majors,

chi-

chiques, menors,
 jovens, è velles,
 lleiges, è belles,
 malaltes, fanes,
 les Christianes,
 Juies, Mores,
 negres, è llores,
 roiges, è blanques,
 dretes, è manques,
 les geperudes,
 parlères, mudes,
 franques, captives,
 quantes sòn vives,
 qualsevòl síen,
 tot quant somnièn
 effer ver creen
 del que no veen
 procès de pensa,
 pera defensa;
 ni part oír
 per presumir,
 sols pronuncien
 ver sentencien
 que cert no sabèn,
 mentint se gabèn,
 sempre varièn,
 jamay se rien

senfe ficciò,
 per tracciò
 rien, è ploren,
 criden ques moren
 quant sòn pus fanes,
 si han terçanes
 llur mal no colen,
 è fingir solen
 tenir dolor,
 per dar color
 à ses empreses,
 si son represes,
 instruccions,
 reprensions,
 tot ho refusen:
 mes mòlt bè scusen
 vicis amats,
 è los pecats
 daltri speculen,
 è sen tribulen
 com se confessen,
 daquells expressen
 les circumstancies,
 daquells han ansies,
 dels seus nos dolen,
 mostren que volen
 lo que nòls plau:

miren lo blau,
 compren de grana,
 volen magrana,
 raïm demanen,
 mes no sen ganen
 may en lo pendre,
 prodich despendre,
 hufanejar,
 pus alt pujar
 es llur plaer.
 Tot lo penser
 qual elles tenen,
 quant marit prenen,
 es sia noble,
 sehent, ni moble
 fis vol no tinga,
 folament vinga
 de gran llinatge,
 al menys paratge,
 ò gentilèa,
 si tè pobrèa,
 si es orat,
 porte daurat
 un gefarant,
 vaja cantant,
 no sen sglayen,
 ni gens sesmayeren,

si sab jugar
 un exovar
 tot en un dia,
 folament sia
 dantiga raça,
 Senyor en plaça,
 es llur dellit.
 Pres lo marit,
 saber treballen,
 prim les candallen,
 fanli procès,
 pera quant es:
 si en lo blanch
 del ull tè fanch
 el veen hom,
 algun queucom
 es reverit
 un poch servit,
 sil pòls tè flach,
 hanlo per h,
 nol han per res,
 è mes que mes
 si les complau,
 com fan lesclau
 lo tracten, manen,
 aixil debanen
 com un capdell,

com en fluxell
 dessus li sehen,
 è menys lo preen
 que un fesol,
 sens llum cresol
 li fan tenir,
 per reverdir
 en fech lo planten,
 rient sencanten,
 aixin fan dell,
 com dun moxell
 destopa grosa,
 fan de sa bosa
 ample crivell,
 arner, garbell,
 forca, è pala,
 per art, è gala
 lo fan anar:
 venir, tornar,
 ginyant deports,
 per negres horts,
 dinars, çopades,
 tostemp albades,
 è secrets patges,
 ò llarchs viatges,
 no sens spies,
 ò fricalies

à rebre actes,
 elles sos tractes
 entre tant cloen,
 venir com lloen
 tot ho desfrecen,
 casa redrecen,
 fan osca al fus,
 no, y pensen pus:
 qui mes bels fa
 pijors les ha,
 mes sen enuigen,
 servirlo fuigen,
 mes mal ne dién,
 è calumnién,
 è mes sen clamen,
 tenen, è amen
 lo brau ardit,
 qui per despit
 fort les mal mena,
 quils fa dur bena
 han per valent,
 han per dolent
 lo bon caser:
 lo solacer,
 plaent benigne,
 han per indigne
 en son parlar

densibillar,
 fens picar grata
 oli de mata,
 nols fa pudor
 lo pelador,
 mudes, pinfar,
 ni lençofrar,
 lo raig del Sol
 en Juliol
 los es plaent,
 lo llit calent
 volen de Stiu,
 nols plau caliu
 en lo Janer,
 per un diner
 mòlt regateigen,
 florins barrejen
 pel que volríen,
 quant han daríen
 pel que no tenen,
 per no res venen
 lo necessari,
 per voluntari
 poder comprar,
 è renovar
 lo que bels vè,
 è saben bè

altres vegades
 que han mudades
 forges al or,
 minues, è for
 de obradures,
 è soldadures
 lan consumit,
 è llur vestit
 de fina llana
 seda pifana,
 no vell, ans nou,
 vendrel les mou
 un tall novell.
 Mes que al penell
 les mudal vent,
 may llur jaent
 nunca fa stiba,
 ne hon fort tiba
 llur fluix voler,
 mon vell saber
 ha sdevengut,
 may ha pogut
 trobar lo lloch,
 ni un temps poch
 en ques reposen,
 de si deposen
 tot afossech,

llur voler cech
qualvol no mira,
ans lo aïra,
è mes morreja,
qual parenceja
es llavorit.

Lur cap humit,
sech, fret, ò calt,
de salt en salt,
corrent fabrica,
troba, è implíca
contradictoris,
llurs reportoris,
invencions,
condicions
sòn de Diables,
fallen vocables,
è diccions,
relacions,

per fer en vides
de ses fallides.
David, Prophetes,
Tuli, Poetes,
Grechs Oradors,
setanta, y dos
Lengues del Mon;
Catholicon,
Guici, Papies,
tymologies
quant han scrit,
parlat, è dit
entrels vius tots,
no hià prou mots
qui à dir basten
verins que pasten
tants mals com usen,
los bens que abusen
ni referit.

QUARTA PART.

HAurè ordit,
puix men empaig,
est meu escaig
de parlament
curt, flach, fallent:

à fil per pua
la forja sua
stíl, balanç,
ferà en romanç
noyes rimades,

comediades
 amphorismals,
 facesials,
 no prou scandides,
 al plà teixides
 del algemà,
 è parleria
 dels de Paterna,
 Torrent, Soterna,
 prenent manobra.
 Si temps me sobra,
 è mon recort
 fols per confort,
 è per retraure,
 no leixar caure
 los qui treballen,
 juguen, è fallen,
 uns mates baten,
 los altres maten
 tots enganats,
 de seny torbats
 à ses requestes,
 cerquen les testes,
 troben la mort,
 farèls report,
 ferà concell
 de home vell

ja scarmentat,
 puix ha tentat
 si volen pendre.
 Si vols apendre,
 nebot valent,
 llig hi sobent,
 mes ab repos,
 en procès clos,
 ma negra vida,
 de mals fornida,
 vull recitar,
 per eixemplar,
 è document:
 car mòlta gent
 veent penar,
 altri passar
 mal, è torment,
 nepren scarment,
 è sen castiga
 qui no si triga
 seny vol haver.
 Del meu penser
 aquest trellat,
 mig cordellat,
 è fluix teixit,
 ferà partit
 en quatre talls,

parts

parts principals
 com la present,
 lo prolech fent
 cascuna part,
 te altre quart,
 de parts pus chiques,
 si tu hi pratiques,
 è tens bè sment,
 prou facilmente,
 poràs trobar
 de que menjar
 à ta comanda,
 pren la vianda
 qual tu mes vulles,
 flos, fruits, ò fulles,
 reals, ò fust,
 segons sòn just,
 è sa labor,
 cascun Lector
 prest trobarà
 lo que volrà,
 veurel tot cure,
 ansque mormure.
 Primerament,
 en mon jovent
 essent llibert,
 lo que sofert

recitarè.
 Puix contarè
 segonament,
 bè stefament,
 mos casaments
 negres, dolents,
 ab pena tanta
 per anys cinquanta.
 La part tercera
 à mi certera
 de lluny tramesa,
 una comessa
 instrucció
 diu, è llicò
 spiritual,
 è divinal.
 Quarta, è darrera
 clou la manera
 ja enfranquit
 delles partit,
 ò enviudat,
 com he mudat
 oy en amor,
 pena en dolçor,
 è concellat,
 è arreglat
los meus darrès
anys

anys vint, ò mes,
tots servint Dèu,

segons veurèu.

PRIMER LIBRE DE SA JOVENTUT.

PRIMERA PART de la fadrinèa ab sa mare.

DOnchs Dèu aydát,
yo entonant
mon spill, è norma,
servant la forma
del abreujar,
me vull leixar
la infantèa,
ma fadrinèa,
è joventut,
en servitut
desheretat,
foragitat,
è camps seguint,
los mes de vint
anys meus millors,
ab prou suors,

perills, treballs,
nafres, è talls,
ab mal pafsí,
è comenci
mort mon bon pare.
Ell ab ma mare
vixquè poch temps,
è may ensemps
los viu mentjar,
ni festejar,
may los viu riure,
per llur mal viure,
ò mala fort,
cert ha gran tort
per alguns mals,
no vull dir quals,

è

è nols declare,
 per ser ma mare:
 jove fonch etich,
 en fi frenetich,
 aixi morí,
 lo sèu florí
 cert nom restà,
 car ell testà
 al plaer della,
 per sa querella
 com li plaguè.
 Ella hi volguè
 un sèu Notari,
 è lo Vicari
 son Confessor
 fon Marmessor,
 è Legatari,
 sens inventari
 de son cabal,
 universal,
 hereva fèu,
 de mi fill sèu
 leixà Tudriù,
 no Curadriù,
 car no calía,
 cinch sous valia
 lo mèu llegat,

è publicat
 lo testament,
 de continent
 me renegà,
 nom abrigà
 de res de dol,
 lo flaviol
 traguí sens cera,
 roba sancera
 cert nom deixà,
 com me beixà
 tantost de casa,
 quem donàs brasa
 ben adreçat,
 un peu calçat,
 altre descalç,
 gipò al fals,
 tot squinçat,
 ben desayrat,
 è sens camisa,
 dix à ta guisa,
 ves hon te vulles,
 cerca hon mulles
 de huì mes ta fopa,
 esta nit çopa,
 demà camina
 à la brogina,

è si not plau,
 Bergant al Grau
 te poràs fer,
 ò Lanterner
 de cap de guaytes,
 ò si tafaytes,
 fer bon Barber,
 à ton plaer
 cantant cançons,
 ballant als sons
 de les tifoires,
 tots jorns dos hores,
 prou guanyaràs,
 ò si volràs
 esser Obrer
 de Tintorer,
 dos sous, è nou,
 hauràs per sou,
 ò si Troter,
 puix Escuder
 esser volies,
 també viurics,
 pensa esta nit
 ton bon partit,
 not puch tenir,
 ves à seguir
 taula, ni llit,

tintho per dit,
 compte non faces
 quen mi trobases,
 peus, è mans tens,
 guanyat prou bens,
 cerca ventura.
 La gran fretura
 prest matenguè,
 ym reprenguè
 gran malaltia,
 mare, ni tia
 nom acolliren,
 ni may bulliren
 ordi per mi,
 tirí camí
 foral portal
 ves lespital
 Denclapès dit.
 Aquella nit
 laspitalera,
 falsa roncera,
 ella, y sa mòça,
 percint è bòsa
 fins al cotò
 del meu gipò
 mescorcollaren,
 puix no hi trobaren

un diner fols,
 dix, sens llançols
 huí dormirèu,
 demàus nirèu
 vos à captar,
 no pot bastar
 est Spital,
 ni tè cabal
 per mantenir,
 ni llits fornir
 pera tants pobres,
 per fer les obres,
 è tantes Dides,
 no hi basta envides,
 no portau taça,
 ni carabaça,
 barça, cerrò,
 en un porrò
 aygua beurèu,
 foch, sal haurèu,
 è fols lestage,
 pa, companage,
 vi, sin volèu,
 queus ne cerquèu.
 A Dèu plaguè
 que nom tinguè
 mòlt la terçana,

una semana
 hi mentjà blets,
 cols, è bròts frets,
 prou ensalada,
 may carn cuinada.
 Sortì del llit,
 è mig guarit,
 yo men partì,
 à peu aní
 seguint fortuna,
 en Catalunya,
 un Cavaller,
 gran vandoler,
 dantich llinatge,
 me près per patge,
 ab ell vixquì,
 fins quem ixquì
 ja home fet.
 Ab lhom discret
 temps no hi perdi,
 dell aprenguì
 de ben servir,
 armes seguir,
 fuy caçador,
 cavalcador
 de Cetreria,
 Menescalìa,

sonar , ballar,
 fins à tallar
 ell men mostrà.
 Costar cuidà
 mon tant saber,
 per sa muller,
 à la final,
 volerme mal,
 sens culpa mia,
 ella tenia
 un fols fill char,
 de cavalcar,
 è homenià,
 gens non tenia
 tant lo guardava,
 è lapartava
 de tot perill,
 que feu son fill,
 hom femeni,
 fet dalfani,
 è dorelletes,
 sucre , casquetes,
 è viciat,
 tot mal criat,
 fet à son lloure.
 Quant lo veu moure,
 inutilment,

è gentilment,
 yo avançarme,
 pensà matarme
 la xaquiota
 fembra embejota,
 mesclà paraules,
 rondalles , faules,
 ab ficciò.
 A traiciò,
 yo ja dormint,
 son fill venint,
 per son concell,
 ab lo coltell,
 per quem matàs,
 com sa costàs
 haguè terror,
 è fent remor,
 moguim un poch,
 desfreçal joch,
 dix ques burlava.
 Ell tremolava,
 è nom tocà,
 puix nom matà,
 niu sabè fer,
 lhom de paper,
 fort mal mesclam,
 è possà clam

de

de gran error,
 ab mon Senyor,
 mòlt bravament.
 Ab sacrament
 ell adyerava
 lo quem possava,
 mes lhom prudent,
 veu clarament,
 quera falsia,
 com la movia
 la sola embeja,
 ab sa correja
 fort li pegà,
 è la tancà
 dins son Castell,
 donam concell,
 partís de fet.
 Ab son decret,
 fuy prest vengut
 en un Laüt
 de Viscaíns,
 tots los veíns
 me coneguèren,
 è tots prenguèren
 los del carrer,
 grat, è plaer
 de ma venguda

desconeguda
 haguì la casa,
 tant la viu rafa,
 è defrobada,
 è regirada
 ma mare viu,
 nis mou, nis riu,
 cuytí dentrari,
 dun contrari,
 ò catíu strany,
 de un tacany
 non fera menys,
 ab sos desdenys,
 poch se girà,
 ans me mirà
 fort de mal ull,
 dixme boig, çull,
 tirat avant,
 mans amagant,
 nom feu dar beure,
 nim leixà seure,
 fo que tiràs,
 no mi trobàs
 lo sèu Senyor.
 Ab entrenyor,
 yo deman, qui?
 dixme mesquí,

à

à ton despit,
 ja tinch marit,
 cert pus honrat,
 que nol orat
 del pare teu,
 de major preu,
 è pus valent,
 vesten dolent.
 Prest men partí,
 yom apartí,
 per ma honor,
 no pas per por
 de mon parastre,
 ja per mal Astre
 se era casada,
 vèuse possada
 en llibertat,
 gran heretat,
 è Senyoria,
 tostemps tindria,
 vèulo ballant,
 jove, galant,
 plegat bè stret,
 tantost fonch fet,
 per ella tench
 un gentil rench,
 los armaments,

è paraments,
 tot manlevat,
 hach ben justat,
 fonchne ben tret,
 à un bon tret
 qui pot tenir
 feu lo venir,
 ellal combida,
 ja bè, y la Dida,
 sens testimoni,
 fèu matrimoni,
 ò sposalles,
 sens encartalles,
 ni Capellà.
 No hi apelà
 algun parent,
 ni hom sabent,
 per conceller,
 fonch sa muller,
 sens encartar,
 ni ben contar,
 donalils bens:
 lo mort, parens,
 lo fill absent,
 per lo present,
 tot oblida:
 ellas cuidà

tostemps duràs
 llograr solàs,
 è pa de nocès,
 tantost les còces
 foren ab ella:
 la muller vella,
 lo marit jove,
 que bè la fove,
 fa lo que dèu,
 mantinga Dèu
 qui tal pràtica,
 la ques pus rica,
 mes ne mereix,
 menys se coneix,
 lo fum langana,
 la carn la mana,
 la vella fembra,
 del temps no mèbra,
 tindrà la pancha
 ab plechs cõ mãcha,
 ab semblant pell,
 com terçanell,
 ò chamellot,
 parra bossot,
 buyt la mamella,
 putli la eixella,
 cap alquenar,

front stirat,
 no tindrà dens,
 conta los bens,
 no los sèus anys,
 dels pus stranys,
 bolliciosos,
 è ociosos,
 menys vergonyòs,
 è pus ronyòs,
 pren com la lloba,
 ab rahò troba
 per les etats,
 è voluntats,
 tant variades,
 colps, bocinades:
 la vella enterca,
 puix que mals cerca,
 diners primès,
 ha volgut mes
 captivitat,
 que llibertat,
 llançant riquèa,
 cerca pobrèa,
 llunyas dels sèus,
 irela Dèus.
 E si quant mor,
 del sèu tesor,

que

que com ne sobra,
 may algú cobra
 dels seus tampoch
 dells se trau joch,
 à qui la veixa,
 à aquell ho leixa
 en testament.

Puix scientment,
 se encatíva,
 com à catíva
 se deù tenir,
 no pot parir,
 ni dar plaer;
 mes es muller,
 deixovar gros,
 que no llur cos,
 gran dot la mou:
 ell pel dot clou
 casament negre;
 los bens alegre
 donchs posseïxca,
 ella servixca,
 vixca ab afany,
 pene tot lany,
 tot mal deù pendre,
 veja despendre
 fos bens, è rendes,

deù fermar vendes,
 è fer caplleutes,
 pagar los deutes
 quel marit deù,
 en mala vèu,
 fos bens possats,
 è subastats
 publicament,
 la còrt venent,
 ans de sa mort,
 sa vera sort
 veja venuda,
 è fort batuda,
 ben castigada,
 è deslligada
 en blanchs cabells,
 dels pecats vells,
 per penitencia,
 ab tal sentencia,
 marit darrer
 venjèl primer,
 tot aixi es fèu.
 En temps fort brèu
 se descobriren,
 y se li obrìren
 mòltes bambolles,
 cambis, fadolles,
 è

è violàris,
 preus, è salaris
 dels artefans,
 menaren mans,
 dins trenta meses,
 feren despeses
 inopinades,
 hachse jugades
 les joyes fues,
 catives dues,
 ab mòlts gambals,

tots los censals
 foren venuts,
 puix abatuts
 ells sen fuigiren,
 pel temps moriren,
 ell caçador,
 è comprador
 dun Cavaller;
 de sa muller
 ella Cambraera,
 è llayanera.

SEGONA PART.

Com fonch afillat, y tramès.

PUix yo fuy cert,
 effer defert
 de benvolents,
 cert als dolents
 nom atancí,
 en mi pensí,
 nom absentàs,
 quem presentàs
 à un hom rich,
 qui fel amich
 fonch de mon pare

è gran Compare,
 è mon Padri,
 jove, fadri,
 desempenat,
 fuymen anat
 al hom de Dèu:
 com ell me vèu
 ym hach oit,
 è hach sentit
 de qui fill era,
 è ma manera:

D

ell

ell me senyà,
 è mensenyà
 cert gran voler;
 ab mòlt plaer
 ell macceptà,
 mes protestà,
 que may nom vès,
 ni quen sabès
 res sa muller:
 lo Mercader,
 mòlt poderòs,
 è virtuòs,
 ell mafillà,
 è mabillà
 com fo mester,
 sus un Troter,
 ab prou dinès,
 ell me tramès
 ben arreat,
 camì ferrat
 per Tarragona,
 à Barcelona
 quant arribí,
 de Sanct Martí
 Castell fort pres,
 en Panadès,
 hon ab gran cuyta,

sen era fuyta,
 ne viu cobrar,
 presa tornar,
 no menys ferrada,
 que dull mirada,
 na Forciana,
 qui Catalana
 fonch natural.
 Ab prou de mal,
 è malaltia
 leixat avia
 abandonat,
 palau robat,
 sense remey,
 son Senyor Rey,
 propi marit,
 mig mort al llit
 en metzinat,
 è fetillat,
 segons se deya;
 altre tal feya
 à sos fillastres,
 è mals empastres
 contra sa nora,
 un punt, ni hora
 nunca cessant,
 lo Rey ginyant,
 ab

ab frau, y engan,
 major Joan,
 après Rey fòn.
 Martí Segon,
 los fills ab dos,
 com à traydòs,
 desheretàs,
 sols prosperàs
 ella, y als seus
 fentlos hereus
 de sos Regnats:
 per tals pecats
 fon ben robada,
 è tormentada,
 mòltes cremades,
 de ses criades
 à llur mal grat.
 A Monserrat
 yo men vinguí,
 y así prenguí
 camí Francès,
 fuy à Besès,
 oì la fama
 de nostra Dama,
 quis diu del Puy,
 tan bè me fuy
 à Sanct Dinís,

puix à París,
 junt al hostal,
 prop lo portal
 trobí la hosta
 prou ben composta,
 è lli filava,
 è yo fiava
 que fòs segura,
 jus tancadura,
 dich hostalera,
 esta engevera
 vos lam tancau,
 è lam guardau
 aixi com lull,
 car mòlt la vull:
 aquella nit,
 pres bell partit,
 matà son pare,
 ella, y un Frare
 tot ho robaren,
 è sen anaren,
 mes no mòlt lluny,
 à tres de Juny
 ells sen fuigiren,
 à set moriren.
 Ella fonch presa,
 è viva mesa

dins una bota,
 è clofa tota,
 ab companyia
 de serp bogia,
 è dun vell gall,
 lo riu aball
 la acabuçaren,
 è la llançaren
 feume mal joch,
 ultra lor poch
 lletra hi tenia,
 la qual venia
 à un marchant,
 fonch empachant
 tots mos affès.

Mes poch après,
 prengui mes gatges,
 è fiu viatges,
 ab mòlt valent
 ardida gent
 de la Francesa,
 contra Langlefa
 fent canalcades,
 mòlt estimades,
 fort guerejant,
 è saltejant,
 cobrant Castells,

mòlt jovencells
 apresonaven,
 yls rescataven
 per mòlt argent;
 cruel, urgent
 feyem la guerra,
 è la desferra
 mòlt bès partia,
 tot hom navia:
 aquell Stiu
 gran rich me fiu,
 è ben armat,
 era stimat
 entrels guerrers,
 no dels darrers:
 en Livernada,
 per la gelada,
 lo campejar,
 è assetjar,
 prenìa fi.
 E lo Dalfi,
 ab los Senyors,
 capdals matjors,
 mòlt ben guarnits,
 è infinits
 gent de jovent,
 feya sovent

fer

fer belles juntes,
 è correr puntas,
 è tornejar,
 durant temps clar;
 en lo plujòs,
 temps enujòs,
 ab mòltes gales,
 feya fer sales,
 è bells combits,
 dies, è nits,
 ab los grans fochs,
 mòlts placentes jochs,
 vastir Castells,
 per banastells,
 noms, è grans festes,
 les Dames prestes
 al bell triscar,
 baix à dançar
 may hi fallien:
 totes venien

bens abillades,
 è divisades,
 ab tal govern
 lo temps Divern
 aixil passava;
 yom deportava
 complidament,
 mes bravament
 lo temps gentil,
 lo mes de Abril,
 fins al Setembre,
 se feya tembre;
 puix Ivernarem,
 ens ne tornarem
 à galejar,
 è festejar
 enamorades,
 à les posades
 ab gran plaer.

TERCERA PART.

Continua los actes fets en París.

EN lo Janer,
 una polida,

galant, ardida,
 gentil Burgesa,
 flor

flor de belleça
 de tot París,
 un jorn de pris,
 hon yo junyí,
 è lo guanyí
 à sa requesta,
 me mostrà festa,
 em feu saber
 son bon voler,
 lo grat, è alt,
 ab prou de salt,
 del feu Burgès,
 car lentremès
 bèl conegùè;
 la queu tixquè,
 è ordidora,
 fonch la traydora
 de la Cambrera,
 falsa tercera,
 ellau tractà,
 ens afrontà.

Ans que yontràs,
 ni mi trobàs,
 cert no hi cabí,
 ni res sabí,
 feta lampresa,
 ordenà presa

aquella nit
 à son marit,
 perque dormís,
 com ho sentís
 en la sabor,
 bebeu Senyor,
 dix, lo procàs,
 com sen calàs
 una gran taça,
 ell beguèn mafa,
 lo fort dormir
 fonch tost morir:
 les imperfetes,
 tan indiscretas,
 mogueren crits,
 foren sentits
 per los veïns,
 è tots venins,
 oínt los plors,
 veren lo cors
 stès jaent,
 un tant calent,
 mesjà finat,
 per bon veïnat,
 volent sentir,
 è inquirir
 sa malaltia:

ella

ella mentia,
 mòlt fospirant,
 dix alt plorant,
 dun gràs porcell,
 è vi novell,
 ha mòlt tragat,
 è sa ofegat
 de popleixia,
 mòlt fescroixia,
 tots la cregueren,
 è la planygueren
 de sa dolor,
 nostra blandor
 fonch desviada,
 è destorbada,
 tal soberch mal,
 mòlts del hostal,
 lo coneguèren,
 dells ho creguèren,
 altres negaven,
 los uns ploraven,
 altres bonien,
 lo que hi sentien,
 nos poch cobrir
 tan prest morir,
 è fort defastre
 no leixàs rastre

de gran sospita
 per mala dita,
 ella fonch presa,
 è fonch defesa,
 è favorida,
 per ser nodrida
 entrels de Còrt.
 Mes un fill bort,
 quel mort tenia,
 la perseguia
 fort bravament,
 diligentment
 ne feu lanquesta,
 à sa requesta
 instant fortment,
 pel parlament
 fonch condemnada,
 ser soterrada
 viva de jus,
 lo mort de sus,
 è viva treta,
 duta en carreta
 foral rabal,
 al cab dun pal
 no gayre baix,
 obrat com aix
 mesa la roda,

per

per lull hon roda
 ella lligada,
 aparellada
 daball foguera,
 com metzinera,
 hi fòs rodada,
 è focarrada,
 fins tot fòs cendra,
 la jove tendra
 de pena fort,
 è dura mort,
 ab pacencia,
 prè la sentencia,
 è la rebè,
 à mi tambè
 qualche beuratge,
 ò mal potatge,
 fetilleríes,
 ò porreríes
 me haguera fet;
 per ço de fet
 maconortí,
 ym deportí.
 Mes aquell any
 un cas strany,
 en lo Mon nou,
 jorn de Ninou,

se sdevench,
 yo tinguil rench,
 fiu combidar
 tots à çopar,
 è rigolatge,
 los de paratge,
 qui junt avien,
 alli tenien
 de tots potatges,
 de carns salvatges,
 bolatería,
 pasticería
 mòlt preciosa
 la pus famosa
 de tot París,
 en un pastís
 capolat trit
 dhom, cab de dit
 hi fonch trobat,
 fonch mòlt tobat
 quil coneguè,
 regoneguè,
 que hi trobaria.
 mes hi avía
 un cab dorella,
 carn de bedella
 creyen mentjassen
 ans

ans que hi trobassen
 dunglal petit
 tros mig partit,
 tots lo miràm,
 è arbitràm
 carn dhom cert era,
 la Pasticera,
 ab dos aydans,
 filles prou grans,
 era Fornera,
 è Tabernerà,
 dels qui venien,
 alli bebien,
 alguns mataven,
 carn capolaven,
 feyen pastells,
 è dels budells
 feyen falcices,
 ò llonganises
 del Mon pus fines,
 mare , y fadrines,
 quants ne tenien,
 tants ne venien,
 è no hi bastaven.
 Elles mataven
 alguns bedells,
 ab la carn dells

tot ho cobrien
 afaborien
 ab fines falses
 les dones falces,
 en un clot tou,
 fondo com pou,
 descarnats hosos,
 comes , y tofos
 allís metien,
 è jal omplien
 les fombres braves,
 cruels , è praves,
 infels , malvades,
 è celerades,
 abominables,
 cert los Diabls,
 com los mataven
 crech los aydaven,
 è lo Dimoni,
 fas testimoni
 quen mentjí prou,
 may carn , ni brou,
 perdius , gallines,
 ni francolines
 de tal sabòr,
 tendròr , dolçòr,
 may non senti,

E pe

per lo matí,
 de totes tres,
 feren quartès,
 è llur posada
 fonch derrocada,
 è laplanaren,
 fal hi sembraren,
 è tots los cosos,
 tallats à trosos,
 cent ne contaren,
 los foterraren
 en lloch sagrat.
 Mòlt haguí grat
 daquell País,
 may viu divís
 vandolejar,
 ni breguejar,
 homens prou richs,
 è pacífichs,
 suaus, benignes,
 dones malignes,
 mòltes vegades,
 viu condemnades,
 mil bandejaven,
 mes ne pentjaven
 que de raíms
 per varis crims.

Unan pentjaren,
 viva scorcharen,
 gran fetillera,
 è metzinerà,
 de nit venia,
 sens companyia,
 sola pujava,
 è arrancava
 dents, è queixals,
 dels qui en pals
 alts execats
 eren pentjats,
 la falsa folla,
 dintre una olla,
 ben enguixada,
 llum amagada
 ella tenia,
 è si sentia
 algù passàs,
 è facostàs
 la descubria,
 de lluny paria
 spaventable,
 cap de Diable,
 per cinch forats
 ben compafats
 los raigs eixien,
 ulls,

ulls, nas, paríen
 gran boca ab foch,
 ab semblant joch
 tots fespantaven,
 fuigir cuytaven,
 gens nos torbava,
 ans acabava
 sos maleficis,
 porch plè de vicis,
 un mal mati
 fonch Sanct Marti,
 ella trobà,
 la pell leixà
 per fer nebòts.
 Puix ixquen tots
 mòlt bella flota,
 sen fort derrota
 ab lo calt Sol
 de Juliol,
 en les companyes,
 è Gents stranyes
 qui eren vengudes,
 fem corregudes,
 nons hi trigam
 que calcigam
 tota llur terra,
 benhatja guerra

fa Rey cortès,
 lo Rey Francès
 me feu llarguesa,
 una Duxesa,
 folla guerrera
 ma presonera
 de gran fiança,
 per ma quitança,
 è del botí,
 quant lo parti
 per part donà,
 ellas finà
 entregament,
 dos mil, è cent
 dobles de nau
 ella pagau
 fos fill bastart,
 anava en part
 los dits croixint,
 è dix bonint,
 quin Dèu vos sal,
 tenim hostal
 de llits fornit,
 digau marit
 cinch cavalcans,
 preats, galans,
 spluga bous,

E2 per

per quins cinch sous
 los acolliu?
 è yo sabiu,
 un bell robì
 yo li doní,
 è la falague,
 è de fet pague
 quant despenía:
 lo prohom tenía
 com pare sèu,

per son corrèu,
 yo fuy persona:
 com à lleona
 ellam mirava,
 nom oblidava
 lo benefici,
 feya servici,
 è gran honor
 al prohom major.

QUARTA PART.

Clou son viatge, tornant à Valencia.

EN aquell punt
 q̃ yo fuy junt
 en la Ciutat,
 haguí comptat
 quants anys avía,
 trobí complía
 los trenta y dos,
 ab Corredòs
 yom avenguí,
 comprí, paguè,
 lalberch aquest
 arreil prest

dabillaments,
 è forniments
 com convenia.
 Sovint venia
 la ranyinosa,
 vella envetjosa
 à visitar,
 per aguaytar
 si res portava,
 ò sim donava
 lo marit sèu.
 Com ella vèu

yo com venía,
 è quant avia
 dallà embiat,
 ò cambiat,
 mo vèu cobrar,
 è bè smerfar,
 bè li plaguè,
 com coneguè
 que rich venía
 ella tenia
 una cosina,
 tantost barrina
 fos muller mia,
 ella membía
 la Corredora,
 gran ralladora
 entrametent,
 punta corrent,
 è mòlt rebefa,
 ellam endreça
 son parlament,
 dun casament
 mòlt singular
 vos vull parlar,
 duna Doncella,
 bona, è bella,
 ben endreçada,

mòlt heretada,
 rica, pubila,
 daquesta Vila
 dels bons parenta:
 en dot ha trenta
 milia sous,
 en timbres nous,
 tots en moneda,
 una arboreda,
 gran Alqueria
 dix posseia
 prop la devefa,
 sense despesa
 dix se faria,
 segons volria
 queu ordenàs:
 quem demanàs
 aquella tia,
 quil trametia
 yo de concell,
 vos fillol dell,
 y ella della,
 bona parella,
 si vos me creèu
 ab dos ferèu:
 falsa parlera,
 vella velera,

membabuixà,
 ym tabuixà:
 de tot mentia,
 de sa falsia
 yo la creguè:
 al prohòom preguè,
 è sa muller,
 en tal penfer,
 maconcellassen,
 è marreglassen:
 yo la prenguè,
 siu avenguè,
 arau fabrèu,
 you dirè brèu.
 Ellam soptà,
 è fort reptà,
 perquem tardava,
 è que sperava
 altre laurià,
 quiu grairià:
 tant ho cuytaren,
 quens sposaren,
 ellas dotà
 del que portà,
 sense fermança,
 ab confiança
 cert sanament,

è planament,
 aixiu passè.
 De fet pensè
 que li daría,
 ò que faría,
 yo provei,
 è larrei,
 perles, tobins,
 velluts, cetins,
 conduyts, marts vays,
 vernius, duays,
 percots, gónelles,
 angles, bruixelles,
 è bell domàs:
 arrunçal nas,
 cabotejant,
 è morrejant,
 ab grã menyspreu,
 donà del peu,
 vestir nou vol,
 diu que duu dol,
 no hi veu brocat
 de vellutat,
 hi fall, faldetes,
 tot par robetes
 de creatura,
 falsa costura,

è mal tallat,
 pitjor forrat,
 diu mal del Sastre,
 sofrì lempastre,
 no li dich res.
 En mi reprès,
 yo stich mirant,
 la fi sperant,
 volguì probar
 son eixovar
 sil me darién,
 ò empagarién,
 sens demanar,
 cert losperar,
 fonch foch de falles,
 trenta mil malles
 fonch la moneda,
 cert larboreda,
 è lalqueria,
 fonch malqueria
 bens confiscats,
 hypothecats,
 en plets pendants,
 encartaments,
 de quantitats,
 censals quitats,
 fictes, coberts,

à còrt oferts,
 mal carregats,
 deutes pagats
 sens cancellar.
 Vam cancellar,
 qui bèm volia,
 è mòlt sabia
 en aquests fets,
 que leixàs plets:
 may per jamès
 rebíl promès,
 pagat aixi
 ja nom deixi
 fer lo degut,
 haguim begut
 ja les adives
 à mi nocives,
 al cos, y bõsa.
 Era mòlt ròsa,
 blanca, polida,
 è ben sabida:
 yo no present,
 ab tots rient,
 la llengua asida,
 ab mi cosida,
 com si fos muda,
 tostemps premuda,
 fols

fols mormurava.
 Un jorn plorava,
 dixli perque,
 hoy per ma fè
 no plor per res,
 dich queu com es,
 dix ben fartau,
 per quem matau,
 leixaume star,
 volent restar,
 sens del tot rompre,
 yo sò qui compre
 alfarda, treça,
 llistada pesa,
 bell drap de coll,
 corda trescoll,
 bonys, è polseres,
 spill, orellères,
 crespina, trena,
 collar, cadena,
 coral, è llambre,
 aloes, è ambre,
 prou adzebeja,
 clavèr, correja,
 bòsa, agullèr,
 pinta, crenchèr,
 stoig, gavinets,

guants, ventallets,
 calces, tapins,
 ab scaipins,
 de vellut blau,
 mig cofre, y clau,
 quant trobar puch,
 è tot lo hi duch,
 res non volguè,
 nim responguè,
 tostemps callant:
 yo deballant
 un jorn la schala,
 dix una, y mala:
 dolent catiu,
 yo malalt viu,
 mes malam vist,
 malam prenguíst
 per tots tos obs,
 tirar los strobs
 fabriès mes.
 Son entremès
 bèl coneguí,
 no hi responguí,
 en mi pensant,
 que per avant
 lo seu desdeny,
 qui per poch seny

vè , è jovent,
 plena de vent,
 è mal nodrida,
 no may ferida
 per Sor , ni Frarc,
 filla sens mare,
 feta à sa guifa,
 que à la divifa,
 sino gran fum,
 llur mal costum,
 yol me guarría.
 Puix à llur tia
 fiu scomesa,
 fuigint despesa
 de bodes fer,
 en lo Janer
 de matinada,
 poca amaynada
 sent huit, ò nou:
 ella queu ou,
 è ses parentes,
 mòlt malcontentes,
 totes rabien,
 è cridant dién:
 ix de la roca,
 que ab tan poca
menciò facen,

elles que tracen
 com se faràn,
 demanaràn
 tots los honrats,
 Nobles, Jurats,
 Cavalleria,
 al ball de dia,
 irà honrada,
 alt cavalcada
 en coset blanch,
 durant lo banch
 del frè patents
 dels fèus potens,
 puix prou ne tè,
 è vol tambè
 robes nouvelles,
 joyes pus belles,
 mòlts sonadors,
 è mentjadors
 tots ben casats
 mudar mòlts ats
 complidament.
 Mesquinament,
 è amagada,
 esta vegada,
 nous ho pensasseu,
 niu començasseu,

car acabat,
 menys adobat
 may ho veurieu,
 penfar deurieu
 ella dhon vè,
 è li convè
 solemne festa,
 ella qui resta
 soperbiofa,
 tota briosa,
 los ulls regira,
 totas remira,
 gronyint flastoma,
 com quis pren ploma
 del cap, è pits,
 ungles dels dits
 se remordia,
 en aquell dia
 per tals afrontes,
 yo fiu mos contes,
 al temps de roses,
 tenir mes coses
 aparellades,
 è arreglades.
 Al terç Dumentge,
 fis vol hi mentje
 tot lo yeínat,

rostit, cuinat,
 fis vol ho bullen;
 facen ques vullen,
 en aquell jorn,
 de cert en torn
 trecentes lliures,
 despès en viures,
 tots hi mentjaren,
 è ben ballaren
 à llur plaer.
 Lo desplaer
 fonch meu à soles;
 trobí violes
 en lo meu hort,
 è morritort,
 doncell, ab malva;
 entrihi ab salva
 mon primer past,
 mentjí ab tast,
 è fort mostalla,
 al cap sens falla
 bè lam sentí,
 è nou mostri,
 dissimulant,
 è no mostrant,
 en res coneixer,
 com man fet peixer;
 de

de cert pensau,
 per haver pau
 fuy pacient:
 Dillùns seguent,
 com fonch dinats,
 los combidats
 tots sen partien,
 è fols me díen,
 gracies grans,
 è mòlts infants
 os done Dèu,
 si res volèu
 yo sò tot vostre,
 si bè nou mostre,
 del que sè fer,
 al menester
 manau de mi.
 Fan son camí,
 leixen mal sà
 lo novensà,
 la novenfana
 romas ufana,
 com pago vell,
 mirantse bell,
 roda ben alta,
 dels peus sa falta
 nunca mirant,

mes yo tirant
 al pacifich
 vos certifich,
 que mon poder,
 art, giny, saber,
 quant treballava,
 tot fespletava,
 de nit, è dia
 en cercar via,
 per quens amassem,
 è concordassem
 com se pertany,
 ab quant afany,
 è temps perdent,
 Primer volent
 la folaçar,
 è abraçar
 à totes parts,
 ariçons, carts,
 porcha crespina
 no tenen spina
 pus fort punyent,
 porcell grunyent
 tota la nit,
 eran lo llit,
 com se gitava,
 primer cercava

lo coixinal,
 de son senyal,
 nu del llansol
 sistà hon sol,
 après rallava,
 si yo callava
 no responent,
 deya dolent,
 sò endiablada,
 ò sò orada,
 nom responèu?
 mal sclatèu,
 tenintli corda,
 may me recorda
 restàs la mia.
 Si sadormía,
 mòlt menujava,
 com forinava
 tant, y sovint,
 lo llit podrint,
 dalre pudia
 quant li venia
 son ordinari,
 sens pus pensarhi,
 comes, è cuixes,
 les calces fluixes,
 tot sen omplia,

draps sis metia,
 ab tal olor,
 è tal color,
 com Dèu se sab,
 llançaval drap
 per los racòns,
 daball caixons
 entre la palla,
 no hi donà malla
 hom si trobava,
 ellal deixava
 hon li caia.
 Mig any vestia
 una camisa,
 de sa divisa.
 gentil brodada,
 tota chapada
 de rojes flors,
 nunca del cors,
 sino podrida,
 trosos partida
 la despullava,
 tal la llançava
 baix en la cova,
 mudavas nova
 cada vestida,
 mes no cosida

punt per ses mans.
 En les nits grans,
 è menys de dia,
 yo may dormía
 sens porgatori,
 en lo scriptori
 tant mespayava,
 si cavalcava
 fent qualque volta,
 à Missa solta,
 yo men tornava,
 è macostava
 al mal dinar,
 feya cuinar
 yo finament,
 è netament,
 als meus sclaus
 ella les claus,
 ni tancadura,
 menys la mesura,
 ni regiment,
 del forniment
 de mà tocava,
 ni sen curava,
 res no hi sabía,
 nis comedià
 res ordenar,

menys lo manar
 fols de paraula.
 Seyas à taula,
 avent mentjat,
 è almorçat
 ja dematí,
 tostemps ab mi
 enfastijada,
 è desmentjada,
 daltres viandes,
 feya demandes,
 cert impossibles,
 mentjars plaibles,
 dels ques coïen
 no li plaièn,
 tant fastijosa,
 com desdenyosa,
 è delicada,
 com enfitada.
 Sola çopàs,
 es menejàs
 lo candeler,
 fonch lo scuder
 dins lo reboft,
 no vinguè tost,
 caych la candela,
 feu bè la vela

per

per les toballes,
 leixà fer falles,
 è flamejar,
 per no tocar
 lo sèu , de mà
 cert sen cremà
 bè la mitat.
 Senyalat plat,
 certa scudella
 tenia ella,
 taça apartada,
 tal no tocada,
 son drap de boca,
 tallar sens broca
 no consentia,
 ni mentjaria
 carn del mercat,
 si hom pentjat
 algù hi avia,
 ni permetia
 fruitan portassen,
 bè que hi comprassen
 conills , perdius,
 francolins vius,
 de nit à fòsca
 en ells la mòsca
 nunca si met,

plomat secret
 un gran coixi,
 se quen ompli
 en la cambreta,
 foguèr , olleta,
 allis coia
 de nit , è dia,
 fense Cuinèrs.
 Los jorns faenèrs,
 entre semana,
 may era sana,
 al llit festava,
 ellas llevava
 tocades deu,
 com à la Seu
 Dèu se alçava,
 nunca filava,
 ni dins dels guans
 treya les mans,
 jamès cofia,
 fols clau tenia
 al sèu mig cofre,
 plè de girofre,
 è drogueries,
 les averies
 de sa persona,
 alguna stona

ella

ellaspiava,
 mes ne pastava
 pasta de muda,
 oli de ruda,
 è de ginebre,
 pòlç de gíngebre,
 molla de muja,
 ab unt de truja,
 ò de rovell,
 ab cert bermell
 tret descudelles,
 morros, è celles,
 fempeguntava,
 quant sen untava
 fastig me feya,
 ab por se reya
 de romprel pint,
 mestre de tint
 de full urgella,
 no aparella,
 ni fa mes tines.
 Ans dematines
 ellas llevava,
 es perfumava,
 fentse ben olre,
 los jerns de colre,
la matinada,

era afanyada,
 per ben lluir,
 al bell febrir,
 dos, ò tres hores,
 com van les Mores
 que son çabíes,
 en semblants dies,
 tal sen pintava,
 en Missa entrava
 com ja preycaven,
 sinos llevaven
 per ella totes,
 si feya bòtes,
 les ques llevaven,
 fort se besaven,
 ab dos premudes,
 è revengudes,
 tots temps torbava,
 è saturava
 lo Preycador,
 per la remor
 del combidar,
 è saludar,
 si tart venia,
 pus tart neixia,
 ab anellada,
nera llançada.

Yo

Yo lasperava,
 tot se cremava,
 quant mal dinar,
 pitjor çopar,
 ne haguì callant,
 è suportant,
 è quant mal dia,
 res nom valía,
 ans pitjorava,
 ys rebelava.
 Ma de paper,
 ploma, y tinter,
 ella tenia,
 que nescrivìa,
 may ho sabí,
 per cas trobí
 tot en la plega,
 que fos seu nega,
 porfidieja,
 cridant braveja,
 puja la quinta,
 mes yo de tinta,
 ses mans çullades
 viu prou vegades.
 Durant Ladvant,
 ni fanchs, ni vent,
 no lo hi vedava,

ellam tocava,
 mes de cent sous,
 cada dijous,
 ab noves manyes,
 y ab ses companyes,
 è manllevades,
 è replegades
 per la carrera,
 no sens faldera,
 passant per Lonja,
 ab una Monja,
 no menys febrida,
 ni ab mes brida,
 al sèu costat,
 per lo mercat,
 feya la bolta,
 à regna solta,
 mirant les tendes,
 è per les fendes
 feyenli lloch,
 com si fos joch,
 Mestre Corà,
 qui dir porà
 dels Ciutadans,
 gentils galans,
 com los donava,
 ols demanava

à tots de fira,
 may sen partira
 no fos despès,
 donat, mal mes,
 tot en strenes.
 En Magdalenes
 après entrava,
 crech fescanfava,
 oraciò,
 collaciò,
 no sè que hi feya,
 venir la veyà
 dites Completes,
 per Menorettes,
 ò Boserià,
 feya sa via
 quant sen tornava.
 Sovint anava
 de nit al nou
 bany Dençanou,
 ò Densuau,
 en lo Palau,
 al despullar,
 y al bell ballar,
 en bells tapits,
 ahuchs, falts, crits,
 ab ses veïnes,

perdius, gallines,
 pollets petits,
 juleps, solfits,
 hous ab gingebre,
 los durs ab pebre,
 grech, è clarèa,
 sense perèa,
 la malvesià,
 per cortesià
 en gobelets,
 los artalets
 nols hi preaven,
 è si ampraven
 pegats de lambre;
 benjuì, ambre,
 aygues, almesch:
 feya fer fresch
 mòlt citronat,
 carabaçat,
 prou gingebrons,
 è canyellons,
 fin tartugat,
 è caponat,
 en lletovari,
 Lapothecari
 pus ancià,
 En Macià

Marti sabent,
 en son jovent,
 qui la servía,
 mil sous navía
 de tres vegades,
 yo dich ausades
 del que hi restava,
 que bès pagava
 de cadandana,
 cert Na Farfana,
 sa Banyadora,
 si bè lunhora
 era complida,
 ans que finida
 fos llur banyada;
 acompanyada,
 de fabres, pardos,
 ab balls, alardos,
 cants, è cançons,
 ab mòlts brandons
 ella tornava.

Si may gosava
 dir de hon venía?

Com ? responia
 ab gran furor,
 en la color
 nou coneixèu,

no mereixèu
 semblant tendror,
 ni tal olor
 vos en grosèr,
 lo traveser
 es pera tals,
 ab los capçals
 deuen dormir,
 è no tenir
 tan empachades,
 ni agreujades,
 tals com yo sò.
 Semblant cançò
 deya, è pijòs,
 de hui mes à vos
 nous val corona,
 de Guillamona
 content seríeu,
 tant amaríeu
 una Aldeana,
 dona Serrana,
 qui visten capes,
 del temps de Chapes
 sòu, è dantany,
 no sòu denguaney,
 ja nous usau,
 vos jaus pixau

en la çabata,
 la nostra gata
 vos ne portau,
 mòlt cavalcau
 tort en la cella:
 fèu la scarcella,
 ò curt gambal?
 sonau tabal,
 ò cornamusa?
 també se usa
 sonar llaüt,
 è lo vellüt
 de tripa, groch;
 è calçar soch,
 pus alt lo dret,
 mostra vos fret,
 è tant suau?
 perque plorau,
 fèu la mostalla?
 com la muralla
 defembancau,
 sech, flach tornau:
 podèu mentjar,
 que à blanquejar
 lhorta comença,
 per mes ofensa,
 ò per mes toch,

leixant lestoch
 vos teníu fulla,
 no pot lagulla
 cófir quos roma:
 La Còrt de Roma
 haurà à sentir,
 è departir
 tan gran error,
 revenedor
 feu tal parell,
 un cos tan bell
 alt com plançò,
 ab un besò
 chich caganiu,
 sech ronadiu,
 flach, setmesi,
 avar, meixquí,
 menja bonico,
 caga poquico,
 fart, mirmidò,
 pus ver capò
 sò emparellada,
 mal consolada
 com yo porè,
 sè que farè
 de tals lliçons,
 ab agres sons

sovint ne oía,
 è sofería.
 Dijous llarder
 diguè muller,
 lo temps facosta
 de pendre posta
 en penitencia,
 per continencia,
 partixcam llit,
 dix havèu dit
 mòlt bè preycan,
 ara scoltau
 dirè tambè,
 l'hom qui sabstè
 daixo en Quaresma,
 à Cinquagesma
 cornut se troba,
 espolç sa roba
 qui apartarne
 vol que nos arne,
 prou es simolsa
 qui no la spolsa
 un hora al dia.
 En casa mia
 si no junyien,
 ò no corrien
 toros per festa,

cascuna festa,
 fins llums enceses,
 mòltes enteses,
 os ho cuydaven,
 les qui filaven,
 com diu la gent,
 ab fus d'argent
 si ajustaven,
 tambè cridaven
 jovens sabits,
 ben scaltrits
 llançats entrelles,
 à coceguelles
 ells començaven,
 puix psalmejaven
 de ses endreces,
 teles, è peces
 que fan ordir
 al bell mentir,
 puix una sclama,
 l'altra difama,
 altra despita,
 l'altra sospita,
 altra flastoma,
 conten prou bromas,
 tot de mal dien,
 è hi afegien

ab mòlts envits,
 de llurs marits,
 è sen burlaven.
 Après jugaven,
 volèu palleta,
 daume mandreta,
 qui tè lo anell,
 d'ous est ramell,
 capsa ab comandes,
 ab ses demandes,
 un arbre, y cant
 ocell donant,
 mes dir rahòns,
 desvariòns,
 è maravelles
 de cent novelles,
 è facecies,
 Phylosophíes
 del gran Platò,
 Tuli, Catò,
 Dant, poesíes,
 è tragedíes,
 tots altercaven,
 è disputaven,
 qui menys sabía,
 mes hi mentía,
 è tots parlaven,

no se scoltaven,
 yo bèu sentia,
 mes nom plaia
 son negre strado:
 Cercantli vado
 que lamansàs,
 abonanças
 de larispèa,
 per sa vivèa
 dubtant no surtà;
 com à la murta
 yo la menege,
 è llagotege,
 ella menys ol;
 tempte si vol,
 res no li cele,
 yo li revele
 tot quant sabia,
 è quant avia
 tots mos secrets
 haguèls retrets
 tost en públích,
 de cert vos dich
 que feya rims,
 recitant crims
 quem afigia,
 en eretgia,

rebelliò,
 ò traiciò
 ella fabès,
 que hi cabès,
 cert nou celara,
 ans macufara.
 Ventla mudable,
 è variable,
 mudì lo treu,
 pensí per preu,
 que la compràs,
 è lam tiràs,
 fentli parences,
 è prometences,
 que tot lo meu,
 ferìa sèu,
 ella present
 fiu testament,
 fentla hereva,
 de fet capbreva
 tots mos censals,
 perpetuals,
 è los movents,
 ab sos parents
 ella feu lliga,
 menys que una figa
 tot ho preà,

mes bès pensà
 ella que fora
 mort yo, Senyora,
 è partirìa
 ab quis volrìa,
 com sperava,
 è desitjava
 que yo morìs.
 Pensàs obrìs
 la defamor,
 lexàs remor,
 ni tempestat
 fa malvestat
 llavors doblà,
 defamoblà
 la casa mia
 del que avia
 furtà, robà
 en quant trobà,
 avinentèa,
 no hach perèa
 dempenyorar,
 è trafegar,
 una tendera,
 è la faldera
 eren de lliga,
 feyen botiga,

tres hi cabien,
 è revenien,
 robes de llits,
 bancals tapits,
 teles, tovalles,
 è vitualles,
 argent, or, coure,
 quant se pot moure,
 tot ho furtaven,
 è trafegaven,
 ab arteria,
 barateria,
 los ajudava,
 preu que tocava
 del que venia,
 se despenia
 no sè en què,
 crech per ma fe
 tot ho llançava,
 may no pagava
 res que prenguès,
 de res deguès
 à miu dreçava.

Ab mi comptava
 lespecièr,
 Sastre drapèr,
 è Costurera,

tapins Velera,
 lo Brunatèr,
 è Confitèr,
 la Bunyolera,
 è Casquetera,
 tenien talles,
 segons les ralles,
 yo pagador
 del Ordidor,
 ò Teixidora,
 Canejadora,
 ni Banover,
 ni Perpunter,
 de lli comprat,
 cuyt, ni filat,
 may no viu contes:
 Y vent tals ontes
 perdiciò,
 destrucciò
 tan manifesta,
 altre nom resta
 experiment,
 darrerament
 per ensajar
 de bandejar
 los seus guarips,
 joch de naíps

de

de nit jugaven,
 ab dos rumflaven
 ella partia:
 fovint prenia
 les copes totes;
 trinca de fotes:
 si ans jugava
 copes llançava;
 puix nom valia
 bastons servia,
 com al badoch
 mudava joch,
 no del noguèr
 dantli lloguèr
 perque del fruyt
 jugavan buyt,
 per reduirla
 jugue àbirla
 fovint ab ella,
 joch descampella;
 ni de la choca,
 com si fos roca
 menys se movia,
 si responia
 sols diguès buf,
 avia xuf:
 si deya baf,

tantost lo çaf,
 al cap sentia:
 sa malaltia
 vent incurable;
 desesperable
 de millorar,
 de pijorar
 essent yo cert
 lo cap obert
 enfastijat,
 mòlt enujat
 mudè destil,
 fiu codicil
 del tot cassant;
 è revocant
 lo testament,
 sabiament
 yo posì prest
 en còrt protest
 dins temps degut,
 com may rebut
 lo dot haguès,
 quey responguès
 li fonch manat,
 ben intimat
 ab scriptura,
 sa oradura

nos mitigà,
 nis castigà
 gens per això.
 Lo sèu caixo
 plè dampollètes,
 è scudellètes,
 è barralets,
 ab mil potèts,
 tot ho trenquì,
 è li prengui
 sos ornaments,
 abillaments,
 anells, manilles,
 vels, beatilles,
 l'argenteria,
 è pelleria
 men alleujaren,
 è mo pagaren
 tantost, ò tant:
 mes no lo quart
 del que costà,
 may facostà
 à la rahò.
 Com Pharaò
 cor endurit,
 dur, empedrit,
 è pus malvada,

aconsellada
 no sè per qui
 mòlt lo hi graí,
 ab llarch cartell
 possam llibell
 fort de repudi,
 ab gran estudi
 articulà,
 è prest probà
 que era casada,
 d'altri s'posada
 primer de mi,
 è que dormí
 ans ab aquell,
 cert un cornell,
 ella cornella,
 feune parella
 lo magnífich
 En Guaderích
 lo de Solèr,
 Canonge ver,
 Doctor Legiste,
 gran Canoniste,
 Oficial,
 traguè lo mal
 de casa mia
 feren sa via.

Yo delliurat,
 è deferrat,
 tret de gran fanch,
 romanguí franch,
 cert quim traguès
 si yo hi jaguès
 de mig Dinfern,
 en lull un pern
 si mi ballava,
 quim delliurava
 mes alegrìa
 no mostraria,
 gran goig haguí
 com romamguí

daquell Diable
 incomportable
 defobligat
 llicenciat,
 poder entendre
 si volguès pendre
 altra muller
 com carceller
 pres me tenía,
 ma homenià
 puix fonch quitada,
 è rescitada
 yo reposí.

SEGON LIBRE.
 COM VOLGUÉ
 PENDRE BEGUINA.

PRIMERA PART.

PUix preposí
 un vot complir
 ans del partir,
 una beguina,

quem fonch veína,
 per mi pregada,
 è ben pagada,
fiu guardadora,

receptadora,
 è tot lo meu
 al concell sèu
 acomanant,
 yo confiant
 del beguinatge,
 fiu mon viatge
 devès Sanct Jaume
 dichli stojaume
 ab mòlta cura
 sots tancadura
 lo queus coman,
 al Sanct Joan,
 ò Juliol,
 si Dèu ho vol
 ferè tornat,
 è ben ornat
 del necessari,
 pensí danarhi
 camì tirant,
 poch sospirant
 per lo passat,
 assolaçat,
 per lo present,
 eram placent
 pensantme forro,
 è tret del corro

hon mescorchava,
 emgarrochava
 la Carnicera,
 al mig jorn era
 passat Bunyol,
 è post lo Sol,
 fuy en Requena,
 per bona strena
 trobí gran festa
 prou deshonestia
 no coneguda:
 mes avenguda,
 una sposada,
 ja deflorada
 ans de casar,
 lo jorn darrar
 aparellada,
 ben emperlada
 sabè fingir,
 mostrant tenir
 al cos Diable
 spaventable,
 torcent la cara,
 pres una vara
 mou tots de brega,
 la gent saplega
 meravellats,

los peus lligats,
 les mans també,
 la gent ne vè
 devès la Sgleya
 alli sin feya
 deficiòns,
 è variòns,
 ab lo sposat,
 lo bon Curat
 vol la senyar,
 de sus posar
 aygua beneyta,
 furt la maleyta
 fingint pintures
 de diablures
 diu que no hi creu
 fentli la Crèu
 ell la conjura,
 ella perjura,
 de Dèu renega,
 ell si carrega
 ab tot son seny,
 pus fort la streny,
 diu ixca tost
 per lloch dispost,
 no fent gens mal,
 à la final,

la resabida
 mudant veu crida
 non vull eixir
 sens ben obrir,
 ò squinçar
 ben eixamplar
 aquell forat
 qual tè guardat
 mes en son cos,
 cridà lespos
 ab alta veu,
 al plaer sèu
 per hon se vulla,
 puix tost saculla,
 rompa, y squeixe,
 puix no la veixe,
 mes nol forcèu,
 nel conjurèu,
 pregaulo ixca
 sols ella vixca
 no cur de pus,
 dient Jesus,
 fingint sestorta,
 mostras mig morta
 com smortida,
 sbalaïda
 clamà del lloch,

baix

baix dix, gran foch
 cert me ha deixat
 tot scorchat,
 par foch salvatge,
 such de plantatge
 crech lan guarì,
 aixi cobrì
 son falliment,
 tot hom content,
 lo novio mes.

Dimecres après
 com men eixia
 fel companyia,
 è fent per mi
 de cert trobì,
 seguint monjoyes,
 plans, monts, è foyes,
 è rius passant
 fuy al cos fant
 de la Calçada,
 Ciutat murada,
 una vil hosta
 roín disposta
 à puteria,
 llavors tenia
 en sa posada
 una bregada

de Pelegrins
 vells, è fadrins;
 hu lin faltà,
 è requestà
 li fes plaer,
 nou volguè fer;
 la vil bagasa
 mesli la taça,
 dins son fardell,
 partintsen ell
 menys la trobaren;
 feu quel pentjaren,
 los altres tiren
 llur vot compliren;
 com sen tornaren,
 de fet anaren
 veurel pentjat,
 poch apartat
 del gran camì,
 viu lo fadrì,
 dix, despentjaume,
 beneyt Sanct Jaume
 ma sustentat,
 lo greu pecat
 fonch descobert,
 è fonch pus cert,
 car com cuytassen,
 el

el demanassen
 al President,
 ell responent
 à llur querella
 per maravella,
 dos cuyts ocells
 presents tots ells
 refucitaren,
 è alt cantaren
 gallina, è gall,
 sens entrevall
 lhoſta damnada
 prest fonch pentjada.
 Yo caminant,
 adès pensant,
 adès rient,
 fuy en ponent,
 aſi vetlí,
 del tot complí
 ma romería.
 Yo men venía
 viu fort pelèa
 dins unaldèa
 en un carrer,
 marit, muller,
 viu emplaçar,
 fort acufar,

que adulterava,
 ella negava,
 ferro calent,
 bermell ardent
 li feren pendre,
 vèren encèndre
 de fet la mà
 totas cremà,
 no la ſcoltaren
 de fet votaren
 ſentenciada,
 fonch degollada
 per ſon marit.
 Fuy en Olit
 Vila mòlt bella,
 dona ja vella
 hi viu portar
 à foterrar,
 ſobre lo cos
 mòlts grans plos
 feyen, è plant,
 una cantant
 alt endechava,
 è coblejava,
 mal dient fort
 la falſa mort
 per maſa toſt

haver desboft
 dona semblant,
 darrer leixant
 lo marit viure,
 prenguem à riure
 com les oï,
 era fadrí
 jove, lo mort,
 è per sa fort
 vint y cinquè
 marit dels què
 haguts avia
 mentres vivia,
 elles encara
 lo cap, è cara
 fen arrapaven,
 cabells pelaven
 com no moria:
 ans romanìa
 lo jove viu.
 Passí lo riu
 gros Daragò
 en Alagò
 desfiu ma troffa,
 en Zaragoza
 galant entrí,
 è dret tirí

descavalcar
 al Sanct Pilar
 qual quant vivia
 Sancta Maria,
 Angels obraren,
 ells lo portaren
 per salvetat
 à la Ciutat:
 hon preycant
 Lapostol Sant
 mes gent lo oí
 es convertí,
 puix à la nau
 hostal, pensau
 millor possí,
 dones trobí
 mòlt divifades,
 ençafranades,
 ab mil tocados,
 mirils strados
 de les Senyores,
 punts, ni tisores
 no si tocaven,
 nis practicaven
 fusos, filoses,
 les generoses,
 è grans noblefes

com diablefes
 aixis deporten,
 allis conforten
 los Strangers
 no en vergers
 car no ni hà,
 viu lendemà
 comoviment
 de molta gent
 per vna presa
 en carçre mesa
 hon era stada
 tres anys tancada
 adulterant,
 marit instant
 denunciada
 sentenciada
 pera pentjar,
 fent semprenyar
 à un bergant
 articulant
 de son prenyat,
 fonch porrogat
 leixecutar,
 per scapar,
 près per partit
 avent parit

fort treballàs
 prest semprenyàs
 quatre vegades,
 continuades,
 un mateix dia
 ella paría,
 è semprenyava,
 aixi guanyava
 lo porrogar,
 feuho durar
 pus de tres anys,
 ab los tacanys
 qui li aydaven,
 los que possaven
 en la cadena,
 à la cinquena
 yo fuy present
 per manament
 dels Salmedines
 quatre Madrines
 la remiraren,
 è depossaren
 ab sagrament
 concordament
 no ser prenyada,
 fonch enforcada
 al Mercadal,

hon

hon lo dogal
 li fonch tallat,
 car fonch dubtat
 concebiment,
 gran moviment
 al ventre vèren,
 prest la metèren
 dins lalmodí
 bè sè per qui
 lo ventre obert
 pus clar, è cert
 à ull mirada
 fonch prenys trobada
 avent mentit,
 fals referit
 les pastoraces
 de madrinaces,
 lo llur fals dir
 la feu morir,
 mòlt mes parira
 si no morira,
 tambès morí
 dins lo fadrí
 sens batejar,
 è feu errar
 los Alguasís.
 Ans quem parís

una torbada
 dona barbada,
 tant rabiosa
 com ansiosa
 de fer amada,
 entenebrada
 per lo Diable,
 feu cas mirable,
 gran arrogancia,
 fet dimportancia,
 è gran spant,
 contaminant
 la sua fè:
 no sè perquè,
 fols gelosia
 crech la movia,
 ellas clamava,
 mòlt la tractava
 son marit mal,
 pensà al Raval,
 ò Morería,
 concell auria
 dun Sarraí
 llur Alfaquí,
 per son diner
 lo fitiller
 dix sil pagava,

è li portava
 ben amagat
 lo Cos Sagrat,
 cert ell faria
 que la volria
 bè son marit,
 prest fet, è dit,
 en la Capella
 qui es mòlt bella
 de Sanct Miquel,
 calat lo vel
 ellas confessa
 ab mòlta fressa,
 pres falsament
 lo Sagrament
 Sanct del Altar,
 com qui torcar
 sen vol la boca,
 la Sancta Coca
 sen trach fancera
 en candelera,
 ò cofrenet,
 com pus secret
 poguè, tancà,
 de fet tornà
 dix jal tenia,
 hon ho volia:

Dix queu portàs,
 è com cuytàs
 ab mòlta raixa,
 obrint la caixa
 que hi hach deixat,
 fonch transformat
 un bell infant,
 tot rotilant,
 è lluminòs,
 mòlt graciòs,
 tot nu jaent,
 lo qual veent
 com qui Sol mira
 al Moro tira
 tota sglayada,
 alienada,
 fora de si,
 lo Tagari,
 perro malvat,
 tot atronat,
 dix sen tornàs,
 tot ho cremàs,
 proveiria
 per altra via:
 La renegada
 endiablada
 folla, dement,

Dèu

Dèu no tement,
 no res dubtant,
 ni gens pensant
 en lo que feya,
 crech que no veyà,
 feu gran foguera,
 la candelera,
 mes sus en mig,
 après afig
 llenya, y carbò,
 toft lo caixò,
 fonch bé cremat,
 tot abrafat,
 lo Sanct Coset
 del Infantet
 romàs illès,
 de foch sospès,
 lo feu cremar,
 restan la llar
 mirablement,
 pus resplendent,
 è semblant viu
 entrel caliu
 no focarrat.
 Tant lleig pecat
 nol puch narrar
 sens fort plorar,

lo paper mulle,
 lo ja scrit çulle
 llachrymejant,
 continuant
 sos pensaments
 porta sarments;
 llenya mòlt mes,
 pi sech, y mes,
 mes foch encèn,
 mòlt fort entèn
 fer de tot cendres,
 era Divendres
 entorn mig dia,
 è bè sabía
 lo perro cà
 fer la çalà
 en semblant hora,
 arrapas, plora,
 no sab que fer,
 veyal sancèr,
 no gens fumat,
 ni alterat,
 brafes, è foch
 tot li fa lloch,
 cega per ira
 lo camì gira
 ves la mesquita,

plorant recita
 fon mal novell
 per mal concell
 sèu quant ha fet.
 Lo vell Moret
 ix del Alquible
 per lo terrible
 por dabalot,
 pensa quant pot,
 en sí discorre,
 fols li ocorre
 dir à la fembra,
 qui spines sembra
 descalç no vaja,
 qui mòlt sensaja
 al aygua anar,
 ell ha leixar
 lo coll, ò lanfa,
 tota sperança
 tinch ja perduda,
 si nons ajuda
 Dèu poderòs,
 morts som ab dos
 si nostre cas
 pels Populàs
 ferà sentit,
 prengam partit

tal quens delliure,
 que pugam viure,
 ab dos morrèm,
 fino corrèm
 dret à la Seu,
 è vos al peu
 del Confessor,
 lo gran error
 que fet havèu
 confessarèu,
 è yo mon mal
 al General
 major Vicari,
 sens gens mudarhi
 recitarè,
 acusarè
 mon falliment
 discretament
 proveirà,
 fins guiaràn,
 è som storts,
 ab dos som morts,
 Ley mudarè,
 renegarè
 de Mahomet,
 aixiu promet,
 tot aixis feu.

Bif

Bisbe fabèu,
 manà al Vicari,
 ab son Notari,
 se desfrecassen,
 è que hi anassen
 à la vesprada
 après tocada
 la oraciò,
 relaciò,
 certa li ferèn
 del que poguèren
 un tant mirar,
 puix feu manar
 al gran Prior
 son Confessor
 ab certs devots,
 bons Sacerdots,
 la nit vetlassen,
 tot ho guardassen
 dant bon recapte,
 de ma Disabte,
 hach ajustats
 los quatre stats
 homens de titols,
 los dos Capitols,
 Religions,
 Nobles, Barons,

è Cavallers:
 los Consellers,
 ò Consolat
 de la Ciutat,
 gran part del poble
 al lloch pus noble
 Sanct Salvador,
 ab gran fervor
 volguè preycar,
 manifestar
 lo dit atràs,
 tant orrent càs
 exorbitant,
 mes confermant
 la nostra fè,
 devot è bè
 feu lo fermò,
 gran professò
 mòlt singular;
 feu arreglar
 primer les Creus,
 ab altes veus
 los coronats,
 è ordenats,
 Pange cantant,
 los llechs portant
 llum en les mans

los

los fenys sonans,
 è les campanes,
 sens mans humanes
 pels campanàs,
 è com tornàs
 ab gran honor
 en un plat dor
 lo cos possat
 fonch deposat,
 sense tancar,
 sobre lo Altar
 de Sanct Valero,
 è tot lo Clero
 llegint, vetlant,
 è contemplant
 tota la nit,
 lo Sanctsperit
 hach revelat
 al Sanct Prelat
 la Eucharistia
 que la faria.
 De fet ordena
 res no si vena
 de ma Dumenge,
 è no si mentje
 carn per algù;
 tot hom dejù

vinga scoltar
 lo sanct orar,
 volguès vestir
 à Missa dir
 del Sagrament
 solemnement,
 adès cantant,
 adès plorant,
 per la oferta
 ell no concerta
 ni vi, ni pà,
 fols en la mà
 lo sanct cos près,
 dient lo vès
 com lo ferrí
 se convertí
 cobrant la forma,
 segons la norma
 quen lhostier
 per lo ferrer
 era sculpida
 arredonida,
 com fonch primera
 hostia vera,
 la qual sumí.
 Així finí
 la furiosa,

è perillofa
 dabalot gesta,
 solemne festa
 miraculosa,
 è profitosa
 als bons, è fels,
 als mals infels,
 è folls increduls,
 heretges emuls
 contrariosa,
 è vergonyosa
 à dones tant,
 per temps avant.
 sabí la fi,
 com cert ferí
 la donal llamp
 anant al camp;
 en Zaragoza
 buidí la bosa,
 tant aturant
 strados cercant
 gran temps perdí.
 Tirí camí
 fuy à Terol,
 de un fillol
 secret, honrat,
 y fuy amprat

à ser compare;
 fonch la comare
 una nobleza
 gran confrareza
 de Sancta Monica,
 una Veronica
 dorniellada,
 mòlt bè smaltada
 li viu als pits,
 gests, è vestits
 tots de beguina,
 de la Regina
 Dona Violant,
 llavors regnant,
 era nodrida,
 fresca, polida;
 ab dos anant,
 è passejant,
 cercant lasgleya,
 per lo que veyá,
 metem en noves,
 contes, è probes,
 bè cortefana,
 mostrantse sana,
 cateminant,
 è batejant,
 de peus stiguè,

may

may se seguè
 aquella nit;
 lo fill parit
 mateix avia,
 quant se atrevia,
 per fer son fet,
 del fillolet
 propia mare,
 també comare
 fonch, è padrina;
 ella madrina
 fonch, è partera;
 pare cert era
 lo Capellà
 quil batejà:
 may viu tal acte,
 creyem llur tracte
 fer ben cobert,
 fonch descobert.
 Puix caminant,
 è rominant
 que fer deuria,
 è com viuria
 sense destorb,
 dins en Segorb
 yom recordí,
 è acordí

que la beata,
 sim era grata,
 è fos honesta,
 humil, è presta
 al que volguès,
 que la prenguès
 per companyona,
 è muller bona,
 mòlt à mi cara,
 feràm avara
 no guastarà,
 ni rastrarà
 tan llongues faldes,
 è tindrà baldes
 en la finestra;
 es dona destra
 pobra criada,
 no gens dotada
 mòlt de bè sab,
 è del seu cap
 ferne ma guisa.
 Lhome divisa
 en si propon,
 è Dèu dispon,
 è proveix
 à quil servix
 al profit seu,

ell

ell fols prevèu
 lo venidor;
 fa lo millor,
 per bè nos mostre
 al util nostre:
 Sa Magestat
 per pietat
 me inspirà,
 è concellà
 miràs lo pas,
 ans que cuytàs
 saltar avant.
 E fuy membrant
 de un retoch,
 qual dix un coch
 à sa senyora,
 gran tragadora,
 qui masas cuyta
 crua, mal cuyta,
 ò mafa calda
 ab que fescalda
 prèn la vianda,
 si la comanda
 no fos divina,
 la vil beguina
 del primer alt
 de calt en calt

cuyta, ò crua,
 vestida, ò nua,
 haguera près,
 fonch lo revès.
 Quant arribí
 del que trobí
 dirè sumari;
 tot lo contrari
 del que pensava,
 yo jam cuydava
 fer adreçat,
 è ben casat,
 fols encartat
 li lexovar
 me convenia,
 cert jam tenia
 per reposat,
 è besmerfat
 de bon cabal.
 Mes lanimal
 fet à revefa,
 veig que confessa
 llarch, è sovent.
 yo tinch bè sment
 com se comporta
 veig que quant porta
 es tot pintat,

humilitat
 non hi viu mòlta,
 à part scòlta
 mòlts parlaments,
 perdons, convents
 mòlts ne visita,
 prengui fospita
 de sa manera.
 Restà darrera
 ellan lasgleya,
 ab mòlts se reya,
 com lo preych feyen,
 è totes feyen,
 fagenollava,
 ò de peus stava:
 si la tocaven
 qui prop li staven
 de fet bonía,
 may se movía
 sísvol vinguès
 qui mes valguès,
 è fos qui vulla,
 ab una agulla
 totes punchava,
 è barallava,
 per quempeyeu?
 què m strenyèu,

com no callau?
 mòlt me torbau,
 no destorbeu,
 qui servix Dèu.
 A totes hores,
 ses belles hores,
 historiades,
 è ben pintades,
 dor tancadòs
 mòlts giradòs
 sovint obria,
 cert no sabía
 coneixer lletres
 arreu los metres
 fingint llegia
 los ulls vogía
 de çà, y dellà;
 un Capellà
 la combregava,
 hostia li dava
 sens confagrar,
 à may fallar
 cada semana
 com à terçana,
 fent paroixysmes,
 ab certs sophismes,
 ells sentenien,

ab

ab dos venien
 al combregar,
 davant Laltar
 de la Capella,
 portavas ella
 sa taballola,
 ell ab la Stola
 idolatraven,
 puix alt parlaven
 per ques oís,
 en Paraís
 que desijam,
 prest nos vejam,
 ay pare meu,
 fosseu, y breu;
 ja filla mia
 hui fos lo dia:
 yo ja so presta
 aquesta festa
 ja la fruís:
 lo Paraís
 que nomenaven,
 è desijaven
 era un llit,
 pintat, fornit,
 ab ses cortines,
 altres beguines

ses companyones,
 è tacanyones
 en aquell lloch:
 Per fer son joch
 si concertaven,
 è replegaven.

Un Menor Frare
 li deya mare
 davant la gent,
 è mòlt sovent
 la visitava,
 è li mostrava
 per son deport;
 de manacort,
 è contemplar,
 è de parlar
 del divinal,
 del mundanal,
 è vida activa:
 Mòlt era squiva,
 baixet parlava,
 è començava
 Ave Maria,
 è lloat sia
 Dèu Jesu Christ,
 Que de sus vist
 cot, è mantell

de gros burell,
 roba jusana
 de fina llana,
 prima llistada,
 vert, blau pintada
 duya almeixia.
 Ella teixia
 de son ofici
 algun cilici;
 tots los venia,
 may sen vestia
 algu en la squena.
 Dijous de Cena
 dhabit vestida,
 è prim cenyida,
 la creu portava;
 may se tocava
 de disciplina.
 Al coll justina
 duya, è mostres
 de Pater nostres,
 è Agnus dor,
 en dret del cor
 lo llit volia
 llà hon dormia
 fluix, moll, è blà,
 egual, è plà,

ab flos, è rama,
 ab timiama
 lo perfumava.
 Acostumava
 taula vastida,
 è ben facida,
 no quaresmal,
 mes de carnal.
 May dejunava,
 ni peix menjava,
 gran mal li feya,
 è aixiu deya;
 quant se llevava
 aconsolava
 lo feu ventrell
 ab un gobell
 de malvesia.
 De hypocresia,
 è de parença
 haguí creença,
 tot son comport
 fos de coll tort;
 mes advertint,
 è inquirint
 de honestat
 gran malvestat
 la beateta

avia

avia feta
 prou subtilment.
 Ella vilment
 se trobà prenys,
 poch mes, ò menys
 de uns tres meses,
 ab certes preses
 de diablures
 dos creatures
 se feu sortir,
 è abortir
 secretament.
 Yon fuy felment
 certificat
 de son pecat,
 sense blasmar,
 ni difamar,
 li fonch prest dit,
 cercàs partit,
 yo li prestì,
 è la vesti
 tota de nou,
 ultra son sou,
 mes de pagada,
 sen fonch anada
 casa llogar,
 al bovalar

dels Augustins,
 entrels beguìns,
 è Sanct Francesch,
 al carrer fresch
 hon fan roclòns
 per los perdòns
 poder guanyar,
 sense banyar
 los seus tapins.
 Alguns veìns
 lo hi demanaren,
 è lan reptaren,
 per quina via
 de casa mia
 sen era eixida,
 fom deseixida
 de ocasiò,
 de traiciò
 ell minfestava,
 em requestava
 ab sa bellura,
 rompès costura,
 ab vot sarcida,
 è recosida
 ab fermetat
 de volentat,
 diu som guardada,
 è

è apartada
 davinentèa.
 Deya malèa
 fals inculpant;
 è increpant,
 qui mal no hi mir;
 è oí dir,
 com à altres dia;
 que no podía
 Dèu prou servir,
 volguin eixir.
 Son beguinatge,
 è beatatge

en mal finaren;
 è fespletaren:
 car quant fonch vella
 deyas doncella
 tota devota,
 fonch alcavota
 duna veina,
 bona fadrina;
 fonch acusada,
 sentenciada,
 bè laçotaren;
 è bandejaren.

SEGONA PART.

Com près viuda.

EN aquell any
 Mosé Cõpany,
 valent Confrare,
 ell, è lo pare
 den Remolins
 eren veins,
 antich Prevere,
 la de Sanct Pere,
 Missa oída,

un jorn me crida;
 dixme, Mosenyer
 yo hi vull bè strenyer
 mes perdonau,
 no ignorau
 quel casament
 es Sagrament
 per Dèu manat,
 è ordenat

dins

dins Parais?
 perçous avís
 per charitat
 ja la mitat
 tenu del temps,
 à veles, rems,
 vos vè vellèa,
 dot, ni riquèa
 nous dèu torbar,
 vous vull trobar
 muller barbuda,
 una tenguda
 en gran stima,
 huì es la cima
 entrenviudades,
 lo Mon aufades
 cercar porieu,
 no trobarieu
 mes fes per vos,
 ha trenta y dos
 anys temps complit
 daltre marit
 es ja ufada,
 dona trencada,
 ab mis confessa,
 yo sè sandreça,
 es guanyadora,

gran manadora,
 tot ho sab dir,
 no vol cofir:
 car prest eixorba
 perquel cap torba,
 ni debanar
 per no çullar
 mans de saliva,
 filosa squiva,
 mes tix bè vetes
 de seda stretes,
 è tè gran pressa,
 cert una peça
 tix cascun mes,
 poa dinès,
 may senverniça,
 ou sovint Missa
 es en la Seu,
 sabèu hon feu
 daball la Trona,
 es cosa bona,
 volèula veure?
 non podèu beure
 en carabaça,
 aquesta abraça
 huì los majors
 dels Regidors,

se=

ferèu parent,
 en regiment
 de fet caurèu,
 per ella haurèu
 tots los Oficis,
 è beneficis
 mòlt prestament,
 de cert nous ment,
 jurvos per Dèu
 qui vist avèu
 huì en mes mans,
 com dos germans
 ab dos viurèu,
 anèm veurèu,
 creume veniù.
 De fet la viu
 prou rebedora,
 è passadora,
 fuyne calènt,
 semblam valènt;
 è fer per mi
 tantost fermí
 lo maridatge,
 aquest potatge
 lo Capellà
 lo tornellà,
 fonch focarrat

ell enganat
 me enganà.
 Prest demanà
 alguns dels seus,
 è yo dels meus;
 mes lesposar,
 ab repofar,
 may sencontraren,
 desquens arraren
 sens beneir,
 lo malaír
 quins acostà,
 ens ajustà,
 mòlt si usava,
 ella abusava
 de fets, è dits,
 fentme despits
 rebotejava,
 deya, rallava,
 Paraís haja,
 è bon pos nhaja
 mon mort marit,
 dell he parit
 yo tres vegades,
 en tres anyades,
 que fom ab dos,
 yo veig que vos

no curau gayre,
 ab gran repayre
 yo, y ell viviem,
 tots nus dormiem,
 ensemps les festes,
 dijous, è festes
 volateria,
 à la Alqueria
 sovint çopavem,
 mes nons popavem,
 com feu vos ara,
 nons era cara
 cosa volguda
 millor venguda,
 è mes amada,
 dell acceptada
 fuy per ma fè,
 de vos nou sè,
 gens nol seguïu,
 ja fos ell viu
 costàsmel dit.
 Deya en lo llit
 segons que veig,
 cert mal, è lleig
 vos me tractau:
 car retractau
 tot quant yo man,

si res deman
 may sen fa res,
 vostres dinès,
 è quant teniu
 de miu cobriu,
 res nom fiau,
 ni confiau,
 fabèu guardar,
 veigvos tardar
 que res nom feu,
 del que fabèu
 may men parlau,
 nim revelau
 vostres secrets,
 cent mil retrets
 semblants me deya,
 pijor me feya.
 En obres, gests,
 en tots sos fets
 era malvada,
 mula folgada,
 moïna parda,
 treta dalbarda,
 mula de Moro,
 brava com toro,
 falsa traydora,
 rebusnadora,

defenfrenada,
 defaveada,
 de frè, cabestre,
 mòlt fort en destre,
 pijor en cella,
 queus dirè della?
 Quanta malèa
 tota lasprèa
 que al Mon fellig
 mes ni afig,
 tota maldat,
 poca bondat,
 al mal promptèa,
 al bè perèa,
 de mòlt parlar,
 è poch obrar,
 mòlt envejosa,
 foperviosa,
 lo Capellà
 quant men parlà
 bè dix barbuda,
 lluny la faluda
 diu la referta.
 Ficta coberta,
 fort coratjuda,
 nunca batuda,
 ne ultrajada,

fenyorejada
 nunca per hom,
 may per mon nom
 me nomenava,
 aixim menava,
 com si fòs gòs,
 ò portàs bòç,
 vell avançat
 yo ja cansat
 de tempestats,
 è malvestats,
 perquem fartava,
 men apartava
 de sentir crits,
 remors, brogíts,
 è bregues braves
 ab les sclaves
 que foren meues
 les que duu seues
 mòlt favorìa,
 è aborrià
 tots mos parents,
 è ben volents
 amichs antichs,
 criats de chichs
 mal los volìa.
May se dolìa,

ne duya dol,
 si qualsevol
 dels meus moria,
 è si guaria
 nols visitava,
 à tots vedava
 nos acostassen,
 ni may entrassen
 en ma posada,
 mal reposada,
 maliciosa,
 de mi celosa
 stretament,
 pacientment
 may ho prenìa
 si tart venia,
 è quant hi era
 tots temps guerrera
 davam torment.
 Rahonament
 may comportava,
 si hom contava
 quants anys avia,
 lo cap tenia
 ja bruixellat,
 lo front ruat,
 è no paria:

no li plaia
 dels anys parlassen,
 nils hi contassen.
 May concebè,
 è yo sè bè
 en queu perdìa;
 ella anys avia
 quant mengani,
 è la prenguí
 quaranta, y mes:
 la que tal es
 ja poch conceb,
 com qui vell cep
 empeltar vol,
 tart na mallol,
 mes puix purgava
 della sperava
 que fill nhauria
 no romanìa
 per ser mòlt grassa,
 ni magra masa,
 ni malaltia,
 no la retia
 parir inhabil,
 mes era habil
 punta horrible
 ab mi terrible,

è defamable,
 inacordable
 peral concebre,
 per lo pefebre,
 temptant entrar
 may impetrar
 poguè son grat,
 è sens desgrat
 fos lacostar.
 E lempeltar
 no ha obs força,
 lescut descorça
 eixerç agulla
 cove se culla
 quant es de tempre,
 ab dellit sempre
 obrant sens cuyta
 lo ques fa ab lluyta
 may ha sahò,
 per tal rahò
 no semprenyava,
 ella reinyava
 incessantment,
 è inconstantment
 hi treballava,
 mes ho fallava
 no component,

è disponent,
 à sí mateixa,
 ella no deixa
 cercar metjeses
 velles urqueses
 emprenyadores,
 les Banyadores,
 Mores, Madrines,
 les Adevines,
 è Apothecaris,
 los Arboraris,
 è triaguès,
 hon que poguès
 remey trobar,
 volguè enfajar
 una tacanya,
 metjesa strana
 fonch de Bigorra,
 qui vella, y porra
 tot Aragò,
 de Rossellò,
 fins à Valencia,
 ab sa sciencia
 gorrat havia,
 quant li venía
 qualche raixosa,
 è desijosa

de

de fills concebre,
 clavells, gíngebre
 los feya pendre,
 dantlos à entendre
 per la fredòr,
 que lo llavòr
 poquet impur
 del marit llur
 res no hi valia,
 ella tenia
 en sos retrets
 jovens ben trets,
 bons companyòns
 qui los renyòns
 tenien calts,
 ans de tres salts
 li prometia
 que prenys seria,
 mòlt hi guanyava.
 Com practicava
 de Medicina,
 dita madrina
 per mala via;
 la muller mia
 beu conegué,
 mes no volgué
 semblant metjia;

sols aquell dia
 foch hun poch bona,
 à poca stona
 mo contà tot.
 Del primer bòt
 dret men aní,
 è referí
 lacte tan vil
 al bon Boil,
 Governador,
 son Assessor
 misser Rabasa
 dix, tal bagasa
 mon concell es,
 sens fer procès,
 si es contra fur
 gens no men cur
 per evitar
 scandalizar
 tan trist marit,
 à miya nit
 dins sa posada
 fer ofegada
 secretament;
 discretament,
 è bè fonch fet,
 quant bòrt secret
 ref-

restà le desme.
 A mon bon esme
 cert dos millès
 de sous despès
 Metjes pagant,
 cercant, mudant,
 fins als Astrolechs,
 ab falsos prolechs
 jutjant falsia,
 per Grumencià;
 è ses figures
 fan oradures,
 mes la quils crèu
 à tots arrèu
 recorreguè,
 tots los creguè,
 uns calda deyen,
 altres la feyen
 freda, y humída,
 ò adormida;
 tots variaven,
 è langanaven
 dells ser lligada
 enfitillada
 li feyen creure,
 ferenli beure
 mil beurajades,

prou mal forjades
 en banys, untures,
 è faixadures,
 perfums, è cales,
 ulceres males
 li concriaren,
 è li causaren
 salt de ventrell,
 en lo cervell
 melancholía,
 è melerchía
 mòlt la guastaren,
 è la cremaren
 tota secada,
 y eticada,
 per lo parir
 cuydà morir.
 Lanima ab cos
 yo dirte gos,
 ò abjurada,
 ò cert damnada,
 que fora morta:
 sino quen lhorta
 al alquería
 que yo tenia
 la fiu portar,
 y fiula star

per

per mes dun any
 avia bany,
 è mòlts deports,
 ab bons confort,
 è valent Metje
 son mal de fetge,
 è batiments,
 smortiments
 è la flaquèà;
 sino bravèa
 la tot curà.
 Poch apurà
 sa consciencia,
 per apariencia
 se confessava,
 è no cessava
 que no bornàs,
 è prest tornàs
 al natural
 ques immortal:
 car la sperança
 dhaver criança,
 un horal dia
 li recudìa.
 Feu prometences
 fer abstinences,
 leixar arrèus,

nomines, breus,
 tot ho cremà
 en lendemà
 tallàs la coa.
 Volta la proa
 als Sanctuaris
 donà als suaris
 bells vestiments,
 mòlts ornaments,
 calcèrs, tovalles,
 grans presentalles,
 terraces, lliris,
 imatges, ciris,
 dargent, è cera,
 perque faspera
 no fos frustada.
 Era temprada
 cercar les vetles,
 ermites, cetles
 càda Disabte,
 mes lo recapte
 quella cercava
 may lo trobava.
 Dèu nou volìa,
 car nol colía
 de tot son cor,
 del oy, rancor

nos descixia,
 no mereixia
 may obtinguès
 que retinguès,
 ni que fill entre
 dins lo seu ventre,
 may ni rebè,
 ni concebè.
 Tots temps entesa
 en tal empresa,
 giral penell
 à mal novell
 fent malefici,
 è lladronici
 de un fals crim,
 machinat prim,
 malvat diforme,
 mòlt lleig, enorme,
 fingis prenyada,
 è miya anyada
 ella ginyà,
 è trachmanyà
 ab tots sos senys
 mostrar-se prenys
 dix sent me llassa
 un mes me passa
 ja ma camisa,

de bona guisa,
 è prou porguí,
 deu draps nhaguí,
 com sò dolenta,
 trop me calenta,
 fino vomíte
 tantost menfite,
 mostra petits,
 ja vol confits,
 demanal moll,
 la carn del coll,
 è los copròns,
 menjar carbòns,
 fingis mastega,
 algeps roslega,
 è bèu lleixiu,
 è sobreviu
 dix ques cenyia
 aximpenyía
 lo temps avant,
 à part davant
 les mans plegades,
 tenint alçades
 gros infingint,
 è afigínt
 als pits cotòns,
 los mugoròns

duya

duya alquenats,
 morats, tenats,
 mostrant senyal.
 A la final
 fidelitat,
 è veritat,
 possant à part
 suposa part
 ab sos mals tractes,
 è pijòs pactes
 ab la Madrina,
 è la Padrina
 cert no pofembres
 les males fembres
 elles ordíren:
 fals part cobríren
 en certa hora
 que fuy defora
 prest fõch partera,
 la falsa artera
 mes sent lo llit,
 mòlt envellit
 de huit pams alt,
 feune bell falt
 la ques deyama,
 trencàs la cama,
 lo cap, è braç,

ab lo cabaç
 de les cotètes,
 è vanovètes,
 del fill tan char
 feren tancar
 finestres, portes,
 ab tancaportes
 de raç, cortines,
 perdius, gallines,
 infinits hous,
 noscades nous,
 è totes falses,
 les dones falses
 prou ni spleteren.
 E concertaren
 que fos la dida
 qui hach parida
 la creatura.
 Per oradura,
 pus fort erraren,
 car hi teraren,
 Dèu no temènt,
 lo Sagrament
 del Sanct Baptisme,
 mes Dèu altisme
 qui bens, è mals,
 è cominals

M tots

tots investiga,
 è los castiga,
 lo pus cobert
 fa mes obert
 res no li cela,
 tot ho revela.
 Les males mares,
 ab grans compares,
 rebatejaren,
 è galejaren,
 feren gran festa.
 Dèu los tench presta
 dolor, è plor,
 la sua flor
 entrelles geya,
 la unas reya,
 l'altra cantava,
 lo chich mamava,
 tots s'adormiren,
 dormint se giren
 qualsevol d'elles
 braç, y mamelles
 sus li possaren,
 mort lo trobaren,
 ben acostat
 jus llur costat,
 la mort los cou,

la bregas mou,
 è fort baralla,
 grans crits sens falla
 feren abduy.
 Yo sempre hi fuy,
 è ben cuytant,
 y mes cuytant
 que fos fill meu,
 girim à Dèu
 ab continencia
 de paciència,
 è beu prenguí:
 mes reprenquí
 fort les fembraces
 dormidoraces
 de negligència,
 è gran ofensa,
 per lomicidi,
 è fillicidi
 à Dèu han fet.
 Per llur fort plet
 tots los veïns,
 vells, è fadrins
 se despertaren,
 tots hi passaren,
 tot llur ruidó,
 crits apellido

los

los fonch públích:
yo lo melich
viu arrancat,
caygut, fecat
ja de mòlts dies,
per mòltes vïes
fonch divulgada,
è publicada
llur traiciò,
è ficciò.
Envergonyida,
è perseguida
Benaguazir
hach à fuigir
linquiridor
Governador,
è llur Fisch,
pafsà gran risch
no la tenygueffen,
è la prengueffen.
Jamay menjà,

ans se pentjà
desesperada,
puix despentjada
jorn de Capdany
fõch en mal guany,
fora sagrat
toft soterrat,
aquell son cos
hajahi mal pos.
Per tal abùs,
restí confús
ab prou vergonya
per la llur ronya,
è embarç,
pel fort agraç
quelles mentjaren,
à mi restaren
les dents muçades,
è descalçades
injustament.

TERCERA PART.

De Monjes.

Honestament
 prégui conort,
 è reconfort
 com mils poguè,
 è disponguí
 mos mals refent,
 è contrafent
 mon dol plaer
 triàs muller.
 Fonch macusada
 una criada
 de Monestir,
 volguè sentir
 de qui partia,
 una sa tia
 men feu parlar,
 feume contar
 quera chiqueta,
 quã fonch Mõgeta
 ella vestida,
 seguí llur vida
 com à Novicia

ab amicicia
 dintre vivint
 anys prop de vint,
 è Labadefa,
 ques fes professa
 la requestava,
 è no gosava
 dir son proposit,
 ni fer oposít
 al sèu combat:
 del llur debat
 fuy encertit,
 semblàm partit
 prou acceptable,
 ben agradable
 per mòlts respectes,
 de totes Sectes
 era çullat,
 emburullat,
 fallíam esta:
 jorn de la festa
 de Sanct Antoni

fy

fiu matrimoni,
 volguila rebre,
 costàm bel pebre.
 Errì mos contes,
 haguì mes ontes
 que dels primès,
 Dèu ho permès
 à mon juì
 pel perjuì
 un tant desorde,
 fet contra lorde
 volguèm punír.
 Ja nous vull dir
 tot per menut,
 com fuy venut,
 è rebujat,
 quant enujat,
 è decebut,
 vull per rebut
 arau hajau,
 ben plau ojau
 de tot les flos,
 lo quen lo clos
 apres avía
 yo no sabía
 lo perfumar,
 è despenfar

confits de Monjes,
 poncís , toronges,
 pomes , llimòns,
 codonys , torròns,
 è llepolíes:
 les praderies,
 aygues , ramets,
 perfums , peuèts,
 cordòs , frasquètes,
 trenes , bosètes,
 fochs , agulles.
 Del que mulles
 devèm haver,
 sentir , faber,
 bondats , virtuts,
 sollicituts,
 stalvíar,
 è mesurar,
 guardar , fornir,
 tallar , cosir
 de mans ab tera,
 en tot soltera
 honrar , è obrir,
 amar , servir,
 en tot complaure,
 may descõplaire,
 prest obeir,

secret tenir
 gens non tenia,
 sols entenìa
 metres entorn,
 passar lo jorn
 sense fer bè,
 may pus sabè
 del recitat.
 Diversitat
 hach qualque poca
 à poques toca,
 no mal parlava,
 ans arreglava
 la barbellera
 no dismendera,
 ni tampoch folla,
 mes era molla,
 tal lam passava,
 è comportava
 puix dembregar,
 rebotegar
 se divertia,
 yo la seguia
 deyali Dama
 per cobrar fama
 de bon caser,
 è solacer,

sab Dèu sim cou,
 è quant me mou
 tanta fluixèa,
 è tal mollèa.
 Tot ho guanyà
 quant semprenyà,
 è parì fill,
 un grà de mill
 no desemblant;
 ans tot semblant
 à mi en la cara,
 mòlt me fõch cara,
 puix fonch partera.
 Vibla lletera,
 diguì pregant,
 daquest infant
 quens ha Dèu dat
 per ta bondat
 sies tu dida,
 puix est fornida
 de llet tan bona,
 voltàs redona,
 com lo peix feu
 qui lo fill sèu
 en laygua llança.
 May si atança,
 ne pus sen cura,

fa creatura
 no la torcà,
 com fa lo cà,
 nil mira burça,
 com fa la sturça,
 nil alendà,
 com lleò fa,
 lo char fill meu
 cert menys lo veu
 que si fos orba,
 cuquella corba
 que fills renega.
 No pens ne bega
 dix ab grans crits
 llet dels meus pits,
 yo novençana,
 no pellicana,
 plaer vull pendre,
 nom plau despendre,
 los pits naftrar,
 per al fill dar
 la fanch del cos;
 mes am repos,
 no sò Serrana,
 ni Hortolana,
 ni de treball,
 huì ab bon rall,

fou eixit abte
 hajau recapte
 de llet stranya.
 Una Alemanya
 yo sè Tendera,
 gran filanera
 com les de Silla,
 ha parit filla,
 es dona pobra
 no tè que cobra,
 perque avance
 farè la llance
 al Hospital,
 aquesta ay tal,
 per vos llogada,
 è ben pagada,
 lous criarà,
 com mamarà
 vos ho veurèu,
 si vos volrèu
 yol alletàs,
 è quem guastàs
 aquest mon cos,
 è senta plos
 tota la nit,
 ys cague al llit,
 pix als costats.

Si

Si tal pensats
 heu acordau
 à mi nom plau,
 puix sou potent
 fiau content
 que vous parixca,
 mes queus servixca:
 los fills allète,
 è quem splète
 nuncau veurèu,
 nous ho cuydèu
 car may serà
 nunca farà
 clar vos ho dich,
 si sou menich,
 avar, dolent,
 deyau la gent
 aran sò certa,
 feu sis desperta
 puga mamar,
 nol vull amar
 tant que à mi noga
 cuydau me moga,
 quel he engendrat.
 Fom regirat
 lanteniment
 pel moviment

extraordinari,
 en poch temps vari
 torní groch roig,
 mudàs lo goig
 tot en enuig,
 lo seny me fuig,
 sobrevem ira,
 amor me tira,
 la iram cobra,
 voler me sobra,
 disputal seny,
 natura streny,
 rahò mafronta,
 fluixí tal onta,
 puix concixia
 bè com eixia
 lo sèu gofar,
 è tant rallar,
 è parlería,
 de groferia
 de sentiment,
 atreviment
 pel parteratge
 del nou Lenguatge
 feya parlar,
 volguè callar,
 è no respondre

per hon dispondre
 la creatura
 haguès pastura
 al necessari,
 pagant salari
 à qui la críe,
 ella que tríe
 faça cercar
 mercat, ò car
 al carrech sèu.
 En temps fort breu
 fonch regirada,
 è capgirada,
 fentse Senyora,
 per la penyora
 quen mi avia,
 tant fatrevia,
 puix fonch parida
 llevas la brida,
 la regnas cala,
 tornas cucala,
 è cadenera,
 gallina era
 que tots téps calla,
 mes en la palla
 com ha post lhou
 tot hom la ou,

ellal festeja,
 tant lo meneja
 trencat lo beu.
 Cert tal si feu
 mon fill per ella,
 primer ovella,
 en après gata
 que fos fills mata
 tant los remuda,
 ans era muda,
 après çabida,
 fovint revida
 mudar de dides
 quantes parides
 de poch trobaren
 si remudaren,
 una dorm mafa,
 laltra llet grassa,
 blava, ceroça,
 laltra ayguosa,
 laltia cabruna.
 Faltalin una
 que era veada,
 sols danfalada,
 alls, y formatge,
 mòlt tart potatge,
 carn algun dia;

sana vivia,
 criava fans
 sos fills davans.
 Ab almorçars,
 è berenars,
 turmes rasoles,
 è lleteroles,
 formatges freschs,
 moscats, è grechs,
 è forts fins vins,
 que tots matins
 feya tastar,
 li feu guastar
 la bona llet,
 lo pobrellet
 prè lo spasme,
 barrètes, asma,
 alferecia,
 epilepcia,
 è mòlt alforro
 torcè lo morro,
 haguè bocatge,
 è foch salvatge,
 nunca dormì;
 de pergami
 li feu mamella.
 Ella hi apella

mòltes madrines,
 mil medicines,
 menescalies,
 è burleries,
 unten, è faixen,
 fovint desfaixen,
 refreden, guasten,
 suòr li tasten,
 ara salada,
 adès gelada,
 troben que bull,
 fanli per ull,
 res no aprofita,
 prenen sospita
 siu han fet bruixes,
 en pits, y cuixes
 blavòrs trobaven,
 nos recordaven
 daver mudades,
 è remudades
 quaranta dides,
 llets infinides
 tant diferents,
 pels mudaments,
 è concells varis
 tant voluntaris,
 ellal matà,

el aplatà
 dejus la terra.
 Ellas aferra
 ab tots los fans,
 plegà les mans,
 tornàs à Dèu
 com ellas vèu
 del fill partida,
 è aborrida
 de mi tant fort,
 à son gran tort
 ellas concix,
 que bèu mereix
 per culpa sua,
 ella tant sua
 fuòr de mort,
 no pren conort,
 diu mon fillet
 fill de ma llet
 yo natural,
 è maternal
 laguès nodrit,
 cert es podrit,
 ell ja no fora,
 fort sentrenyora
 de si mateixa.
 Del fill se deixa,

ves mi se gira,
 callant sospira,
 res dir nom gofa;
 tot li fa nosa,
 pren la gran basca,
 gratas, è rasca
 hon no li pru,
 tot li ven cru.
 Après plorava,
 alt endechava,
 ves les cremades
 velles damnades
 Monjes cerreres,
 mal concelleres
 tant mal desvien
 les qui si fien,
 ell fora viu,
 mala les viu
 ja conegudes
 yo ni cregudes
 may les haguès,
 aixi plaguès
 à Jesu Christ.
 Yo pare trist,
 desconsolat,
 è tribulat,
 oint son plant,

è contemplant
 fa pàrsiò,
 compàrsiò
 haguì gran della,
 de quis querrella
 volguí sentir,
 è sèns mentir
 mo contà tot,
 de mot à mot
 llarch rahonant,
 è blasonant
 la sua schola.
 Com bestiola
 dix enfrenada
 han enganada
 à mi na trista,
 qui he ben vista
 experiència
 de llur prudència,
 dret, y envès
 pera quant es,
 puix man traída
 llur negra vida
 quant hi sabrè
 dirivarè.
 Sols de les males,
 per que de tales

no es dir falsia,
 clar es de dia
 quant se desperten,
 prest se conserten
 per oratori,
 linvitori
 que sabèn dir
 es maleir.
 Primerament
 en lo jovent
 qui les metè,
 qui les rebè,
 è qui bo hi fò,
 per llur llicò
 del Martylogi,
 qui contal vogi
 que fa la Luna
 canta la una
 cant pus placent,
 diu altament,
 puix som restades
 encarcerades,
 per força meses,
 nostres empreses
 deuen seguir,
 nons cal tenir
 vots fets per força
 cas

cascuna torça
 al ordel nas,
 semblants cantàs
 totes les lloen
 ab amen cloen,
 llur bon acort,
 van sen al hort
 deixen lo cor.
 Al refector
 à tart si meten,
 en cambra spleten
 la llur sabor,
 del dormidor
 scuses prenen,
 fingint mal tenen,
 dormir hi fuigen,
 temprades puigen
 al mirador.
 Del parlador
 tart sen partixen,
 parlen, ordixen
 sos casaments,
 dòn, è presents
 tots ab usura,
 è fan segura
 mercaderia.
 Si dalegría

donen torròns,
 speren capòns,
 si granyons, fava,
 demanen sclava.
 Sanctes Prophetes
 paren travètes,
 è fan ser vells
 à jovencells,
 è homens sants,
 caèntni tants,
 mes que hom creu,
 fill es de Dèu,
 mes es que Papa
 lo quin scapa,
 Angelical
 es lhom carnal
 de carn eixint
 en carn vivint,
 è no tombat,
 coinquinat
 en tal ruina.
 Una merlina
 un jorn parlant
 ab un galant
 jove pubil,
 prest seduít
 llur amistat,

no fer pecat
 tot amor pura
 que tots tēps dura
 no perillofa;
 ans esser cosa
 mòlt meritoria,
 tenguès à gloria
 quel decebè,
 ell hi vinguè
 aquella nit,
 ab gran convit
 ellal rebè,
 dix deixarè
 lo maridèt,
 negre velèt
 ans de res fer,
 feu mest plaer,
 nous enuigèu
 de fet maurèu
 tost ferà fet,
 lo jovenet
 dix tot alegre,
 perquè vel negre,
 de jorn portau,
 aral deixau?
 ella respon,
 mòlt presupon

lo que dieu,
 vos no curèu
 daquell perquè,
 car yo mel sè.
 Tambè primer
 dix vull saber
 unes tals coses:
 dix ella sposes
 som les Professes,
 Monjes Frereses
 totes de Dèu,
 lo vel quens veu
 al cap portar
 nos fa membrar
 per cert indici
 lesposalici,
 perçol portam,
 yaixil deixam
 en tals afès.
 Quant lo procès
 hach ell oit,
 donchs per marit
 dix Dèu teníu,
 è yo catiu,
 à mon fenyor
 ferè traydor
 fentlo cornut?

si Dèu majut,
 que nou farè,
 ans men irè:
 de fet partí
 en lo matí
 primer seguent
 de continent
 al Monestir
 vench per oír
 lo sanct Ofici,
 un Crucifici
 de fust obrat,
 afsitiat
 en la paret,
 quãt fonch en dret
 visiblement
 lo cap movent
 lo saludà,
 è quant tornà,
 Missa acabada,
 altra vegada;
 Dèu ho permès
 que la gent ves
 la cortesià
 que li retía
 mostrantlin grat,
 lo bon Prelat

daquela Sgleya
 li dix que feya,
 ò com vivía?
 que vist avia
 li referí:
 lo bon fadrí
 dix no sabía
 dhon li podia
 allo venir:
 Mòlt poch servir
 ha fet à Dèu,
 finol que feu
 aquella nit
 segons es dit.
 Altra velada,
 enamorada
 del Confessor;
 mostrant terror
 de malaltia,
 dix que volia
 dell confessar,
 feta buydar
 la gent defora;
 fingint que plora
 dixli tancàs,
 è que miràs
 daball lo llit

no

no fos oit
 lo que diràn,
 nil que faràn,
 dix ell, digau,
 è començau
 cruant senyant,
 ab plos pregant
 Dèu quens ajut,
 lo prhom segut
 lo cap se cobre,
 ellas descobre
 dient mòlt sùa:
 mostrantse nua,
 diu ques descobra,
 è faràn obra
 la perquehi sòn,
 no vull del Mon
 sino sols vos,
 puix som abdos
 hajam plaer,
 ab bon voler,
 è fin amor,
 lo Confessor,
 no mal parlar,
 dix, mon poder
 no basta absolre,
 nius puch yo tolre

tan gran calor.
 Tanta dolor
 dels pecats vostres,
 mil paternostres,
 ni vint saltiris,
 trenta cristiris
 nous bastaràn.
 A Dèu vos coman,
 è tirà via,
 en aquell dia
 endiablada
 fonch conjurada
 per bona via,
 è responia
 dins l'esperit,
 ja per ton dit
 non eixirè,
 sols men irè
 per lo clamor
 dun Confessor
 al foch plegat,
 è no cremat,
 ha tocat pega:
 neta, y entrega,
 ha tocat peix
 neta sens greix
 restant la mà,

en

en lendemà
 Vicent Ferrer,
 lo Sanct darrer
 canonizat,
 fonch lo temptat,
 ell hi vinguè,
 è nol traguè,
 no sabent res
 del que dit es.
 Altra també
 s'cometè
 un Metje prhom
 de bon renom,
 jove polit,
 dix en lo llit
 yo gran mal tinch,
 dreta à vos vinch,
 sè quem guarreù
 prest sius volèu,
 hon dix lo Metje,
 es en lo fetge?
 nous ho vull dir,
 ja presumir
 ho deveu vos,
 dix coleròs
 fil mal no sè,
 com lo guarre?

adevinau
 tant hi pensau?
 bè sòu mal pratic,
 mes que fleumatic,
 è dir nous puch
 may haurèu such,
 si no fenèu,
 è no spremèu
 fort la taronja,
 tal es la Monja,
 queus dich, dormiu
 ja nous oiù?
 ell gens nos mou,
 vos Joseph fou
 lo Egypcià
 Valencià,
 fosseu cuydava,
 aixil tentava,
 deshonestat,
 llur sanctedat
 en aço stà.
 Masam costà
 llur concellar,
 è fals brellar
 per ma siplèa,
 è bestia
 creureles tant,

car infestant
 me la Priora,
 quem fes senyora
 dix me manava,
 em concellava
 si fill parís
 menfenyorís,
 may nom prostràs;
 mes quem mostràs
 un tant altiva,
 nom fes cativa
 de marit vell,
 contèntes ell
 del toch, è vista,
 puix que conquista
 muller tan bella,
 è sòu bè cella
 peral cavall
 del cap aball
 anau polida,
 è ben guarnida,
 à tots manau,
 vos no sirvau,
 fiau servida.
 Altra revida
 la Sacristana,
 si res vos mana

lo vell eixorch,
 gronya com porch
 non façau res,
 è mes que mes
 si vol crièu,
 lo que parrèu,
 per res nou fesseu
 nous hi perdeffeu:
 car lo criar,
 fills alletar,
 prest fan vellir,
 y enllegir,
 lo cos afluixa,
 los pits engruixa,
 la faç desfrega.
 Mes Labadefa
 me doctrinà,
 concell donà
 quem fes malalta,
 è qualche falta
 en ma persona.
 Alguna stona,
 ò pus sovent
 segons lo vent
 fingis tenir,
 no prou oír
 al cap dolor,

è baticor,
 smortiments,
 afollaments,
 mal de neulella
 en la mamella
 no ulcerat,
 mes començat
 cancer tenir.
 Mòlt pots fingir
 ab gentil art,
 secret apart
 met en la orina,
 cendra, farina,
 oli, cals, llet:
 algun cuquet
 chich de forment,
 fes cautament
 Metje sabut;
 pratich, astut
 vell no la veja,
 si la meneja
 coneixerà,
 divulgaría
 ton artifici,
 Metje novici
 lagotejat,
 è ben pagat,

te planyerà,
 è complaurà
 per son jovent,
 no prou sabent
 fenganarà,
 publicarà
 que tens grans mals;
 mil cordials,
 confits aloses,
 è quantes coses
 desijaràs,
 atenyeràs,
 si tot tè fall
 faixat un all,
 ò porrellètes
 fan bambolleètes,
 tambè mostalla
 lo cuyro talla,
 color altèra,
 pebre ulcèra,
 polvoriçat
 sobrepoffat
 ahon se vulla;
 ab unagulla
 te pots punchar
 lo paladar
 secretament,

poràs sovent
 ab sech tolsir
 fanch scopir
 de tifiquèa,
 ò etiguèa,
 por mostraràs,
 sempre feràs
 ben cosceida,
 tantost guarida
 com ho volràs
 esser poràs,
 febres tenir,
 nos pot cobrir,
 coneixersía
 bè tal falsía,
 den malaltir,
 ò del guarir
 quant fonch mester,
 la quiu sab fer
 mòlt sen ajuda
 lo ques vol muda,
 un no hi oí,
 lo mal haguí,
 ja sò guarida,
 ja sò ferida,
 la scufarà
 del que volrà,

tots fets faràs
 si bem creuràs.
 La qui te lhort
 tancat ben fort,
 y dintrestà,
 apostatà
 en lo passat,
 ha prou caçat,
 lo Mon cercant,
 è traspasant
 per Ceca, y Meca,
 la Vila seca,
 è vall de Andorra,
 bolta Dentorra,
 è Sancta Creu,
 per tot arrèu,
 fins pont trencat,
 al lloch sagrat,
 puix receptada,
 ben castigada
 me feu membrant,
 fos recordant
 del manament
 del creiximent
 multiplicar,
 è augmentar
 lo Mon omplir

deguès complir,
 mes fent camí
 com malai
 Dèu la figuera
 per no fruytera,
 ni tenir figa.
 La Ley Antiga,
 qui no patía,
 no consentía
 entrar al Temple,
 bè sabs leixemple
 dix de Sanctana,
 com canya vana;
 popul, chop, albet,
 olm, vern, è falcet,
 qui fruyt no fan,
 è al foch van,
 com la cugula,
 è com la mula
 que fills no sembra,
 la eixorca fembra
 es reputada
 si bè stimada
 fer vols que vixques,
 fes que parixques
 à quinque for,
 ab gran error

per fos dinès,
 aquest has près
 marit ja vell?
 fes aparell,
 si veus te fall,
 dun altre gall
 millor granat,
 fes à ton grat,
 mudanhi tants,
 fins tants infants
 te vejes vius:
 fit fallen nius,
 la cambra mia
 vull tua sia,
 hon fer poràs
 lo que volràs,
 entrant per lhort,
 per ton deport
 yo ti combide,
 è not oblidge,
 quel Metje mana,
 per viure sana
 la jove plena,
 de llur colmena
 al temps la bresca
 ans mafa creixca
 convè li tallen,

sinos hi fallen,
 de mares mals
 paroixismals,
 precipitant,
 è profocant,
 mil passions,
 de cor torçons,
 smortiments,
 retorciments,
 spaventables,
 de gests mirables:
 llur mafa mel,
 se torna fel,
 malvat verí,
 ajudathí,
 mena les cols
 si viure vols,
 iràs carrera.
 Y la cellera
 major ma dit,
 à ton marit,
 si tu nol venç,
 en lo començ,
 essent novici,
 tost pendrà vici,
 daltra faena,
 viuràs ab pena:

donchs nol malvees,
 mostra quel prees
 mes de parença,
 en ta creença
 sens ell la spleta,
 nos entremeta
 saber que fas,
 dhon vens, hon vas,
 qui va, qui vè,
 com, ni perquè:
 è si comença,
 guarda not vença,
 perque not fart,
 ginyal ab art
 al començar,
 ò enfornar
 sens bon acort,
 lo pas fa tort,
 clotòs, morrut,
 è geperut.
 Dix la roncera
 de la Fornera,
 volent fer pica,
 en casa rica,
 ay que partir,
 al Monestir,
 daunos sovent,

arros, forment,
 falses, perfums,
 fruyta, llegums,
 oli, mel, vi,
 llenç, seda, lli,
 de bona casa
 prèn bona brasa,
 lo quens darèu,
 aixous nhaurèu,
 fil vell se mor
 yo he gran por,
 tant es dolent
 en testament,
 ni codicil,
 tant es de vil,
 que pus nhajau,
 les mans amprau
 mentres porèu,
 è si volrèu
 guardat vos sia,
 la cambra mia
 ja la sabèu,
 alliu tindrèu,
 si or portau,
 tancat ab clau,
 ben stojat,
 è ben guardat,

trobarho heu,
 fervirvos nheu,
 com sia mort
 lo vell roig tort.
 Altra mescriu,
 marit ferviu
 com à senyor,
 com dun traydor
 dell vos guardau,
 car ab fals dau
 lo marit juga
 fiquell quant puga,
 de sis feu quatre
 fos daus rebatre
 bè sapiau:
 si li parau,
 caminau fort;
 si sòu dacort
 vos pagarèu,
 è plorarèu.
 Plore meixquina
 per llur doctrina,
 è grans errades
 que man mostrades,
 aixi plorosa,
 è sospitosa,
 avent oit

tot quant ma dit,
 è ben notat,
 avalotat,
 leixilan banda
 à la comanda
 de Lucifer.
 May poguè fer
 se corregís,
 ni ques regís
 ab savièa:
 car dinfantèa
 desque fonch nada
 fonch doctrinada
 dins lo Covent,
 qual fonch jovent
 tal avançada,
 tots temps cansada,
 mòlt ociosa,
 mes pereosa.
 Altra vegada
 que fonch prenyada,
 la voluntat,
 ò lo prenyat
 qual lahi moguè
 may se sabè,
 del vi novell
 del Monestrell

beure pres tema,
 plè de berema
 era lo trull,
 al major bull,
 è fortalèa,
 sense perèa
 ellahi muntà,
 ben apartà
 fondo la brisa
 sens pagar sifa,
 pens ne beguè,
 è romanguè
 lo cap ficat,
 dhon apartat
 la brisa avia,
 lo cos tenia
 sobre la vora,
 morì en mal hora
 de mort honrada,
 mafa soptada
 no speràl part.
 Yo resti fart
 enfastijat
 ben enujat,
 ja amortallada,
 en la vesprada
 siu la portassen,
 è

è soterrassen
al Monastir,
de dol vestir

no men volguí,
poch men dolguí.

TERCER LIBRE.

PRIMERA PART,

De la lliçò de Salomò.

PEr reposar
volguim posar
al llit enjorn,
ans de retorn
yo fuy despert:
quant he sofert
lo pensament
stefament
mo presentà,
primer contà
tots mos anys mals,
recogitals
ab amargor
dolor, agror
d' anima mia,
presents tenía

aficcions,
è passions
mig oblidades,
è ja passades,
per tant plorant,
è xanglotant
yom rebolcava,
è fort bascava
prou tormentat
descontentat
de ma ventura,
com per natura,
ò per mal fat,
ò per pecat,
ò grosseria,
tant soferia

P

tots

tostemps penant,
 may oblidunt
 que nos fa res
 si no es permès
 per Dèu manant.
 E rominant
 ma qualitat,
 yo fuy temptat
 com no tenia
 nim romanía
 algun hereu,
 lo temps tan breu
 de poca vida
 à mi combida
 prenguès muller,
 sols per haver
 ò fill, ò filla,
 è fos clavilla
 del fust mateix,
 de un gran feix
 de mes parentes,
 è ben volentes
 unam triàs,
 qual me semblàs
 voler menys gala,
 è pensant quala
 jam alegrava:

car yom cuydava
 lo parentat,
 nostra amistat
 redoblaria,
 forçar lauria
 deute y natura,
 llur oradura
 après pensava,
 delliverava
 tot lo contrari,
 trobant me vari
 dopiniòns,
 feyam rahòns
 del divinal,
 à la final
 yom dellibère:
 que pus no spère
 prenga parenta,
 sols hi consenta
 lo sanct decret
 si fent pertret
 en Còrt Romana
 de mòlta llana
 ferse poría
 aixis faría,
 aconortat,
 è confortat

fan

fantasiant,
 ò dormitant
 yo stant aixi
 sobrel coixi,
 haguí terror,
 per la orror
 gran que senti,
 yom despertí
 endormiscat:
 mes arriscat
 los ulls girant,
 è remirant
 yo res no viu,
 oí quem diu.
 O hom cansat,
 vell amanfat,
 empagefit,
 vell envellit
 en tos mals dies,
 yo crech ja sies
 despoderat,
 apoderat
 per filles Deva,
 despertat, lleva,
 no hajes por,
 obril teu cor,
 è les orelles,

grans caramelles,
 son estes tues,
 convè que sues,
 puix varieges,
 è tant vaneges,
 ara ploraves
 com te membraves
 dels improperis,
 è vituperis,
 ontes, despits,
 quals has sentits
 en lo passat:
 vell acaçat
 tu to volguist,
 car no creguist
 lo sançt ans vostre:
 ara gran nostre
 Apostol Pau
 en mòlta pau
 fores vixcut,
 fill seu tengut
 concell haguesses;
 penes y presses
 te auries tolt,
 puix fuist absolt
 de la primera
 tala com cera

perquen cerquist,
 altran prenguist
 mòlt voluntari,
 sens ben guardari
 tut ingeries,
 è concixies
 que tenganaves,
 perque tornaves
 entrar al llaç
 com perdigaç,
 soltat plomat,
 mes reclamat
 tornal reclam,
 de coan lam
 may hi donist,
 è coneguist
 que la llur esca
 not era bresca,
 ni canyamel:
 ans era fel,
 amarch doncell
 en lam y brell
 tut hi meties,
 tals les volies,
 donchs perq̄ plores?
 è dins dos hores
 lo teu cervell

giral penell
 ab tan poch vent?
 vell ignocent
 tan mala vida
 tan prest toblida:
 de tantes plagues,
 jat afalagues?
 de tant forts greuges,
 tan prest talleuges?
 fet than mil faltes
 è ja ten altes?
 ara ten dols,
 ara les vols?
 tu minyonejes,
 ja les bandejes,
 tantost les guies,
 è donchs ja tries?
 aixiu vols fer?
 Lo Carnicer,
 ques negligent,
 qui va sovent
 al bestiar,
 per bous triar,
 triant, triant,
 è confiant
 de son saber,
 yeuse llauger,

pert

pert ne la por
 à la fi mor,
 toro, ò rancall,
 los met daball.
 Aragonès
 ne diu bon vès,
 mostins, è perros,
 qui per los cerros
 los lobos cazan,
 lobos los matan:
 à la final,
 hom feminal
 triant morràs,
 not guardaràs?
 ni fabs fugir
 donchs vols morir?
 fabs que lo gat
 poch scaldat
 tem laygua tebea,
 queda, è rebea,
 tem gat mullat,
 en lo filat
 llaços, è brell,
 en lo costell,
 leixades plomes,
 pardals, palomes
no hi tornen mes,

pardal may près
 fonch, ni trobat
 ja descoat
 daball la llosa,
 linfant no gofa
 tocar lo foch,
 si qualche poch
 la ja scalfat,
 tu focarrat,
 pelat, è sech,
 ungles, è bech
 tant scatit,
 cuytat, ardit
 ja tornaràs,
 ja dius pendràs
 muller parenta,
 pus tost empenta
 de mort nhauràs,
 prest la veuràs
 de tu senyora,
 mes manadora
 esser volrà,
 menys te tembrà,
 per quet encegues;
 par mafa begues
 tant perts lo fest,
no has tu llest,
hom

hom de parens
 pot haver bens,
 bona muller
 nos pot haver,
 sinos de Dèu,
 dò es tot sèu,
 daball lo Sol
 Joseph tot sol
 obtench tal dò,
 hom del Mon no
 jamay obtès;
 al Mon no es
 dona complida,
 è proveïda
 de sabièa,
 virtuts bonèa,
 è de seny clar,
 nol cal cercar
 car no ni ha
 bes trobarà
 en qualque part,
 mas lluny, è tart
 muller tal qual,
 è cominal,
 tolleradora,
 ordenadora,
 queu com curosa,

en abundosa,
 casa fornida,
 mes regida
 per lo marit.
 Tan mal profit,
 tal pertinacia,
 tan gran audacia
 pels, è repels,
 tants de recels
 les dones tenen,
 que may obtènen
 ni obtendrà,
 quantes seràn,
 nom apurat,
 net, è tarat
 de si, sino
 mes, ò pero;
 de muller bona,
 la que menys trona
 que menys lampega,
 q̄ menys mou brega,
 que menys fa, tala:
 qual es menys mala
 com lagre vi,
 es dit bon vi
 es dita bona,
 tal es qual dona,
 Dèu

Dèu hon li plau
 noy fa res grau
 dafinitat,
 ni parentat,
 Còrt consultar,
 ni dispensar
 en grau vedat,
 à la bondat
 noy afig res,
 tart, ò jamès
 casats parents
 son opulents,
 fills, pau, ni pa,
 à tart ni ha:
 hoc prou remor,
 poca temor,
 è feres manyes:
 has vist destranyes
 mullers mal manfes,
 è no ten canfes
 nit descontentes?
 mullers parentes
 encara cerques?
 de menys enterques
 fas inventari?
 mòlt voluntari
 yens à llurs bregues;

no par conegues,
 la llur ferèa,
 ni ta fluixèa.
 Lhom diligent,
 ardit, sabent,
 qui bes meneja,
 fabs senyoreja,
 ab sa prudencia,
 la influencia
 celestial,
 imperial
 te monarchía,
 è senyoria,
 è mòlts regnats,
 millars armats
 capitaneja,
 Si patroneja
 castells, è naus,
 turchs, tartres, sclatus,
 fa obeir:
 per son servir
 doma, y amansa,
 carrega, canfa
 de castells grans
 los Orifans,
 Onfos, Leons,
 Cervos, Mufròns,
 fa

fa mansuets
 toros mafets,
 lo mul, è mula,
 trets del adula,
 ab mòs, è trava,
 los assuava,
 è fa acostar
 al cavalcar,
 è fa parlera
 la cadenera,
 al puny dhom cuytè,
 onfos falluyten,
 grues ballar,
 lo ca callar
 mostrant al braç
 cobrar matraç,
 è dir al cau,
 lligat fal brau,
 mes ab collar,
 agenollar
 fa lo camell,
 lo cavall bell
 enfrena, y ferra;
 no es en la terra
 brutal tan fer,
 hon siu sab fer,
no domestique,

è pacifique.
 Mes la malvada
 muller elada,
 fer corregible
 es impossible;
 nos pot domar,
 menys avear,
 al llur poch seny;
 no hi val congreny
 derrocador,
 trava, tortor,
 art, ni destrèa:
 mòlt mes vellèa,
 aço vell trist
 tu bè ho has vist,
 mil nas tocades,
 è practicades,
 tots temps fellones
 com à lleones,
 à tu senyores,
 ja les enyores,
 è creus, è penfes
 que tu les vences
 tals feres fembres.
 Be crech te membres
 dels set marits
jovens ardots

Iaciviosos,
 libidinosos,
 galants orats,
 enamorats
 duna doncella,
 filla mòlt bella
 de Rachel,
 dels de Israel,
 com del primer
 fins al darrer
 foren trobats,
 morts ofegats
 al costat della.
 Esta querella
 tots la sabèren,
 no sabstinguèren
 fer casament,
 tots follament,
 perço períren,
 è tots moríren.
 Quantes vegades
 nhas s'posades
 morir devíes:
 car sols seguíes
 la voluntat
 desatentat,
 sit tens per dit

ton foll delit,
 ab jove fresca,
 muller te fresca,
 è llonch temps dure,
 yot assegure
 destrangulada,
 è de ulcerada
 mòlt prest sens triga
 certa veixiga
 de gran ardor,
 dolor, cuyçor
 en lorinar,
 è tremolar
 cap, peus, è braços:
 ab cuytats passos,
 de popleixía,
 ò litargia
 ben tost morir.
 Si per parir,
 puix fills no tens,
 dius que la prens,
 quit assegura
 que creatura
 della veuràs?
 è sin hauràs
 filles, ò fills,
 orphens pubills;

te naixerien,
 è may haurien
 etat complida
 durant ta vida.
 los llurs tudors,
 è curadors,
 tos pubils tendres,
 pendrà per gēdres
 fershan hereus
 de tots arreus,
 è ta muller
 marit certer
 ton enemich
 fit sab antich
 aquell pendrà,
 es pagarà
 de dot, è creix,
 traurà bon feix
 ab lo furtat,
 è apartat
 del millor munt,
 casat defunt
 may fonch trobat
 amonedat,
 la viuda amaga
 ultraixos paga
 del creix, è dot

com millor pot,
 lo creix augment,
 injustament,
 mòltes lo prenen,
 que saben vènen
 ja encetades,
 è violades,
 al encartar,
 dot, eixovar
 lo pert per dret,
 la qui comet
 fer adulteri,
 à vituperi
 del marit sèu,
 è morir dèu
 sentenciada,
 apedregada
 per la Ley Vella.
 Dins en Castella
 mor degollada;
 alt enforcada
 en Aragò;
 per lo Fur no
 mor en Valencia,
 sols penitencia
 pecuniaria,
 reb fornicaria,

puta , bagasa,
 al simple passa,
 punició,
 sabent que no
 ha ben pagat
 dot encartat,
 sens consciencia,
 obtè sentència
 de pagament,
 la còrt venent
 sens encartar
 fan stimar
 tot val no res,
 yl quil diu es
 ben subornat
 esli lliurat
 tot à menys for,
 no li fa por
 vendas retracte
 per lo fals acte
 abdol que fan,
 ni per engan
 de mig es dit.
 Quant lo marit
 es ja finat,
 nols par pecat,
 ni esser vici,

furt , lladronici
 robar del mort,
 nils par fer tort
 al hereu gens,
 robant sos bens,
 quant vel Notari
 fer inventari
 los cofrens scriuẽ,
 buyts, è diriuen,
 llarch la pintura,
 è tancadura,
 joyes , ni roba
 no sen hi troba,
 per mortallar
 han à comprar
 capell de cap,
 camisa drap
 de la Botiga.
 Hihà enemiga
 al Mon major?
 Chaím pijor
 pus adversari?
 trobas Cossari
 pus celerat?
 hihà collerat
 major traydor,
 ni robador

en Balaguèr,
 que la muller?
 totes gosades,
 totes usades,
 son de furtrar
 si baratar
 altre no poden
 sos fills enlloden,
 è deshereten,
 los bens se meten
 dels fills llevar
 per augmentar
 dot à les filles,
 joyes, hostilles,
 cambra, xobar,
 los fan pagar,
 triant al ull
 lo corumull
 dels millòrs bens.
 Tu bells ulls tens,
 è nohi vols veure,
 tornes à beure
 lo vomitat,
 enormitat,
 fer vols com gòs,
 vell tosegòs,
 etich, è fech.

Per Dèu te prech,
 que renunciès
 ses companyies
 no temptes Dèu,
 pren concell mèu
 si mil mudaves,
 è les triaves
 bè duna en una,
 per llur fortuna,
 è qualitat,
 per llur pecat
 ferien tals:
 car tots sos mals
 son per natura,
 de rara cura,
 ò incurables,
 ab los Diabls
 qui fa llaurada
 gran agullada
 ha menester,
 è ton mester
 no basta tant,
 ni hi fuy bastant
 yo quant vivía,
 llur vana via
 nos pot trobar;
 ans en lo Mar

hon es passada
 nau aviada
 se trobaria,
 es mostraria
 alt senderola
 per llà hon bola
 locell en layre,
 entreguart, scayre:
 llivell, compàs,
 llur font, ni pas,
 barrachs, ni valls,
 deu scandalls
 nohi plegarién,
 ni trobarién
 llurs forts atalls.
 Trenta batalls
 han en llur seny,
 per bell desdeny
 fonen ensemps,
 aço es al temps,
 doblen, repiquen,
 lo que pratiquen
 nos pot entendre,
 ni menys cõpedre
 sa intenciò
 la afecciò
 nunca lanferma,

que les desferma
 nos hom al Mon,
 ni may hi fon,
 haja vist quart,
 ni quinta part
 del que yon sè.
 Yo sò Mosè,
 Solomò Rey
 dantiga Ley,
 gran sabidor,
 Rey, è Senyor
 mòlt rich potent,
 en mon jovent
 mullers prenguí,
 yon repleguí
 fins en setcentes,
 è ben trecentes,
 drudes amigues,
 mil enemigues
 en quem metèré,
 que fer me feren
 nou cal dir ara,
 quant me fonch cara
 llur mepsiò,
 la raciò
 de museria,
 carniceria

cert infinida,
 è sense mida,
 botilleria,
 paniceria
 inenarrable,
 cosa mirable,
 tantes hostilles,
 xorques, manilles,
 collars, vestits,
 tants llits fornits,
 orfebreries,
 tapiceries,
 nos pot asmar,
 menys stimar,
 los artificis,
 nils edificis
 dels meus Palaus,
 ab quantes claus
 eren tancades,
 è ben guardades
 per caponats,
 altres armats
 deforal clos,
 en torn del fos
 de jorn guardaven,
 altres vetlaven,
 è tot valia

lo que podia.
 Altres fervien,
 or despenien
 innumerable,
 inestimable
 fonch la despesa,
 per mi mal mesa,
 mal smerfada,
 del tot llançada:
 sols ma valgut
 que he ben sabut
 llur qualitat,
 son vanitat
 de vanitats,
 diniquitats
 iniquitat,
 è pravitat
 de pravitats,
 per llurs pecats
 lo general
 Diluvi qual
 preycà Noè,
 de cert vingué
 car se lliuraven
 dones se daven
 als seus Diables
 cosos palpables

fal-

falsos prenien,
 è subcumbien
 furtant, prenent
 d'altri sement,
 ab diabolica
 art no catholica
 ells engendraven,
 è semprenyaven
 de fills malvats.
 Quantes Ciutats
 son derruïdes,
 è subvertides
 per ses ufanes,
 pomposes vanes,
 terç Difaïes
 lligint veurïes
 Dèu que promèt
 hon se permèt
 elles collegen,
 è senyoregen
 ses chaperïes,
 quinquillerïes
 qui les consent
 sa part ne sent.
 Gran Ninivè
 perço cayguè,
 Colach, Sidonia,

Tyr, Babylonia,
 Troya, Sodoma,
 Carthayna, Roma,
 lo gran Sagont:
 huin restal Mont
 antich mòlt vert
 aquell de cert
 quis feu tal mal
 per Anibal,
 huí dit Morvedre,
 no speres medre
 pus en creixença
 Caliz, Ciguença:
 quals en Castella
 perderen bella,
 è gran Potencia
 vella Valencia
 fonch derrocada
 per inculpada
 dincontinencia,
 l'altra Valencia
 dita Vellarda,
 gran, è gallarda,
 tant pus antiga,
 quan gran amiga
 dels vells Romans
 llurs Capitans,

Q. Aquilino,
 Q. Valentino,
 Q. Sertori:
 Grans del Pretori
 quant hi vingueren
 franca la feren,
 may cens pagava
 quant dominava
 lo llur Senat
 girat llur stat,
 regnant los Gots
 may mudà vots,
 ni senyoria,
 may com dormia,
 segur de nit,
 Taulfus dit,
 llur Rey matà,
 nis rebetlà,
 com Barcelona
 dins en Girona:
 Bamba regnant,
 Rey coronant,
 altre dit Pol,
 no fonch hu sol
 car altreu feu
 Ciutadà sèu
 En Berenguèr,

cognom Ollèr,
 Rey per ell pres
 feune quartès,
 lo Pol fonch Grech,
 tots temps se stech
 esta Valencia,
 ab gran prudencia,
 mòlt fidelissima,
 per gent nequissima
 Morisca stranya
 puix tota Spanya
 fonch calcigada,
 è dissipada
 feuho la Cava,
 la qual criava
 lo Rey Rodrich,
 llavors te dich
 mal temps passà,
 puix la quistà
 Rodrigo Cit,
 Diegues dit,
 Campejador,
 segur Senyor
 mentres vixquè:
 mòlt mes creixquè
 per Jaumel Bo,
 Rey Daragò,

quant

quāt lach guanyada,
 è lach poblada
 de Cleresia,
 Cavalleria,
 artiçat poble:
 Constant immobile
 gent valentissima,
 terra amenissima,
 tota de rech,
 en va festech
 com la assetjà,
 è campetjà
 tant temps sobrella
 Rey de Castella
 ab son poder,
 fonch li mestèr
 perques salvàs,
 que sen pujàs
 per repicar
 al campanar
 de Sanct Vicent,
 la gent valent
 si sò pensàs
 quell repicàs
 pogueral pendre.
 Sabès defendre
 del Rey malvat

esta Ciutat
 mòlt valentment,
 è llealment
 absent son Rey,
 per tal servey,
 è valentia
 per cortesia
 de tot peatge,
 è cabeçatge,
 morabatí,
 la enfranquì
 lo Rey sèu Pere,
 qual alt prospere
 en lo Cel Dèu,
 com tanta hi veu
 fidelitat,
 fèu la Ciutat
 noble real,
 com pus lleal
 la coronà,
 è li donà
 com mòlt lamàs
 sola portàs
 en sa bandera,
 penò senyèra,
 altres senyals,
 armes reals

foles pintapes,
 no gens mesclades
 ab lo passat:
 lo camp daurat
 bermells bastons
 sobrels cantons
 dor coronat,
 hon tu est nat,
 è tè lestatge
 lo teu llinatge
 dantich solar.
 Huetaviar
 lo sèu riu blanch,
 com si fòs fanch,
 ò munt de fems
 en antich temps
 lan dissipà,
 è derrocà,
 puix alt obrada
 fonch fort murada
 contra lo riu,
 après Dèu viu
 pels abitans
 esser Christians
 la ben guardada,
 amplificada,
 feta major,

mes del millor
 de la Ciutat
 del nou poblat,
 è vell ricòs
 per les erròs,
 primerament
 daquell convent
 quin temps passat
 fonch començat,
 quant era horta
 fora la porta
 del mur antich,
 per fer castich
 dun orrent cas
 en lo camp ras
 deyas Rovella,
 aras apella,
 è se nomena,
 la Magdalena,
 hach mal inici
 del crim, y vici
 abominable,
 fet per diable
 dona vilment
 hach fonament.
 La pecadora,
 qui gran Senyora
fonch

fonch, è Comtesa,
 per fer reveffa
 à son marit,
 seguint partit
 per sa fortuna
 se feu comuna
 en lo publich,
 fonch son amich
 un Cavaller,
 un Mariner;
 puix la hi tolguè,
 è las tenguè
 peix li venia:
 mòlt la seguía
 lo gran senyor,
 plè de furor,
 è la cercava,
 tot sol anava,
 è desfreçat,
 desesperat
 cercant lo Mon;
 quant asi fon
 lo marit sèu
 de fet la veu
 vil envellida,
 è mal vestida,
 venent lo peix,

allí mateix
 la volch matar,
 è degollar;
 carniceria,
 peixcateria
 se abalotà,
 tot hom cuytà,
 è la hi llevaren,
 presa portaren
 à la cadena,
 per fer smena
 de semblant vida,
 repenedida
 dins la caseta
 de parets feta,
 hi fonch tancada:
 emparedada,
 sola reclusa:
 ja hui nos usa
 lo emparedar,
 ni sola star.
 Lo marit Comte
 donà per conte
 son eixovar,
 è feu obrar
 lo Monastir,
 per sostenir

allí tancades
dones errades
dincontinencia,
fent penitencia,
per temps avant,
mòlts ajudant
fonch ampliat,
è fonch fundat
de Observança
à la usança
de Preycadors,
ab tancadors
alli les tench.

Après al Trench,
hon Dèu nol volen
dones, ni colen
manades festes,
algunes prestes
fer en ses tendes,
publiques vendes;
may à Dèu lloen,
ni Misses oen,
de fals pes usen.
Altres hi cusen
robes girades,
portes tancades,
Dumenge tallen,

Disabte ballen,
cuynen Divendres
ab fabes tendres,
cebes, è alls,
carn, è tassalls,
galls, è hanins:
als Florentins
Venecians,
los navegans,
en les galeres,
son grans parleres,
ab lo cardò,
è llarch fermò,
tant faben dir
quels fan vestir
lo vell per nou,
è de un sou
ne fan ducat,
lo mal cuynat
qui vè après
tal mateix es.
Les peixcadores,
grans robadores,
son dentradòs,
è caladòs,
è bruginès,
al vendre mes

peix

peix de fer esch
 venen per fresch,
 lo dalbufera,
 riu de Cullera,
 per peix de mar,
 lencamarar
 saben bè fer,
 del garrofèr
 Altèa Ibìr,
 cert vos se dir
 per Calp lo venen,
 è totes tenen
 fa paltonera,
 servix primera,
 fa bosa après,
 sols los darrès
 mostren no pus
 ab tal abùs
 als parçonès,
 è traginès,
 als de la quinta,
 à sobre pinta
 los fan les barbes,
 falses alarbes,
 fet preus demanen,
 è gens nos manen
 per llurs Jurats,

nos son girats
 jals fan bef, baf,
 lo Mustaçaf,
 sos balancès
 hi van de mes:
 ans daforar
 solen mostrar
 triar millor
 ab aquell for
 ne val sotil.
 Ab tal stil
 en lo mercat,
 en và fitat,
 per tot si roba,
 lloch no si troba
 per pollacèes,
 è vidrièes,
 taules, è gavies,
 tendes, è rabies,
 les strangeres,
 è forasteres,
 descaminades,
 son menassades,
 fan los despits
 cercant partits
 lo mercat roden,
 trobar no hi poden
 lloch,

lloch, ni repos,
 venen en gros
 fou per tres malles
 ses vitualles,
 les concertades,
 agabellades,
 tenen tercères,
 ab ses manères
 tant exquisites,
 rompen les fites,
 compren arrèu
 ans lleven Dèu,
 cada matí
 del sou florí
 fan revenent
 robant la gent,
 altres roncères,
 è regatères
 revenedores,
 enganadores
 de venedors,
 è compradors,
 en pès, y preu,
 may lo llur peu
 eutran lasgleya.
 No menys hi feya
 festes trencar,

sofer obrar
 debanadores,
 llates destores,
 pesos, granères,
 que les fustères
 als catius sien,
 tamben venien
 tot en les festes,
 per totes estes
 fer tals pecats
 daquells veïnats
 la Pellería,
 Trench, Fustería:
 fins mig mercat,
 nhas vist cremat
 anys sis quaranta,
 pus de setanta
 cases alberchs.
 Sino per prechs
 dels Vicents dos
 intercessòs,
 per llur Ciutat,
 martyriçat,
 y Confessor,
 lo Preycador
 qui Dèu pregaren,
 eu impetraren,

totas cremava.
 Tambè pregava
 la llegal gent,
 devotament,
 ab crits, è plors,
 davant lo cors
 sanct confagrat,
 al foch portar
 per sanctes mans
 dels Capellans.
 Dèu suplicat
 per tants pregat,
 com li plaguè
 de Ninivè,
 ab en Jonàs,
 perço romàs
 tot nos cremà.
 Mòlt hi aydà,
 car Dèu irat
 fonch mòlt placat
 per la justícia,
 daquella nícia,
 enrabiada,
 qui degollada
 fonch lo jorn ans,
 altres aydans
 squarterats,

è rocegats,
 hu sols penjat,
 per crueldat
 quella tractà,
 aixis placà:
 com quant Cesar
 feu lo matar
 dels Disrael,
 per lo bon cel
 de Finchès,
 è com sospès
 la mort mòlts dies,
 à Ezechies,
 per penitencia,
 per tal sentència,
 è prest procès,
 Dèu ho remès
 per bons respectes,
 mudant efectes
 no mudant fell,
 nil llur concell,
 car es immoble,
 com quant lo Poble
 lo Bedell fèu,
 parlant ab Dèu
 Moyfès sant,
 è suplicant

pel

pel Poble tal
 no feu lo mal
 que fer volia.
 Bèu mereixia
 esta Ciutat,
 per vanitat
 ells consentir,
 dones regir,
 mafa manar,
 fent revocar
 stabliments,
 dabillaments,
 delles profans,
 imposats vans,
 fent perdonar
 deixant doblar
 en llur vestir,
 lo destruir
 que totes fan:
 car totes van
 ab grans entulls,
 pompes, ergulls,
 vanes despeses,
 faltes bè steses,
 ab forradures,
 è trepadures,
 draps de gran preu,

ab gran menyspreu
 tot ho rocèguen,
 de fanch empèguen,
 fan ne granera
 per la carrera
 qui lo fem torca:
 Tambè Mallorca,
 la llur riera
 tota ribera
 los derrocà,
 mòlts ne matà
 per altres tals,
 dir tots sos mals
 mòlt llarch seria,
 no hi bastaria
 tota la nit,
 eu repetit,
 alguns per moure
 que son, vull cloure,
 superbes vanes,
 vils inhumanes,
 en homens mil
 no hi hà un vil,
 è si ni hà
 algun vilà
 en lo miller
fau la muller,

è qualsevulla
 dona lo çulla,
 mare tambe,
 bell nom obtè,
 honrat en Còrt,
 cornut , è bòrt,
 bastart malvat,
 afeminat,
 gayol fembrer,
 è bagaser,
 concubinari,
 è fornicari,
 mancip cachat,
 nos hom tachat
 per algun vici,
 reputat nici,
 vilà dolent,
 finol volent,
 en res amant,
 participant
 gens ab alguna.
 Tota llur cuna
 Ley, art , è manya,
 practica stranya,
 hypocresía,
 è roncería
 te vull mostrar,

è declarar,
 curt per semblances,
 per ses ufances
 aixi diverses,
 è tant perverfes
 obres , è manyes
 sòn alimanyes,
 serp tortuosa,
 sòn , è rabosa,
 mona, gineta,
 talp , oroneta,
 muçol , putput,
 gall, cutibut,
 aranya ab tela,
 tava , mustela,
 vespa , alacrà,
 rabiòs cà;
 la fangonera,
 è vermenera,
 mosca , è grill,
 llebre , conill,
 drach , calcatrís,
 tir , basalís,
 vibra parida,
 è cantarida;
 la onsa parda,
 è lleoparda,

lloba, lleona,
 la smiconna,
 sòn llop de mar,
 lo peix mular,
 drach, è balena,
 polp, è serena,
 de milà coa,
 à qui la lloa
 de llur bellèa,
 mes de noblea
 sòn bell marí,
 de llur verí
 oir nols plau,
 sin scoltau
 qualsevol delles,
 dir maravelles,
 è grans llaòs.
 Del llur bell cos
 nos farta may,
 com papagay
 de llengua juga,
 diuse tartuga,
 jamay ofèn,
 res no despen,
 ni beu, ni taista
 com tortra casta
 en vert nos possa,

com mariposa
 del ayre viu,
 vetlant se diu
 grua, gall, oca;
 curosa lloca,
 cadella amiga,
 firsant formiga,
 simpla coloma,
 llifa de ploma,
 è sense fel:
 nos para pel
 com de si ralla,
 è sis baralla
 façalleva,
 è mal mesclar
 nunca sen canfa,
 mes sòn balança
 de carnicer,
 è de barquer
 retorçut rem,
 sòn munts de fem,
 si gens se muden,
 olen, è puden,
 çabata streta,
 qui par ben feta
 al mirador,
 è fa dolor,

è ull de poll,
 al peu del foll
 corrents atzebres,
 lludries, nebres,
 hon bo, ni bell,
 fino la pell
 als no si troba,
 de pellers roba
 à grās chichs cosos,
 als flachs, è grosos
 à tots serveixen:
 mes prest sesqueixé
 sòn rocì fart;
 car fols à part
 giren lasquerre,
 pus prest quel ferre
 si hom nol malla,
 ò nol treballa,
 prenen rovell,
 sòn oripell,
 è brut stany,
 portes de bany,
 è de riuñores,
 sòn cantiplores,
 brunyets, poliges,
 obertes ciges,
 pintat carnèr,

sens centener,
 sòn la madeixa,
 è joch de fleixa
 per cego fet,
 fir cascun tret
 foral terrer,
 sens cab carrer;
 ò atfucach,
 è sens fons llach,
 è brolladòs,
 de voladòs
 vidres, ampolles,
 groses bambolles
 del mal çabò,
 fum de carbò,
 daguila ploma,
 cascada poma,
 ram de tavernes,
 buydes cisternes
 res no retenen.
 Pedra al cor tenen
 com les sponjes,
 torbats relonges
 per rodes cordes
 sonen discordes,
 sòn contrapès
 falsant lo pes

de la romana:
dóchs quilts comana
qualsevol fet
tenir secret,
pert com Samsò
fa questió
trenta mantells
als jovencells
fos companys
ans de set jorns
hach à pagar,
faygua stojar
vol en cistella,
en bòsa vella
fens tancadòs,
ab boques dos
met fon cabal,
en lo foch sal,
foch en bombardà,
mig jorn nos tarda
parra nhan feta.
Artùs, trompeta,
è companys,
per los cantons,
crida Real,
è general,
publicà veu

del secret seu.
Lo Redemptor,
al quen Tabor
volch fer secret,
no feu pertret,
dones vinguessen
ne res ne vessen,
mes lo matí
quant ell sórtí
refuscitat
del vas tancat,
è Moniment,
com prestament
à ell plaguès
toft ho sabes
tota la gent.
Primerament
à dones clar
se volch mostrar
en ans del dia:
car be sabia
toft correrien,
eu preycaríen
res no tement,
publicament,
com la Serrana
Samaritana

cuy-

cuytà preycar
 dins en Cicar
 de sa venguda,
 sdevenguda
 de plè lavía,
 ham dit tenia
 marits morts cinch,
 lhome qui tinch
 ara yo viu
 veritat diu
 nos mon marit
 per lo seu crit
 tots prest ixquèren,
 è lo rebèren.
 Bès de notar
 lo simular,
 è ficció
 del fill minyò,
 Romà discret,
 mudant secret
 à sa senyora,
 ans duna hora
 les Ciutadanes
 dones Romanes
 dellàu fabèren,
 de fet vingueren
 les ancianes,

è novençanes
 al Capitoli,
 ab malempoli,
 è abalot,
 à dir llur vot
 ab brams, è crits
 si los marits
 dos ne prenien,
 elles pendrien
 cascuna tres,
 y encara mes,
 lo que si fia
 trobahi falsia
 com Lunicorn
 quin pert lo corn,
 alsis met foch
 de serp nol toch,
 metlas al collar
 en ma del foll,
 met sòn coltell
 nau, è castell,
 beu en flascò
 lo fort Samsò
 ne fonch lligat,
 orb encegat
 al lo cap ras
 Rey Ypoeràs

Phylosoph vell,
 Poeta aquell
 en alt pujat
 restant pentjat
 Duch Sifarà
 quant si fià
 aygua volguè,
 mes llet beguè
 feuse cobrir,
 mes sa dormir
 contra la pau
 un ben llarch clau,
 ab gros martell,
 per lo cervell
 li fonch ficat,
 è travessat
 de pòls à pòls,
 sobre la pòlç
 quen terra stà
 ell mort restà
 certs infinits
 ne sè scarnits.
 Qui les doctrina
 pert disciplina
 en và tè schola,
 llava rajola,
 repasta tests

ab lhom de fets
 qui dorm rahòna,
 al sòrt sermona,
 è Missa canta,
 la serp encanta,
 castiga faura,
 è lestany daura,
 vol fòndre ferre,
 que nos aferre,
 plega la edra,
 en alt la pedra,
 per si pujar,
 vol averar,
 dels fills tolpan
 per dar als cans,
 en laygua scriu,
 lor llançal riu,
 met vi novell
 en ordre vell,
 ab rot ambùt,
 llum jus lalmùt
 ell vol possar,
 perles sembrar
 als porchs davant,
 Socrates quant
 volch smenar,
 è ordenar

muller, ò filla
 de fort jahilla
 abdos dun feix,
 aygua hou peix
 llavat avien,
 per quant bonien
 garronejaven,
 è bravejaven,
 com sapartàs
 per bon solàs,
 fus li llançaren
 tot lo çullaren,
 de semblants fons,
 crits, llams, è trons,
 yo ja sabia
 pluja nhauria
 dix tollerant.

Joan parlant
 de negres bodes,
 quals ab Herodes
 feu sa cunyada,
 fort desdenyada
 per sa doctrina,
 feu que Herodina
 lo fes matar,
 lo cap tallar
 als seus doncells.

Quin pren concells
 no mor de fam,
 com feu Adam,
 è vol cercar,
 è creu trobar
 en lerm spigues,
 en lo cep figues,
 raím, è peres
 en les figueres,
 en larbre sech,
 de lloch sens rech,
 fruyta rosada,
 de mar salada,
 vol aygua dòlça,
 han poca molça,
 fuch, è fabor,
 de vera amor,
 llurs pensaments,
 è parlaments,
 concells reports
 tots venen torts
 ab ficciò,
 è passió,
 propria llur
 lestil be scur,
 è males arts,
 tots son brocarts,

è

è ab retochs,
 dits equivochs,
 è amphibolichs,
 may son catolichs,
 la llur rethorica,
 es methaphorica,
 è varions
 cacefatons,
 gentils, è vils
 destils subtils
 saben ben dir
 fals bon oír,
 com elles ploren,
 marits com moren
 alt endechant,
 fan elegant
 parlar plaent,
 no altrament.
 Bella parlara
 fo, y concellera
 Rebeca sola
 com feu caçola
 à Jacob fill,
 de un conill,
 ò cabriter,
 feune broet,
 ab quenganà

pare, y germà.
 Per lescoltar
 llur concellar,
 Saül gran Rey,
 cercant remey,
 trobà la mort.
 Per mala fort
 en tot mal guany
 yon fiu Deu strany
 per llur concell,
 fiu Deu novell,
 el adorì,
 apostatì
 contra mon us,
 non vull dir pus.
 Qui haver vol
 delles costol,
 quant es malalt
 farà bon falt
 del llit al vas,
 mostrant solàs,
 è gran amor,
 è fots color
 de mòlta cura,
 sense mesura
 de brous préplats,
 è destilats

en

en ampolletes,
 folsits dollètes,
 celiandrats:
 è mòlt picats
 lembotirà,
 è fassirà
 com al porcell,
 may lo concell
 del Metje tenen,
 elles sentenen,
 la malaltia
 nol mataría
 fer la morir,
 fols lembotir,
 è fassiment,
 honestament,
 certs infinits
 han mort marits,
 è may à mort,
 criminal cort,
 per tal falsia,
 les sentència,
 ni eixecuta,
 ni les reputa
 hom per pijòs,
 ans per millòs,
 sino matar,

ò si salvar,
 lo marit volen,
 tambel se colen
 negligentment,
 lo pus dolent,
 moble que tenen
 al llit lestenen,
 quant marit jau,
 dient llevau,
 sus que haveu
 nous jahilleu:
 car lo llit tira,
 ab gran squira
 si mòlt se plany,
 sus en mal guany,
 sius sòu cansat
 desnaturat
 no sè ab qui:
 pur no ab mi
 beus ne guardau,
 llevau, tornau
 al altre niu,
 de hon veniu,
 legua prenyada
 pach la cibada,
 puix resta prenys,
 ab crits desdenys

T del

del llit larrullen,
 garrons li bullen
 dels de cabrò,
 cor de moltò
 li fan solsir,
 lo vi jaquir,
 un hou en truyta,
 ò qualque fruyta,
 dient menjau,
 no febrejau,
 no ferà res,
 de fredor es
 sobrepofada
 cuytan cendrada,
 madeixa crua,
 lo vent desnua,
 rajola, teula,
 calda meteula
 sobre lo mal:
 cert un cantal
 ben scalfat
 de vi ruixat
 es fina cosa,
 faquet, ventosa,
 è tabalet,
 albaranet
 al coll lligat,

vime tallat,
 no hi ha res tal,
 Metje no hi cal,
 maten de fam,
 è dient dam
 no hi cal despendre,
 si volen pendre
 fols dayguasal,
 peu cristorval,
 ab un diner
 yol porè fer
 un bon cristiri,
 vostre martyri
 no durarà,
 prest passarà:
 puix nol serveixen,
 aixil deixen
 à la ventura.
 Dèu, è natura
 sinols guarien,
 les mes morrien,
 algunes certes
 per ser cobertes,
 è dar creença,
 fols de parença,
 è ombrallum
 delles perfum

com feràn etichs
 los dies cretichs,
 yint, è un jorn
 metent sentorn
 feràn passats,
 mòlts acusats
 Metjes demanen;
 mes del que manen
 may ne fan res;
 lo quels plau es
 collacions,
 perficcions,
 è que tots veigen
 que si menejen
 diligentment
 al pagament,
 lo llur marit
 enmalaltit
 florins vells tria
 ellals cambía,
 baratarà,
 è comprarà
 timbres trencats,
 è stisorats,
 nachcis, è mals,
 falsos reals,
 sabudament,

generalment
 han falsa paga,
 si donals paga,
 è poch profit.
 Si jau al llit
 marit malalt
 quant à sòn alt,
 è pren plaer
 de la muller,
 è per la colica
 porten cresolica,
 portant turqueses
 cauen bè steses,
 fanes se lleven
 les pedres beuen
 polvoriçades,
 en llimonades,
 è restaurant
 alquermes tant
 que nols profiten,
 ans sen enfiten
 ne stant pel cost
 sols vinga tost,
 los marits paguen
 ans que sò traguen;
 cert nou aforren,
 è may se morren

fins destruí
 han lo marit.
 Qui les defen,
 fa vida ven,
 la fe, y honor,
 è fa valor,
 sin empren llissa
 se embardiça
 per llur malicia,
 contra justícia,
 è veritat,
 fa malvestat
 volent cobrir
 solen mentir
 en lo camp clos
 perdrà lo cos,
 perque les creu,
 è tempta Dèu,
 ell hi morrà
 os desdirà
 com à vençut,
 è abatut,
 mentres viurà
 eu restarà
 après sa mort
 totstemp recort,
 lo Cavaller,

Jordi guerrer
 cuydà avançar
 per defensar
 del Rey la filla
 dintre la Illa
 hon eral drach,
 tal premi nach
 mòlt poch après
 ell ne fonch près,
 è fort batut
 dins en Barut
 fonch scorchat,
 per mig ferrat.
 Qui les comèt,
 è sarremet
 cera bermella,
 molla sagella,
 lo vidre trenca,
 de llenç romp llenca,
 chich afalaga,
 la llum apaga,
 è roses cull
 un mirall dull,
 ò donatiu
 algun motiu
 fals de grandèa,
 ò de bellèa

de

de personatge
 de gran linatge,
 fecte lagot,
 obtè llur vot
 de foll amor,
 mes prest ne mor.
 Qui mòlt si feixa
 la forca, y deixa
 cap semblanquix,
 prest senvellix
 com lo pardal,
 è lo fruytal,
 fent mòlta fruyta
 morir se cuyta,
 mor com llebrer
 en lo femer,
 qui les servix,
 è obeix
 fent mil plaès,
 per un no res
 famor finix
 qui les seguix
 fins à la mort:
 mes nhan recort,
 ni la virtut
 de gratitut,
 quel chich infant,

es orifant,
 qui si acosta,
 è pren per posta
 tal ferrat abre
 llit mes que marbre
 dur fret banyat,
 acompanyat
 descorpions,
 serps, scurçons;
 no de fluixell,
 tot laparell
 es ginjoler,
 garaguller,
 è gavarrera,
 de romaguera,
 è dargilaga,
 viu ab gran plaga,
 ab semblant osta
 tant indisposta,
 qui hi participa
 mort fanticipa
 com llurcheller,
 è traginer,
 qui vol guardar
 tal bestiar,
 de no fer tales
 de feres males,

rampellament,
 crebantament,
 è altres dans,
 no hi basten cans
 murat castell,
 lloba, pastell,
 reixa, grillò,
 de full presò
 no hi cal res dir,
 ell vol morir
 com lleoner,
 tal carceller
 en và trahulla
 per cos dagulla,
 ò portal vell,
 vol pas camell,
 è pendre vol
 lo raig del sol
 ell à grapades,
 à cullerades
 tota la mar
 vol mesurar,
 en clot la buyda
 folgar qui hi cuyda
 suòr de mort,
 sens may deport
 en si remira,

brugina tira,
 è cava mena,
 lo molì mena,
 quis diu de fanch;
 catiu may franch,
 la tirant ferra
 daball la ferra
 la ferradura
 als ulls satura,
 talla pedrera,
 qui bè nespera
 speral punt
 que puig amunt
 laygua del riu,
 que torne viu
 speral mort,
 è bufant fort
 en sa fornal
 phylosophal,
 pedra curable,
 or fer portable
 argent de coure
 gran hos ha roure,
 ab garbell poa
 vol per la coa,
 ò per lasquena
 tenir morena

anguila viva,
 donchs qui no squiva
 ferir les roques,
 ab semblans coques,
 naus, caraveles,
 sens rems, è veles,
 carta govern
 en foch Dinfern,
 quis vol calfar
 dins en lo Far,
 prop Mongibell,
 lestrangol vell
 bolcà fumòs,
 en port fangòs,
 platja Romana
 Valenciana
 hon llaural ferre,
 en ques aferre
 nos pot trobar
 qui hi deù calar,
 ni vol forgir,
 fuigir, fuigir
 à veles plenes
 de tals Serenes
 encantadores,
 falses cantores,
 à tots encanten

qui no sespanten
 del llur moral,
 perquel coral
 llur amoròs
 mal dereòs,
 sil posseeix
 sovent guareix,
 sil natural,
 è menstrual
 li fan ben veure,
 yot vull fer creure
 quant lhan horrible,
 fort abhorrible
 extremament.
 Generalment
 los animals
 que sòn brutals
 fan maravelles
 dells llur femelles,
 may son geloses,
 ni receloses,
 elles ab elles
 baques, ovelles,
 egues, someres,
 mòlt grans rabetes,
 ab un mardà,
 toro, guarà

se companeixen,
 may sembregueixen.
 Cert temps del any
 ab poch afany
 llur mal splèten
 sols si jusmèten
 fins que semprenyen,
 tantost los renyen
 nols causen pus,
 fins per llur us
 avent parit,
 è fills nodrit
 los mou natura:
 A dones dura
 tot lany bon temp
 mesclanthi sempre
 llur voluntari,
 lo llur armari
 porten cobert
 sovint obert
 los sials plau
 sis pert la clau,
 ò sis aprima,
 ò si sesquima
 en altre pany
 pera tot lany,
 sòn desdenyades

per ser prenyades
 dien, treballen,
 sofren, callen,
 aixi fescusen:
 mes no refusen,
 ni sen enuigen,
 nunca rebuigen
 colps de guerrer
 per fills haver,
 tot frau farién,
 enganarién
 lo pare llur,
 ab vi fort pur
 donat ab art
 Loth ja vellart
 lo decebèren,
 dell concebèren
 ses filles drudes,
 lo prhom de Judes,
 ja vell, è fogre,
 sa nora ab llogre
 lo penyora,
 dell semprenyà
 de dos en una:
 totstemp la Luna
 bonals hi par,
 à treballar,

è menar mans
 ven ab engans
 esser prenyada
 una banyada
 en comù bany,
 tornant ab guany
 dix semprenyà
 quant se banyà,
 cert sens marit,
 è sens dellit
 quella sentís,
 Avenroís
 quiu descriví
 algun matí
 ho fomnià.
 Bè sè ni hà
 de closes nades,
 ò no passades
 vergens de dit
 no desperit,
 vergens de fet
 mes contra Dret
 dites doncelles,
 ab coceguelles,
 ò no sè com,
 mes no sens hom,
 ni sens plaer

fills saben fer,
 ab natural,
 ò manual,
 cert instrument,
 forçadament,
 shan dobrir
 ans del parir,
 les mes ne moren,
 com se desfloren
 les nades closes,
 no cal fer gloses
 noves llectures
 per creatures,
 totes hi penen,
 è fort entenen.
 Gran arteria
 hach Na Maria
 de Mompeller,
 Reyna muller
 del Rey En Pere,
 anant darrere
 lo decebès,
 è concebès
 quelque fill dell,
 en un Castell
 hach sòn obrat
 un sòn Privat

lohi feu anar
 cuydant trobar
 qui mes amava.
 Ella callava,
 ell era llofch,
 lo retret fosch,
 no discernía
 ab qui dormía,
 altrás cuydava
 nos talayava
 sa muller fos
 prestàlil cos
 ben contentada,
 restà prenyada
 de fill Senyor
 Conquistador
 de tres Ciutats
 ab sos Regnats.
 Na Sarrahí
 no requerí
 fer emprenyar
 sa moça Agar
 dejus sa falda
 tant era calda?
 puix no paría,
 è no tenia
 fill della nat,

fill adoptat,
 almenys haver,
 per infants fer,
 velles modorres
 eixorques porres
 mòltes hi roden,
 quant als no poden
 han fill furtat,
 ò manlevat,
 suposant parts
 fills ab tals arts
 tu jan has vist,
 mentres tenguist
 la viuda xorca
 tambèn la forca
 desta Ciutat.
 Per tal tractat
 dues mesquines
 has vist madrines,
 sentenciades,
 ensemps pentjades
 ab un tercer,
 ab gran saber
 Na Nohemí,
 mostràl camí,
 temps, è bon hora,
 à Ruth sa nora

com concebrià,
 cert sis cobrià
 jus lo mantell
 de Boç ja vell,
 è prop parent,
 al cap jaent
 ab tal pertret
 haguen Obet,
 generalment,
 si tens besment
 totes hi dancen,
 y may sen cansen
 per fills haver,
 è per plaer
 auràn rebut,
 ò concebut,
 è mes ne reben,
 è reconceben
 dos, fet, huit, tres:
 en mòltes mes
 grans quantitats
 multiplicats.
 Sè tres mullès
 fills dunsenès
 cent vint, y huit
 aver parit
 en mòlts parells,

daquells ocells
 dits, è infants
 nats tants germans
 de Godofrè
 cascon naixquè
 ab sòn collar
 en lo tallar
 se tornà signe:
 sinol insigne
 dit de Bollò,
 si fonch, ò no
 Apocryph par,
 Langles en clar
 te ques Canonica
 aquella Chronica,
 es Poesía
 ficta falsia
 com cent nouvelles
 als oínts belles.
 Lo fet daquells
 dits nou porcells
 cosa es comuna,
 fetanta una
 fills animats,
 tots figurats
 cos ab melich
 en un bolich

los abortà,
 è los contà
 jutje comú
 de hu en hù.
 Duna fabs bè,
 ab tu tinguè
 afinitat,
 per un orat
 que la sglayà
 com safollà
 de set justats,
 vius batejats
 may pus nhaguè,
 recorreguè
 à la Metjesa,
 com à Deefa
 cert la tenien
 les quehi venien,
 venguèhi ab dues
 parentes sues,
 à totes tres
 en bany les mes
 medicinà,
 ó metzinà
 may no pariren
 les dos moriren,
 en lendemà

ella restà
 set anys lligada,
 morint orada
 sense testar,
 continuar
 los plau la rubrica
 totes han lubrica
 la afecciò
 per passió,
 è gran calor,
 fan mes error
 al engendrar,
 sense llabar
 seràn freçoses,
 è fan llebroses
 ses creatures,
 lleiges pintures,
 è variades,
 davant possades
 quant concebràn,
 com de Labàn
 à les ovelles,
 ò pensant elles
 daltri figura,
 torben natura
 virtuts majors
 manen menors

los animals
 à naturals,
 è per llur cuyta
 no ferà cuyta
 prou la llur fanch,
 de pare blanch
 hauràn fill negre,
 de sà, y alegre,
 de seny catholich,
 fill malencolich,
 è maniach,
 dhom fort fill flach
 desfigurat,
 lleig mort feat,
 per falliment
 de llur sement
 tant indigest
 ixen de fest,
 fanne sens braç
 hu gran cabaç
 dells cap dins pits
 hermaphrodits,
 altres sens ses,
 altres sens res,
 sens peus, è mans,
 è dos germans
 abdos pegats,

dells encegats,
 nats sòrts, è muts,
 dells paren bruts,
 mes imprudens,
 è negligens
 ben indiscrets,
 cinyense strets,
 ballen à salts,
 fan los llits alts,
 è grans tapins,
 è per bocins,
 fils mívaràn,
 safollaràn
 si prest nō menjen,
 è si nos venjen
 de quis discorden,
 è si no morden
 al Frare al coll
 anant en foll
 stropeçant,
 è mòlt ufant
 amprar la clau
 lo que bels plau
 sovint saborten,
 si lo que porten
 les vergonyoses,
 è rabioses

nols

nols plau mostrar
 per abortar
 cobertament;
 mes ferament
 Metjes demanen,
 è los enganen,
 mostren orina
 daltra veïna,
 tots mals atorguen
 perque les porgué,
 fagnies facen,
 queu arrebacen,
 fanli empastres,
 è mil defastres,
 ballesta encollen
 perques afollen.
 Com Dèu nou vol
 sis prenys dun Sol,
 ò daltres mes
 al fetè mes,
 ò huit, ò nou,
 è si nos mou,
 de deu fins once,
 siu creus catorce,
 è mes encara,
 per çuna, xara
 dona Morisca,

fet anys farrisca
 restar prenyada,
 descompanyada
 del marit seu,
 vengut sil veu,
 ques sua jura
 la creatura,
 dins ha dormit
 fins la sentit
 bon creureu fa.
 Si mòlts ni hà
 los de poch mesos
 no son atesos,
 è tots perixen
 sols ne partixen,
 los ja complits
 criden prou crits
 al parturir,
 qui ver vol dir
 nos dolen tant
 com es llur plant,
 è continença,
 à la naixença
 si ja no moren,
 A, O, E, ploren
 pel pecat Deva,
 per la ques lleva

me-

melich tallat
 men mal lligat,
 llabats, bé bolcats,
 ò enconats
 alguns ab mel,
 los mes ab fel
 delles quils amen
 la llur llet mamen,
 los mes ab plors,
 puix per les flors
 de ques nodrien
 dins, è peixien
 per los melichs
 pobres, è richs
 han per equal
 tots semblant mal,
 pigotes, rosa;
 mes fils fa nofa
 lo fill ques nat,
 en han mal grat,
 nols plau que vixca
 dells fan perixca,
 bollit, cremat,
 nu soterrat:
 altres ofeguen,
 en mar los neguen,
 en pous, è rius

ne llancen vius
 sens batejar.
 Dells fan menjar
 tallats à trosos
 à porchs, è gosos
 malignament,
 negligentment,
 altres devoren,
 è los acoren
 per malandreça,
 llur fanch se vessa
 pel meliquet
 restar fluixet,
 trobenlo mort,
 altres mòlt fort
 stret bolcant,
 altrenconant
 ab medicines
 pus ver metzines,
 altres desvien
 los quals envien
 secretament,
 è nuament
 als Spitals,
 ò als portals
 de la Seu possen,
 mòlt poch reposen
 des-

desparterades,
 dun mes llevades
 ja van al bany,
 è faràn pany
 per haver llissa,
 ixen à Missa,
 ab fill, ò filla,
 com la conilla,
 ab ventre gros
 llet no nhan ros:
 meten dos fills
 à grans perills
 abdol de mort.
 Mes per deport,
 è gallardia,
 per fidalguía
 la mes part d'elles
 per llurs mamelles
 ferver gentils
 tenen per vils
 mares qui críen,
 sa carn avien
 dides hi lloguen
 sos fills alloguen
 com la cuquilla,
 sos hous pon ella
 en nius stranys

dels fills afanyats
 nols plau sentir,
 è fan mentir
 la llur llabòr
 per sa erròr,
 è oradures,
 ses creatures
 mig aborrides
 donen à dides,
 è les mesquines
 no guarden quines,
 quines, ò quales,
 bones, ò males,
 si malaltices,
 entulladices,
 si masa traguen,
 sis embriaguen,
 si fels, è castes,
 si de llet bastes,
 folles verdoses,
 braves iroses,
 si amigables,
 afalagables,
 è humanals:
 virtuts morals,
 males costumes,
 dirè en sumes:
 mòlt

mòlt se deriuen,
 ab de que viuen
 llet de les mares,
 mes que dels pares,
 no sols moral,
 mes natural
 la llet altera,
 si de somera
 mama la llet,
 lo chich potret,
 may porà fer
 cavall llauger,
 ni bon ginet;
 lo moltonet,
 è fill dovella,
 si mor ella,
 de cabra mama,
 com cabrò brama,
 corre, furt, salta:
 dretet li falta,
 naixli la banya
 grossera, stranya,
 no prima, blana,
 li fa la llana:
 Pijor fan dides
 mal comedides,
 dida embriaga

lo chich ne plaga,
 è la bagasa
 semblant atrassa,
 dida Juia
 pauruch lo crià,
 la poch sabent
 fal ignocent,
 qui no tè llet
 flach, è magret,
 de fam lo mata:
 femta de rata,
 chinchas menjant
 cristall portant,
 ò caramida,
 si daltra dida
 qui la hi furtà,
 mentjant dun pa
 la llet no cobren,
 perque sen cobren
 los bolquès çullen,
 daygua los mullen
 fingint prou ixen,
 è que bè pixen:
 si tot los fall,
 quants ab cascall
 per fer dormir
 los fan morir,

òls fan dements,
 no tendràn dents,
 jals fan mentjar,
 dells fan mamar
 llet danimals,
 è resten tals
 per temps avant:
 chica mamant,
 una doncella,
 llet de cadella
 que vomitava,
 mentjar tornava:
 hu llet de truja,
 en fanchs ab pluja
 en lo femer,
 fonch sòn plaer
 jaure çullat,
 è rebolcat:
 altre Ermità
 cerval crià:
 un altre egua
 dins una llegua,
 si fanchs trobava
 en cent pixava:
 puix llet no tenen,
 perquen emprenen
fer semblant tala,

si han llet mala
 com no sen deixen,
 puix les coneixen,
 les inhumanes
 no Christianes
 en la color,
 sabor, olor:
 Dèu les ne paga,
 è dona plaga,
 per tal no cura
 obrant natura,
 si llet bermella,
 de llur mamella,
 ix, è no blanca,
 mòlt prest nols màca
 del tot ser folles,
 mes per ser molles
 de flach recort,
 algun fan tort,
 visch, è guerchèr,
 lleig, squerrèr,
 è geperut,
 contret, ventrut,
 per mal focòs,
 trencat, potròs,
 è cames tortes:
dormint com mortes,
 al-

alguns plorant,
 altres mamant,
 mafa, los maten:
 altres ne sclaten
 sus ells llançades,
 endormiscades
 negligentment.
 En mon jovent,
 yo, Rey regnant,
 viu cas semblant,
 entre fembrases,
 ab dos bagases,
 una ab tal fort
 son fill hach mort,
 prest despullàl,
 è cambiàl,
 ab altre viu,
 l'altra sentiú,
 veureu punyades:
 foren llunyades,
 fonch tal contesa
 davant mi mesa,
 la matadora,
 gran ralladora
 fort defenià,
 puix consentía,
 è requestava,

è fort instava
 yol mig partís;
 que no morís
 l'altram pregava,
 è fort plorava
 tot loy donàs,
 sols viu restàs;
 fiu dret juí,
 puix conseguí
 qual mare fòra,
 la dormidora
 fiu castigar.
 Sens comparar
 fonch cas pijor
 de gran error
 mares traydores,
 dissipadores,
 è celerades,
 delliberades
 tan scientment,
 com follament
 propis fills manqué,
 ulls los arranquen,
 è allisien,
 perque mils sien
 acaptadors,
 è vividors

sobrel país,
 de bon avís,
 art doctrinal,
 dot, è cabal
 fos fills hereten,
 de cert cometen
 mòlta maldat,
 lo fill fanat
 volent mancar:
 mes vull contar
 llur crueldat,
 è pravitat,
 per incident,
 lo sòlch torcent.
 En temps antich
 no feu publich,
 acte malvat,
 è celerat,
 Semiramis,
 que feu morís,
 è de sa ma
 un fill matà,
 per no complir,
 ni obeír
 son manament,
 gran foch ardent
 que si sentía,

sòn fill volia
 lo hi apagàs,
 è lan fartàs;
 ell lo hi negà,
 perçol matà
 la furiosa
 llibidinosa;
 mòlts ne elegí,
 è sen serví
 fins refusaven,
 com sen cansaven,
 pus no podien,
 ni la plaien,
 feyals matar,
 à cans donar,
 ans los forçava,
 puix los matava.
 Be fonch semblant,
 eixorbitant,
 è cruel acte,
 dos feren pacte
 fos fills mataffen,
 è sels mentjassen;
 la hu menjaren,
 puix pledejaren
 pel qui vivia,
 morir devia

tambè mentjat:
 E assetjat
 Hierusalem,
 en un strem
 de la Ciutat,
 no fonch trobat
 per los veïns,
 olor sentins
 de carn mòlt fina,
 que una veïna
 viuda Juía,
 mig fill coia
 en ast partit,
 com à cabrit,
 perquel menjàs,
 è que stojàs
 l'altra mitat,
 del fill cuynat
 beguès lo brou.
 Ara de nou
 en la Bretanya,
 mare tacanya
 dun fill mòlt bell,
 per lo budell
 last li metè,
 pel cap ixquè
 al foch lo mes;

com sòn fill vès
 mort, è rostit,
 pare, y marit,
 bon Christià,
 à Dèu cridà
 viu lo hi tornàs,
 è reclamàs
 al Vicent Sanct
 Ferrer, pregant,
 resuscità,
 nos animal
 sòn fill matàs
 perquel mentjàs?
 Una malvada
 Regina fada,
 deyas Athalia,
 farta dalgalia,
 com à çabìa,
 de malaltia
 Dèu li ferí,
 fill quin morí
 prest feu cercar,
 presos portar
 los fills reals,
 tots ab destrals
 squarterar
 feu, è matar

gran

gran quantitat.
 Johàs furtat
 chich qui mamava,
 per quil amava,
 fonch amagat,
 è ben criat
 al Temple dins
 per los Rabins,
 ab tal remey
 fonch après Rey.
 E Na Thamar
 no feu matar
 lo gran Rey Cir,
 è feu partir
 lo cap del cos,
 sense repos?
 Rey de fanchs Got
 en lo plè bot,
 dix vull fartar,
 è confitar
 perques venjàs.
 Un altre cas
 vull dir terrible,
 no menys orrible,
 dira mòlt lleja,
 de gran enveja,
 iniquitat,

è crueldat,
 de feres dones,
 les Amazones,
 quant començaren,
 dels que restaren
 vius llurs marits
 fans , ò ferits
 duna batalla,
 de colp destralla
 les enviudades
 abalotades,
 tots los nafraren;
 tambè mataren
 pares, germans,
 fills, chichs, è grans
 tots hi moriren,
 après fumiren
 casi infinides
 ensenyorides,
 han mòlt vixcut,
 è prou creixcut,
 matant los fills
 com à conills,
 no les femelles,
 mes les mamelles
 dretes llevades,
 ab archs armades
 fent

fent cruel guerra,
 gran part de terra
 cert conquistaren,
 edificaren
 Temple bellissim,
 mes nefandissim,
 obra mòlt vana
 de Na Diana,
 fent Dèu strany
 dor, ò destany
 fus contrafet.
 No fonch malfet
 com Na Justina,
 mare mesquina
 Demperador,
 del Creador
 renegadora,
 Emperadora
 dels Arrians;
 dels Christians
 pus de vint milia,
 à sa familia
 martyriçar
 feu, è matar,
 ans Christiana;
 puix Arriana
 apostatà,

puix sclatà.
 Una vil fembra
 del nom non mèbra,
 la qual tenia
 fill, qui seguía
 al Sanct Andreu,
 com ella veu
 jove polit
 del parel llit,
 linstà çullàs,
 è violàs,
 fer nou volguè,
 recorreguè
 ellal Pretor,
 possant clamor
 de violencia;
 fens audiencia
 del ignocent,
 no mal merent
 fonch condemnat
 fer ofegat,
 llançat al riu;
 Dèu lo feu viu;
 Andreu pregant
 del Cel rajant
 llamp la ferì,
 è descobri

fa malvestar.
 No menys pecat,
 è defamor,
 feu Na Leonor
 Reyna Chiprana,
 qui fonch germana
 del vell quis dia
 Duch de Gandia,
 à sòn cunyat,
 tot descuydat,
 lo feu matar,
 è feu entrar
 dins Famagosta,
 mes que llagosta,
 gent Genovesa
 de toba fesa,
 è violada
 en la entrada
 prou ni haguè.
 Cert bè tinguè
 iniqua furia,
 è gran lluxuria
 una en Castella
 Regina vella,
 mare del Rey,
 cercant remey
 à la calor,

per folla amor
 dun Tagarì,
 donant verí
 al Rey fill seu.
 Altre mal greu
 de no menys dan,
 quals als chichs fan
 vull recitar,
 lo mal criar
 dels fills fadrins,
 quels fan roíns,
 ben empestats,
 è viciats,
 cobrint, scufant,
 defenculpant,
 ses oradures,
 è travessures,
 friandaries,
 è llepolies,
 lladrupejar,
 tacanyejar
 aixils desvien:
 pares bels crien,
 ab rahòls baten,
 mares quels maten
 veurèu cridar,
 è flatomar,

pare cruel,
 ab lo seu vel
 los ulls los torqué,
 aixils enforquen,
 dogàls los filen,
 los mes avilen,
 si hu sols nhan,
 pus foll lo fan,
 è ignocent,
 grosser, dolent,
 viudes pus nicis,
 de pijors vicis,
 los mes pentjats
 sòn sos criats,
 los alcavots,
 è galiots,
 fembres errades,
 è coronades
 en lo públích,
 viudes te dich
 les ben criades,
 folles irades,
 si carta giren
 pus fort los firen,
 è sens rahò,
 ab bon bastò
 veurèu sovar,

cap, braç trencar,
 cruixir los hossos;
 la carn à moços
 danques tallar,
 stopa lligar
 grossos moixells,
 ab bons cordells
 al ventre, y cames,
 encendrehi flames
 leixant cremar,
 nas, dits llevar,
 è à les filles,
 ab les clavilles
 ferir de punta,
 la pell pus junta,
 è vergonyosa,
 ab fus, filosa,
 arrancar lull,
 leixarmen vull,
 llur crueldat,
 iniquitat,
 insipienca,
 è negligencia,
 pus recitar,
 per apartar
 lestil de llarch,
 descolle larch,

Y è

è pus nols tire,
 la ladre gire,
 torne al camì
 dhon mapartì
 al natural
 llur general,
 perque pensaren,
 è començaren
 la indicible,
 pudent, horrible,
 fort llebrosia
 la sodomia:
 pecat no poch
 digne de foch
 del mundanal,
 è infernal,
 al anima, y cos,
 dins lo llur cos
 no ben tancat
 per tal pecat,
 ò com Dèu vol
 formar-se sol
 del ques possible
 lo menys nohible,
 millor vivent,
 ocultament
 obrant natura,

de podridura,
 dumòrs corruptes
 sovint nohi dubtes:
 fergantanetes,
 serps, granotetes,
 rates penades,
 feres alades,
 è baboines,
 per draps cortines,
 bolen, è van,
 cranchs, polps si fan
 dits companyons,
 semblants ronyons,
 moles diformes,
 de lleiges formes,
 è monstruoses,
 mes sòn ventoses
 dodre mig buyt,
 daygues conduyt
 tabal, tambor,
 par la remor
 de llur costat,
 ventositat,
 grosa vapòr
 de llur fredor,
 dins engendrada
 en la illada,

mòlts

mòlts sons fa fer,
 com fa troter
 de Lenguadoch,
 no dura poch
 fer menstruoses,
 mòlt enujoses,
 lo quart del mes,
 pertant james
 les dones Gregues
 Monjes, è llegues,
 ni les Juíes,
 huit, ò nou dies,
 mentres sanch tené,
 no van, ni venen
 à Deu pregar,
 al Temple entrar
 nols es permès,
 en Lestiu mes
 per tant com pudé.
 Del drap ques mudé
 fetilles fan,
 del quen roman,
 may bon paper
 dell sen pot fer,
 sin fas penò
 mes al maymò
 de les Galeres,

bon vent no speres,
 ans les perdràs,
 sil cremaràs
 may clar flameja,
 totstemp blaveja,
 no val res lesca,
 la nafra fresca
 si lin fan bena
 se stiomena,
 ò si fan cuchs,
 qui tala buchs,
 si del fum porta
 dabelles morta
 cau la mitat,
 embolicat,
 ab tal bafor
 de la llavor;
 dels cuchs de seda;
 mes sen refreda,
 no sen aviva,
 ò se calvía,
 pur viune poca,
 sil drap la toca,
 si sòn presents
 tocants veents,
 quát hã llur magna,
 lhome ques sagna

pus fanch no ix,
 ò fesmortix,
 si tals saturen,
 quant Metjes curen
 home nafrat
 es tart curat,
 ò ben prest mort,
 si van per lhort
 los arbres sequen,
 maten, entequen
 erbes sin cullen,
 è lespill çullen,
 è com llobs miren,
 mes si may firen
 ab sa faliva,
 no speres viva
 lescorpiò
 infecciò,
 è verins obra,
 lo vi quels sobra
 en la llur copa,
 ò si fan sopa,
 è lhom si beu
 rentar la deù.
 De furioses,
 è rabioses,
 gosets orinen,

è senverinen
 per traciò
 complexiò,
 mudant ab art
 de certa part
 lo mir fit toca,
 la mort te flocà
 com Aleixandre,
 quin celiandre
 per llonch us,
 ab cert greix fus,
 com diu la gent,
 se fan unguent,
 è bruixes tornen,
 en la nit bornen
 mòltes sapleguen.
 De Deù reneguen,
 un boch adoren,
 totes honoren
 la llur caverna,
 quis diu viterna,
 mentjen, è beven,
 apres se lleven,
 per layre bolen,
 entren hon volen
 obrint les portes,
 mòltes van mortes

en foch cremades,
 sentenciades
 ab bons processos,
 per tals excessos,
 en Catalunya,
 tal fet sis llunya
 de veritat,
 jas declarat
 en lo decret,
 allàt remet,
 fet es mirable,
 lo gran Diable
 qui les ginyà,
 hi tè la ma.
 Ell les engana,
 è les profana
 fins que sòn preses,
 en carçre meses
 à mal sòn grat,
 la llibertat
 com lhan perduda;
 pus nols ajuda,
 nils val pus lart
 delles ja fart
 quant sòn al foch,
 ell sen trau joch,
 è sen fa trufa,

al foch los bufa,
 mes les damnades
 sòn inclinades
 naturalment,
 mes follament
 sòn fitilleres,
 è fortilleres,
 conjuradores,
 invocadores,
 è adevines,
 mòltes mesquines
 ab grumancia,
 nigromancia,
 sòn Pythoneses,
 les Diableness,
 totes malignes,
 cert son indignes
 per los sguarts
 de males arts,
 è fals compàs,
 et aliàs
 hom si acoste;
 mes dèu ser hoste
 de fols mig dia,
 è tirant via,
 poch aturant,
 è menys curant

del

del llur acost
 qui passa tost,
 è tant l'hom cansa
 llur amistança,
 afecciò,
 dilecciò,
 treua, y amor,
 sens oy, rancor,
 gronyir, reinyar,
 no pot durar
 al mes un hora,
 sino ab nora,
 ò ab fillastre,
 sogre, parastre,
 sogra, cunyada,
 acompanyada
 ab quis que sia,
 la revesia
 es llur camisa,
 sens pagar sisa,
 ab quants pratriquẽ,
 ab tots repiquen,
 neguen si deuen,
 crim fals alleuen,
 secrets descobren,
 ab ales cobren,
 ab lo bech piquen,

è prevariquen,
 mentint difamen:
 Puix res no amen
 esser amades,
 vana, y debades,
 es tal usança,
 sols sa criança
 ques tendrelleta;
 mentres que alleta
 la pot amar,
 lo desmamar
 parteix lamor
 en lamargor
 daceber groch,
 qual en lo broch
 de llurs mamelles
 se possen elles
 quãt los desmamẽ,
 ja par defamen
 sa creatura,
 mostrant figura
 començament,
 è casament
 de la margosa
 vida penosa
 que passar deuen,
 qui llur llet beuen,
 è

è mal cuynat.
 Per mal veinat,
 è sobres dan
 que totes fan,
 à tot veì
 hi proveì
 Calixte Papa,
 vestint la Capa
 Dapostolat,
 vent assolat,
 è jas perdia,
 de dia en dia
 Leclesiastich,
 è Stat Monastich
 tot Sacerdoci,
 possat en oci,
 se divertía,
 es convertía
 en dar plaès
 à ses mullès,
 è sostenir,
 è mantenir,
 elles guarnides,
 cafes fornides,
 deù invocar,
 è convocar
 tot lo Apostolich

Senat Catolich,
 ab gran conflicte
 ell feu edicte,
 è decret llarch,
 llevant lembarch
 tot rasament
 del casament
 als Capellans,
 sols apellans
 foren los Grechs,
 qui com folls llechs
 fan matrimonis,
 llurs patrimonis
 per los fills venen;
 tots alienen,
 è destruixen,
 Deù no servixen
 delliurament,
 lliberament
 viuen Latins,
 qui tots matins
 missant cõbreguen;
 tots à Deu preguen,
 dien ses hores,
 mullès, ni nores,
 gendres, nebodes,
 casaments, bodes,

res nols embarga,
 be fonch amarga
 un temps la Sgleya,
 com ellas veyà
 fer enganada.
 Una malvada
 hom se fingia
 per la monia,
 è ficció,
 elecció
 fonch feta dell,
 Papa novell,
 evidentment,
 è dignament
 Dèu la matà,
 ella sclatà,
 mostràs fer dona,
 per tant en trona
 publicament,
 ab tocament,
 si es hom se proba,
 com se renova
 lo Pare Sanct,
 tostemps pensant,
 quel Redemptor,
 dells Fundador,
 è fonament,
 claus, regiment

à hom donà,
 è ordenà
 sols mascle hom,
 guarden, è com
 may nols engane
 dona, nils mane,
 ni ordens prenga,
 ni may emprenga
 de fer sermons,
 de fe tres mons
 regiraria,
 llur parlleria,
 ni han permès
 oixen jamès
 confessions:
 delles perdons
 nunca se aurien,
 revelarien
 pecats secrets,
 foren discrets,
 promens, è sabis
 los pares avis
 qui desviaren,
 è apartaren
 de Clerecia
 tal travessia,
 è gran destorb.

SEGONA PART,

DEL TERCER LIBRE.

E Tu vell corb,
 com alquimista,
 avent ja vista
 llur art frustrada,
 altra vegada
 experimenta,
 no sen absenta,
 ni sen aparta,
 ni may se farta
 bufar al foch,
 è com en joch
 lo perdedor,
 gran jugador,
 ab mala fort,
 para pus fort,
 è mil jochs muda,
 fins que perduda
 ha sa moneda,
 may sen refreda,
 ven tot quant tè,
 quant no hi hà que
 per jugar furta;
 à mort fahurta

per tornar tost,
 fins que desbost
 guanye quiscvulla,
 allis despulla
 en lo taulell.
 Tu pagès vell
 lasciviòs,
 porfidiòs,
 aixiu faràs,
 not fartaràs
 bufar al foch?
 scach pel roch,
 tens per la dona,
 sus, mat te dona,
 puix foriguer
 te saben fer,
 è nol coneixes?
 yot prech ten deixes,
 may pus no jugues
 ab tals feixuges.
 Si may te tempta
 la sua empremta
 tan afaytada,

Z

è

è repintada,
 per ta defensa,
 dins que sòn penfa,
 veules lluent,
 no tenen dents,
 alcofollades
 dulls afollades,
 per lemblanquir
 perden lo oïr,
 el odorar,
 per lençofrar,
 al cap grans banyes,
 dins han migranyes,
 veus les brodades,
 è divisades,
 coa tallada,
 crencha calada
 fins à les celles,
 fit paren belles,
 ab tals ufanes,
 no ten enganes,
 llevals les robes,
 mira que hi trobes,
 llabals la cara,
 ab aygua clara,
 forals tapins,
 mira que tins

un vell monet,
 ò cerronet,
 tot cap, è comes.
 Dóchs not inflames
 per ses pintures,
 ab brodatures,
 nin faces Dèus,
 com los Jueus,
 nostres antichs,
 dels arreus richs
 delles tan bells,
 collars, anells
 dor los fonèren,
 un Dèu sen fèren,
 idolatraren,
 Bou adoraren.
 Tu no adores
 ses alcandores,
 ni ses lligases,
 per les carases,
 ni lluent pell,
 menys pel cervell
 no ten tribules,
 nit acomules
 idolatriès,
 per frasqueríes
 de quantes sòn,

ni pel pregon,
 ni pel defora.
 Mes tota hora
 ta carn refrena,
 si guerrat mena
 llibidinosa,
 è furiosa,
 com fan lo brut
 si dius virtut
 de contenir,
 no puch tenir,
 que ti esforces:
 car no fa forces,
 la part carnal
 fervicial
 à la rahò,
 de bon varò
 pren bon concell,
 à cas novell
 nou mergent,
 è contingent,
 no necessari,
 no voluntari,
 ni impossible:
 mes deligible
 triant millor
 à ta calor,

segons la lley
 donant remey
 may ha fallit,
 De farments llit,
 è dagnus cast,
 fornix ton trast,
 è dun cantal
 te fes capçal,
 llançols dortigues,
 ab quet abrigues,
 muller de neu,
 com Francesch feu,
 vetla, treballa,
 puja deballa,
 fins que tenuig,
 com Joseph fuig;
 usa lo bany,
 reb cascun any,
 fagnies dues,
 fes sovint fues
 enans del past,
 per viure cast,
 les disciplines,
 è com te dines,
 pa, y aygua usa,
 fins vi refusa,
 è beu vinagre,

lo mentjar magre
 sols per la vida,
 ab certa mida,
 ans poch que mafa,
 carn de res grassa,
 llet, è los hous,
 potatges, brous,
 lo mentjar blanch
 fan mòlta fanch,
 donchs mòlt sement,
 è moviment,
 llegüms fumosos
 sòn, è ventosos:
 cuyts, ò torrats,
 ventositats
 dintre recluses;
 les cornamuses
 fan fort inflar,
 dreçar sonar:
 Donchs carn, llegüs,
 ni los perfums,
 perque conciten,
 apetits citen,
 non uses gayre,
 mes ab defayre
 ta carn castiga,
 com enemiga,

portan lo llom
 plancha de plom,
 cercol bè stret
 de ferro fret
 en los renyons,
 mullals botons
 en aygua freda,
 aixis refreda
 tal moviment,
 lo sentiment
 rahò senyora,
 la carn traydora
 del hom discret,
 ab si retret
 dèu rominar,
 è dominar,
 è ben régir,
 è dèu fuigir,
 no sols pensar,
 mes somniar
 avinentèa,
 lluquet, è tèa
 es de chich foch,
 è poch à poch
 sencèn mòlt gran,
 qui lo gran dan
 pot stimat,

qual

qual per Thamar
 se feu Amò,
 cert Absalò,
 perçol matà,
 del que pensà
 creiqué gràs flames
 si tant tin flames
 lo seny nohi basta,
 tant te contrasta
 la carn yt mou
 tant fort te rou?
 si tant te crema,
 torna ton tema
 puix tant te plau,
 com dix Sanct Pau
 mes val casar
 que no cremar.
 Quin casament
 no semblantment
 com mul, cavall,
 als quals seny fall,
 mes sols casar
 per venerar
 lo Sagrament,
 Dèu mòlt tement,
 per seus haver
 de la muller

fills successors,
 ò per calors
 refrigerar,
 ò per squivar
 aquell pecat
 pus difamat,
 ò sino vols
 habitar sols
 per fer servit,
 è cosceít,
 per tals sguarts
 ab bones arts
 casar te pots,
 no per grans dots,
 per fer rixòs,
 ò per amòs
 enfajari,
 qualsevol fi
 que ti mourà
 crech quet courà,
 à un plaèr
 hauràs certèr
 tantes dolors,
 quantes fuors,
 treballs de mort
 ha un deport,
 ha lhome darmes,
 per

per quet defarmes
 de tal fatiga,
 convè yot diga,
 perque sòn tals
 descominals,
 è dhon los vè
 tants mals, poch bè,
 ou bè no dormes.
 Perquet informes,
 pus prontament,
 primerament,
 vull explicar
 com llur pecar,
 è mal los dura
 per sa natura,
 è voler delles,
 les maravelles,
 virtuts, honors,
 premis, llaòrs,
 de sola una,
 mare comuna,
 è primicera,
 major clavera,
 Capitanefa,
 è Alcaydefa
 de Parais,
 per ton avís

hi vull mesclar,
 è recontar
 algunes coses,
 ab que deposes
 tos moviments,
 bruts sentiments,
 folls apetits,
 è vils dellits,
 leixant en terra
 en lalta ferra
 de meditar,
 volent muntar
 lnteniment,
 pus clarament
 si vols apendre,
 poràs entendre
 lo que no veus,
 folament creus,
 ab simpla fe,
 pel que dirè,
 è meditar,
 è contemplar,
 millor poràs,
 quant oiràs
 les lliçons velles
 hajes orelles.
 Dèu prepotent

lo Mon present
 creat pensant,
 ell començant
 al Firmament,
 del ornament,
 è divisible,
 de tot visible
 fonch Creador,
 util Senyor,
 feu danimals,
 de minerals,
 treballador,
 cultivador
 de ferm, è mobile,
 hom bell bo, noble,
 per ell creat
 en lo vert prat,
 camp de Damàs
 hon nohi romàs,
 mes aparrat,
 fonch transportat
 en Paraís,
 com sa dormís,
 Dèu per sa ma,
 dona formà
 duna costella,
 jus la mamella

sens despertar,
 ni destorbar
 lo llur sopor,
 sense dolor,
 no res trencant,
 ni foradant
 del hom traguè,
 è li plaguè
 costella fos
 no dret fort hos;
 mes flach corbat,
 redò, boltat,
 per sa natura,
 car tal figura
 per ser redòna;
 mòlt poch sadòna;
 ab cos dret plà,
 tal virtut ha,
 è qualitat,
 ab lhom pla nat;
 ella ab sa punta
 may se conjunta,
 qual vol tal es,
 ni menys, ni mes
 pus nos torçria,
 nis dreçaria,
 ans se trencara

si la forjara
 dalgun fort focil,
 may fora docil,
 nunca flectible,
 pus fort flexible
 com larch Turquès
 fet al revès,
 duna cabreta
 pres la coeta
 llengua lin feu,
 cert be prevèu
 Dèu que seria
 ab maestria,
 imposà nom
 Adam al hom,
 Eva à la dona:
 Adam camp sona
 bermell, ò roig;
 Eva mal goig,
 maldiciò,
 perdiciò,
 è remor dhosos,
 boca, è moços,
 plor se interpreta,
 segons la letra
 per Dèu donada,
 li fonch manada

una primera
 lley prou llaugera,
 que la servàs,
 ella soldàs
 ab un damnat
 apostatat,
 à Dèu rebel,
 llançat del Cel,
 soperbiòs,
 mòlt envejòs,
 mal spirit,
 sols per sòn dit
 la lley trencà,
 ella pecà
 de crim mòlt fort
 digne de mort,
 Magestat lleffa,
 per Dèu represa
 fonch, è citada,
 tota sglayada,
 comociò,
 compuncciò,
 è resistència,
 erubescència
 se hach sentida,
 envergonyida
 al natural,

lloch

lloch maternal
 per fer infans
 de fulles grans
 de les figüeres,
 verdes lletères
 feu cobertura,
 en llur sífura
 tocà, y la llet,
 lexà, y de fet
 la ordinaria
 hereditaria
 proig, y ardor,
 com fa error
 no confesàs,
 ans lascusàs
 ab la serpent,
 eternalment
 fonch condemnada,
 à mort damnada,
 è malaída,
 tota sa vida
 fer subjugada,
 è bandejada
 de Paraís,
 tostemps parís,
 no sens tristor,
 ab gran dolor.

Del obeír,
 è reverir,
 è fer subjecta,
 tota la secta
 may na fet res,
 llur credit es
 puix fonch primera,
 ella parlara
 primer mentjà,
 è menejà,
 la llengua, y morros,
 restaren forros
 à fer llenguda:
 puix no fonch muda
 de tal plomada
 vent sagreujada
 cert sapellà.
 Del part callà,
 qui calla atorga,
 la amarga porga
 del parturir,
 dolor, morir
 perço li resta.
 De fer infesta
 contrariant,
 è rebellant,
 al hom fent brega,

daixon allega
 perſcripció,
 poſſeſsió
 de fe antiga,
 primer amiga
 fonch del diable
 per conestable
 ellal prengué,
 de mala fe
 poſſeidores,
 detenidores
 de ſa amiſtat,
 ab malveſtat,
 è contra dret,
 pus ver de fet
 han preſcribit
 contral marit
 rebellió,
 contenció
 totes abriga.
 Donchs per la figa,
 ò altra fruyta,
 qual ſens gran lluyta
 fort cobejà,
 taſtà , mentjà,
 delliberada,
 no pas forçada

la lley trencant,
 no gens dubtant
 lo manament,
 Dèu no tement,
 guanyàls mals Eva,
 deixant hereva
 ſa genitura,
 mòlt poch ſen cura
 de tal herencia,
 la descendencia
 cert masculina,
 la femenina
 es quis atura
 la diablura
 quellals llegà,
 ella lligà
 à ſes hereues,
 ab fermes treues
 ab linfernal,
 llur ſpecial,
 drach Lucifer,
 dell cenſaler
 emphytheotes
 les feu à totes,
 jus ſa fadiga,
 fa ab elles lliga
 à fer errades,

tè capbrevades
 totes arrèu
 en sòn capbrèu
 à cens no cert,
 tal li fa vert,
 tals atçurat,
 altra morat,
 les mes bermell
 negre burell,
 groch, ò tenat,
 ó alquenat
 sòn acensides,
 è bè stablides
 ab drets lloísmes,
 ab sos sophismes,
 llimits, è fites,
 les tè descrites
 en manual,
 aquest censal,
 peyta recens,
 mil quatrecens
 vint set complits
 anys sòn finits,
 sens trenta tres
 anys los primès,
 desque naixquè
 mentres vixquè,

lo pagador,
 que per vigor
 dun instrument,
 gracia havent
 fonch ja quitat,
 è cancellat
 en lo notal,
 loriginal
 antich contracte,
 desfet lo pacte,
 è difinit,
 preu infinit
 de carn, è fanch;
 per ferlo franch
 ne fonch pagat,
 è revocat,
 lo plegador,
 com robador
 aprefonat,
 è castigat,
 elles encara
 no obstant lampara,
 à franquiment,
 è quitament,
 per fer plaèr
 abel peyter
 dell no renèguen,

ni li denèguen
 la senyoria:
 ans volen sia
 perpetual,
 chrisma, ni sal,
 de padrins fè
 no les retè,
 ni sen amaguen:
 totes li paguen
 morabatì,
 en lo matì
 de Sanct Joan,
 ò dar, ò han
 jorn de Ninou,
 la boca clou
 à carnestoltes.
 Destes reboltes
 fener, è colta
 Dèu fols absolta
 de totes una,
 lluent com Luna,
 cintillant stella,
 mes que cel cella
 ab lo Sol sola,
 com voltor bola,
 abella bella,
 ovela vella,

è signat signe,
 fenix insigne,
 colent coloma,
 ben olent goma,
 segur segonya,
 dels cens, è ronya,
 è victigal,
 tan general
 sola nes franca,
 mes que neu blanca,
 rosa, gesmir,
 è flor de llir,
 mes que mirall,
 è pur cristall,
 immaculada,
 no may tacada
 del heretatge,
 hach avantatge,
 sublimitat
 gran dignitat,
 è privilegi,
 sobrel collegi
 de les catives,
 porrogatives
 obtè mòlt altes,
 totes malaltes,
 delles mòlt flaques,

com les fet vaques
 Egypcianes,
 altres mal fanes
 de fet humors,
 ab fet thumors
 mòlt engrassades,
 grosses, inflades,
 ab fet dolors,
 de fet colors,
 totes tacades,
 de fet picades,
 caps de serpent,
 tal excellent
 casa obrada,
 edificada,
 sus fet colones,
 dor, è redones,
 llibre tancat,
 è sagellat
 ab fet sagells,
 de fet ramells,
 arbre de vida,
 sana guarnida,
 de fet virtuts,
 ab fet scuts,
 è mil defesa,
 en set entesa

Arts Liberals
 Zodiachals,
 les fet Planetes,
 ab fet Cometes,
 la illumenen,
 fet llums li tenen,
 fet canelobres,
 fet cares obres
 proiximals pies,
 en los fet dies
 Disabte mes;
 car jorn feu es
 singularment:
 car certament
 en semblant dia
 la fes perdia,
 sola tenguè
 ferma la fe.
 Sola fonch ella
 perços apella
 feu lo Disabte
 dant bon recapte
 potent obrera,
 pels seus guerrera
 defenedora,
 è protectora
 als caminants,

è batallants
 gonfalonera,
 portant bandera
 de pur argent,
 blanch, è lluent,
 humilitat,
 virginitat
 es sa empresa,
 per sa noblesa,
 maternitat,
 fecunditat
 es sa lliurèa.
 Per tant altèa
 mereix aquesta
 de dita questa
 esser exempta
 daquellamprempta
 original,
 còrt divinal
 ha preservat,
 è reservat
 aquesta sola,
 ques llum, y schola
 dalta doctrina,
 flor sens spina
 justament dita,
 crim, ni sospita

nunca tinguè,
 Eva cayguè,
 esta lalça:
 Eva pecà,
 estans absol;
 del etern Sol
 es Orient,
 dhon purament
 naixquè mortal,
 esta lo mal
 nos mudàn bè;
 nohi ha perquè
 no sia exempta,
 puix fòch lamprèpta
 del rich sagell,
 en lalt Consell
 pur fabricat,
 y après forjat
 dins lo sançt ventre
 desta ques centre
 del esser pur,
 es lo fort mur
 de la defensa
 contra la ofensa
 del enemich,
 puix lo castich
 dellal rebè,

estal vencè
 ab puritat,
 contral pecat
 es pugnadora,
 com pecadora
 esser podía:
 Dèu quiu sabía
 tal la volguè,
 volent poguè
 ferla tan neta:
 Tota perfeta,
 y tal prevista:
 ans de la rista
 del nostre crim,
 lo prim del prim,
 de pura , y bella,
 se troban ella
 sens algun vici,
 tot leixercici
 de humilitat,
 tota bondat,
 tota clemencia,
 tota prudencia
 en ellas troba,
 dellas la roba
 que Dèu vestí,
 destas collí

nostre remey,
 Mare del Rey
 del Mon , y Cel,
 sens ombra , y vel
 dalguna culpa,
 y la disculpa
 ella lans dona,
 qui la blafona
 guanya grás merits;
 pren los demerits
 qui fal contrari,
 dolç lletovari
 es, y confort,
 ab qui la mort
 ha restat morta;
 pont, camí, y porta
 del etern segle;
 compàs , y regle
 del perfet viure,
 y tan delliure
 quens delliurà
 com donchs errà,
 qui del tarquim
 de culpa , y crim
 nos deixà purs?
 cessen murmurs,
 vots, y arguments;

con-

contradients
 tal veritat,
 tal charitat,
 tan general,
 en lo mental
 ja preservada,
 no fonch tacada
 per Ley de Gracia
 de la desgracia
 que tots portàm,
 è si parlàm,
 tingàm lesforç
 que nunca torç
 del nom concepta,
 ferma, y accepta,
 sancta, y devota
 es la gran flota,
 qui li diu pura.
 No la fa scura
 gens aquell crit
 que fonch oït
 en Pathmos bè,
 Laguila vè
 à tots naixents
 terra tinent
 dir tres vegades
 Ave debades,

Langel no dix
 aquell seguix
 fel Relador,
 Embaixador
 de Dèu primer,
 Ave certer,
 capgirant Eva
 tots tres, vè, lleva,
 è lanapura.
 La sens, vè, pura
 plena, perfeta,
 la tota neta
 sense querella,
 la tota bella
 ver or sens lliga,
 Mare, y Amiga
 del Creador,
 potent Senyor
 de, vè, brutura
 res de futçura
 en cos spirit
 aver sentit,
 sols un instant
 nos ver semblant,
 qui de no res
 feu tot quant es,
 de Verge llim,

terròrs tarquim
 feu lhom manant,
 dient, parlant,
 è del costat,
 sens fer forat,
 traguè costella,
 yn feu femella,
 è dix creixèu,
 sols pel dit sèu,
 è fa virtut,
 han concebut,
 è engendrat,
 ensemps mesclat,
 de dos sement,
 no altrament,
 è qui baixat,
 è humanat,
 sens home pare,
 de sola mare,
 la carn prenguè,
 no suspenguè
 tal mesclament,
 cert qui es potent
 fer gran misterí,
 lo vituperí,
 chich, ansiòs,
 contagiòs,

hereditari,
 involuntari,
 accidental,
 no essencial,
 ni positiu,
 sols privatiu,
 de natural,
 original,
 vera justícia.

No gens malícia
 bel pot suspondre,
 quāt volch repèdre
 fort Eva Dèu,
 per lo que feu
 no condemnà,
 sentencià,
 en lo parir,
 totes sentir
 pena, dolor,
 por, è tristor:
 esta parí
 mes no senti
 dolor alguna,
 qui la comuna
 lley general,
 è corporal,
 suspès en ella,

la lley aquella
 accidental,
 doriginal,
 be poch suspendre,
 cō quant encendre
 feu gran fornal
 aquell Rey tal
 de Babylonia
 per cerimonia
 dels tres Jueus,
 qui llurs vans Deus
 no adoraren,
 hon nos cremaren
 ni mòlt, ni poch,
 cremar al foch
 es natural,
 Dèu eternal
 lo suspenguè,
 donchs be poguè
 tal ve sospendre
 sens mòlt cõtendre.
 Com feu la lley
 aquell bon Rey
 dit Assuer,
 la Reyna Hester
 no lan tolguè,
 quant li vinguè

ben abillada,
 acompanyada
 de ses doncelles,
 not maravelles,
 fi qui pot mes
 la lley suspès.
 No pot fer Dèus
 mes que los seus
 subdelegats?
 Metjes, Prelats,
 lo Confessor,
 lo pecador,
 de tots pecats,
 greus confessats:
 puix bels engrune
 nol ret immune,
 è desinferna
 de mort eterna,
 nos dit al doble
 Metje pus noble,
 lo preservant
 que lo curant
 lo mal que veu?
 Lalt Metje Dèu
 scientifich,
 ver magnifich,
inexorable,

ò impecable,
 dignificada,
 deificada,
 ans quel Mon fos,
 ell gloriòs,
 en leternal,
 in mente, tal
 com Papa fa
 la reservà,
 è prelegì;
 puix confegì
 sanctificada,
 verga plantada
 per dar salut
 al Mon perdut,
 en mig del tems
 entrels stremes
 del Mon en mig,
 en lo config
 de la promesa
 terra sotsmesa
 als de Judà.
 Dèu saludà
 en lo mig jorn,
 lo Mon entorn
 tot Dorient
 fins al Ponent,

ab la fabor,
 suau olor,
 de tal canella,
 sarment novella,
 de balfem planta.
 Filla tan santa
 de sancts parents,
 Jutjes sabents,
 Patriarchals,
 è Prophetals,
 è Sacerdots
 sancts, è devots,
 è dels reals
 à Dèu lleals,
 de fet fonch nada,
 fonch nomenada
 nom honoròs,
 bell, graciòs,
 per Dèu manat,
 è comanat
 pel Missatger
 Angel certer
 al pare prhom,
 li posàs nom
 mòlt alt Maria,
 vol dir mig dia,
 Alba, Diana,

è Tremuntana,
 de mar la Stela,
 è nau ab bela,
 amarinada,
 illuminada,
 illuminant,
 lo caminant,
 è madarìa,
 mes amarià,
 è maridada,
 la mar falada,
 ò mar amarga,
 è mare llarga,
 essent chiqueta,
 de etat poquera,
 è delicada,
 fonch dedicada
 servir al Temple,
 hõ fonch eixemple
 de sanctetat,
 en tal etat
 mostrà miracle
 al Tabernacle,
 quince grahons,
 alts scalons,
 ellas pujà,
 may senujà

de la clausura,
 ab mòlt gran cura
 Dèu inspirant,
 è revelant
 fõch prest Mestresa,
 è Doctoresa
 dels majors Mestres
 ellas feu destres,
 en fer servicis,
 è sacrificis
 ben acceptables
 de Dèu placables.
 Dins hi vivien
 qui Dèu servien
 mòltes fadrines,
 donals doctrines
 doraciò,
 devociò
 spiritual,
 perpetual,
 virginitat,
 integritat,
 les feu amar,
 volch les dotar
 de castetat,
 è dhonestat,
 cõplits anys dotcè,

ans dels catorce,
 no obstant lo vot
 sens algun dot,
 dot ne florins,
 los sancts Rabins
 la maridaren,
 tots acordaren
 fos sòn marit
 pel ram florit,
 Joseph Jueu
 vell del Trib feu,
 hom cast, honest,
 just, sanct, modest,
 la Ley sabent,
 è Dèu tement,
 abduys parens,
 foren consens,
 llur volentat
 pel parentat,
 al casament
 fonch prestament
 consolidada
 la maridada,
 del marit vell
 prenguèl anell
 en senyal darra,
millor que Sarra

la riallosa.
 No fonch llebrofa
 una semana,
 com la germana
 de Moyfes,
 Dèu fos permès
 fet jorns mesella.
 Ni fonch aquella
 altra Maria,
 qui no sabía
 ques demanava,
 fort infestava
 qui no calía.
 Ni scarnía
 sòn bon marit,
 com à David
 Na Michol feu,
 perço volch Dèu,
 perque sen ris
 may no parís;
 esta curosa
 fonch, y amorosa,
 dòlça, agradable,
 no irritable,
 com la de Job,
 tenint à prop
de sòn mester,

lo prhom Fuster
 en fusteria,
 ò ferreria:
 ell safanyava,
 ella guanyava
 en teixidures,
 tallar costures,
 mòlt temps filava;
 cert no furtava
 cabrit, corder,
 com la muller
 del cech Tobies:
 les nits, è dies
 à may leixar,
 fet veus orar.
 Complidament
 Joseph content,
 may enganat,
 en lo cuynat
 fonch com Isach,
 may embriach
 com fonch Noè,
 ni cometè
 de vi torbat,
 è crapulat
 com Loth incest.
 Joseph aquest

ab sa muller
 en pau, plaèr,
 mòlt savenien,
 tostemps vivien
 sobriament,
 honestament
 ells se tractaren;
 may se tocaren,
 nis coneguèren,
 llur may rompèren
 virginitat,
 en equitat,
 drets com palmera.
 Cert l'alma vera
 yo la previu,
 per ella fiu,
 Dèu inspirant,
 yo prophetant
 los bells dictats
 cantichs cantats.
 Fonch figurada,
 è prophetada
 en prophecies
 per Efaies,
 è tots Prophetes;
 per ella fetes
 de Noè Larcha,

del Patriarcha
 la Scalancel,
 del Temple vel,
 darcha, ò thora,
 pell, cobertora,
 dor la tarraça,
 urna, ò taça,
 Verga de Arò,
 de Gedeò
 Conca del ros,
 eixut Vello,
 Era banyada,
 Porta tancada,
 Carro de Helies,
 peix de Tobies;
 del Rey la filla
 lo chich afilla
 llevat del riu;
 è de Daviù
 Torre, Corona,
 Biula, Clau, Fona
 del salt verdesca,
 de Samsò bresca,
 diram argila,
 de Rabins vila
 Jethsemani,
mont Sinai,

Tabor, Orep,
 got de Josep,
 fach, è graner,
 lo gavarrer
 tot inflammat,
 è no cremat,
 font, hort, tot clos,
 thalem despos,
 pou de Sichem,
 Hierusalem,
 Nau mercadera:
 De sa manera
 yon scriví,
 è descriví
 qui na seria
 en darrerìa
 dun meu report,
 muller prou fort
 ben lluny trobada,
 gran preu preada,
 sabent, faynera,
 è filanera,
 conservadora,
 è provissora
 dels servidors,
 ab senadors
sal marit siure

en sòn ben viure,
 es gran , è chica,
 pobre , è rica,
 dona spectable,
 é reduptable:
 entre centmil,
 la pus humil
 per Dèu triada
 al fèu criada
 mòlt alt mysteri,
 hach ministeri
 Angelical,
 Dominical,
 Nunciador,
 pus alt major,
 quel Missatger
 de la muller
 de Manuè,
 com fill haguè
 Samsò forçor.
 Lembaixador
 fonch Gabriel,
 tramès del Cel
 ves Galilàa,
 fora Judèa
 en la frontera,

Nazareth era,
 Ciutat , è flor,
 ab gran claror
 Langel venint,
 ventla llegint
 la trobà seyta,
 dixli beneyta,
 Ave graciosa,
 mes fructuosa
 que tota mare,
 perques repare
 nostra ruína,
 del Cel Regina
 tantost seràs,
 fill concebràs,
 Reparador,
 è Salvador,
 Dèu es ab tu:
 semblantli cru
 lo quexplicà,
 prest replicà,
 un tant torbada
 per lambaixada,
 mòlt humilment,
 è gentilment
 dix ser contenta,
 de

de Dèu ferventa,
 è mijançant
 L'esperit Sant
 hach concebut
 ab la virtut
 de Dèu altíssim
 de fill sanctíssim
 restà prenyada
 acompanyada
 de sòn espos,
 lo ventre clos
 sempre restant,
 aquell instant
 que dix fet sia,
 lhumil Maria
 Verge secreta,
 fòch préys perfeta,
 Verge sancera,
 è Mare vera,
 Verge casada,
 prenys no casada,
 grosa, llaugera,
 prenys caminera,
 un jorn matí
 ella partí
 ab lo bon prhom,
 emprat, è com

de Natzaeth
 Helisabeth
 volch visitar,
 è recitar,
 del sanct prenyat,
 al seu cunyat
 En Zachariès,
 per alguns dies
 los consolà,
 è hi aturà;
 puix sentornaren,
 après anaren
 no per delicte,
 mes per edicte
 que feu Cesar,
 convench anar
 à Bethlem dret
 ab prou gran fret,
 fonch Peregrina,
 dona veína
 de la Ciutat,
 non haguè grat,
 ni la volch rebre,
 en un Pesebre,
 de comùera,
 hach ser partera,
 ni haguè madrina,

for, ni cofina,
 tristor, ni por,
 dolor, ni plor,
 filla, è mare,
 parí sòn pare,
 pare, è fill,
 sens tot perill,
 fill, è senyor,
 sens entrenyor
 senyor capdal,
 Aguila tal,
 veent bolant,
 al Cel pujant.
 Parí ver Hom
 cõplit chich P rhom,
 parí fill Bou,
 Sacerdot nou,
 parí Leò,
 Rey, è Barò,
 parí fill Dèu
 qui lo Mon feu,
 parí Messies,
 matant Golies,
 parí fill Verb,
 daram la serp,
 parí Gigant,
 Sathan lligant,

parí fill Christ,
 salvant lhom trist,
 parí vercos
 de carn, è dhos,
 parí fill fort,
 destruint mort,
 parí anyell,
 tol pecat vell,
 parí fill fant,
 lhom abraçant,
 parí salut,
 guarint lo mut,
 parí fillllum,
 del Mon trent fum,
 parí lo Sol,
 jutje sens dol,
 Sol de justícia,
 ab gran perícia,
 lo embolcà,
 è ladorà
 la ciament,
 fonch certament
 la verdadera,
 de Dèu primera,
 adoradora,
 aquella hora
 qual ell naixquè

trencat cayguè
 tot Dèu strany,
 rebè mal guany,
 la sodomia,
 idolatria,
 ab fos Levites,
 los Sodomites
 mort infernal,
 è corporal,
 ab gran scarn,
 mes nat dins carn
 pel bou, è ruch,
 com Rey, è Duch
 fonch conegut,
 fervit, temut
 com Dèu Senyor,
 Lemperador
 Octavià
 ell ladorà
 com à ver Dèu,
 en Romas veu
 visiblement,
 anar pel vent,
 ampla font doli,
 del Capitoli
 mòlt prop ixquè,
 lo Nil creixquè

regant joyades,
 lluny fet jornades,
 mes que may feu,
 ni may se veu,
 è Pastors certs
 essent desperts,
 vetlant ovelles,
 cançons novelles
 Angels cantans,
 manifestans.
 Dèu nat oïren
 de fet partiren,
 el visitaren,
 eu recitaren
 bè stefament:
 en lo Ponent
 tres Sols si veren,
 tots tres hus feren,
 è fonch trobada
 pedra tallada
 en mena nova,
 dins era tova
 ab sculpides
 lletres polides,
 hon se llegia
 la Prophecia,
 que concebrà

Verge, y parrà
 fill certament.
 En Orient
 tres Reys Gentils,
 pels nous stils,
 quen lo Cel veren,
 lo conegueren,
 puix lo cercaren,
 è ladoraren,
 ab dos presens,
 mirra, y encens,
 com à Senyor,
 hom moridor,
 è à Dèu tany,
 è cascun any
 si hi tens be sment,
 certerament,
 lo poliol
 fecàt al Sol,
 veuràs florit
 à mi ja nit,
 è cau un tros
 del Temple gros
 dels antichs vans
 Dèus dels Romans,
 quen Roma resta,
nit de la festa

anyal major,
 puix Salvador
 universal,
 è general,
 al Mon vinguè,
 à tot volguè
 manifestat
 fos ell ser nat,
 perquel Mon pas,
 nos scufàs
 per ignorancia,
 ab abundancia
 de testimonis,
 Angels, Demonis,
 Cel, Elements,
 homens vivents
 testificaren,
 al Mon mostraren
 senyals notables,
 mòlt admirables
 dant concixença
 de tal naixença,
 huit jorns après
 ell fonch remès
 al gran Rabi
 volch donar fi
al circumcir,

sols

sols per complir
 hi fonch menat,
 lo tall manat,
 no duràs pus
 hach nom Jesus,
 Emmanuel,
 per Gabriel,
 com fonch retret
 aixi fonch fet.
 La humanal,
 è paternal,
 mare parida,
 verge fonch dida,
 verge tendrera,
 verge lletera,
 verge nodrí
 lo chich fadrí,
 petit fillet,
 è ab la llet
 celestial,
 è virginal
 propria della,
 ab sa mamella
 del Cel omplida,
 fins que complida
 hach sa infantèa,
 ab gran abtèa,

è caramente,
 abundantment
 lo alletà,
 de cor lo amà
 ab gran temor,
 com Dèu Senyor,
 è fill carnal
 seu natural,
 mes mare fon
 que quantes sòn,
 ni seràn mares;
 no hi acompares
 mares passades
 totes ajustades,
 maternitat,
 ab qualitat,
 aver semblant,
 à tan bastant
 es impossible,
 sanct, è terrible
 nom ne retè
 mare no tèt,
 quen lo mon sia,
 Verge Maria,
 Mare de Dèu,
 Dèu es fill seu,
 fill realment,

pus

pus verament
 que may fill fos,
 fill dins sòn cos
 fet en instant
 complit infant
 inreprehensible.
 Lalt invisible
 per sentiment
 del hom vivent
 Dèu impalpable,
 fet cos palpable:
 Dèu inmortal,
 fet hom mortal:
 Dèu infinit,
 fet cos finit:
 Dèu impassible,
 fet hom passible:
 les accions,
 è passions
 miserials,
 è humanals,
 sense pecat,
 ell acceptat,
 mort, fam, è fet,
 sentir calt, fret,
 colps, batiment,
 son, canfament,

suar, tofsir,
 palpar, scopir,
 riure, plorar.
 No ignorar,
 ni smortir
 enmalaltir,
 ni pronitat
 à fer pecat,
 ni rès profà,
 de hom res va
 ell no prenguè.
 Bè li plaguè
 fer humanat,
 Verb encarnat,
 ver Hom, ver Dèu,
 perquen nom seu
 sa genollaffen,
 tots se prostraffen
 Celestials,
 Angelicals,
 spirits humils,
 Jueus, Gentils,
 los terrenals,
 è infernals,
 endiablats,
 tots aplata ts,
 fets lescabell

jus los peus idell,
 Jutje final
 en Tribunal:
 cert quant seurà
 sclafarà
 los reyatons,
 les Nacions.
 Dèu poderos,
 hom piados,
 just jutjarà,
 caps calcarà
 del terrenal.
 Dèu eternal
 pare Dèu viu,
 tal à Daviù,
 fill Rey tramès
 jurà, promès
 no hi fallira
 en sa cadira,
 per ell seurnà,
 è regnarà
 eternalment,
 è realment
 sobrel seu Poble,
 lligat en noble
 tot entecat
 per lo peccat.

que Eva tractà,
 mes se tractà
 ab jurament
 Lomnipotent
 ab Abraham,
 los fills de Adam
 renunciants,
 è renegans
 à Sathan feu,
 per un gran greu
 aixils rembría,
 sòn Fill seria
 lo Redemptor,
 may fonch deutor,
 è pagaria
 tal Fill mortua
 Rey coronat,
 en Creu clavat,
 en mig de dos
 per sos traydos
 allancejat,
 assedejat
 dins en Salem:
 ans en Bethlem
 Ciutat no chica,
 hon pas practica,
 Duch naixeria,
 qui

qui regiría
 tot Israel,
 Emmanuel
 Sanct, Fort, suau,
 Princep de pau
 ell se diria,
 perço pendria
 en mig, ò centre
 dun fancer ventre,
 tot virginal,
 carn humanal,
 sens dhom parria,
 lo qual seria
 en sa sement,
 dell descendent,
 no dix sements
 dels descendents
 que deballam
 del Abraham,
 de mi fonch neta
 per llinea dreta,
 è lley contat,
 lo parentat,
 sò mòlt content
 esser parent
 de tal Senyora,
 qui tant honora

lo seu llinatge
 del alt seu statge
 inenarrable,
 no recitable
 marvellòs,
 è gloriòs,
 près sòn morir,
 sols referir
 sen pot un poch,
 es lo seu lloch
 alt als Cels, sobre
 lo Sol la cobre,
 tota la abriga,
 Luna calciga,
 obtè repos,
 lalma ab lo cos
 glorificat,
 de goig dotar
 perpetual,
 Dèu eternal
 Fill seu la mira
 prop sa cadira.
 Yo Salomò
 en lo dret tro
 mils no seguí,
 ni reverí
 tan alt, ni bè

Na

Na Berfabè
 la mare mia,
 com fer devía,
 car li neguì
 que requerì.
 Esta Priora,
 Mare, Senyora
 està à la dreta
 Reyna feta
 Celestial,
 Ceptre real
 tè, è Corona,
 al cap redona
 de dotce Steles,
 vist primes teles,
 roba daurada
 de bays forrada
 la cortapisa,
 ella divisa
 millor coneix
 usa frueix,
 clarament veu
 la faç de Dèu,
 ella conquista,
 pus alta vista
 que tots elets,
 entrels perfets

es pus perfeta,
 mes que Propheta,
 Patriarchesa,
 Apostolesa,
 Martyr secreta,
 Verge pus neta,
 mes Confessora,
 de Preycadora,
 alt en tribuna,
 trona comuna
 mentres vixquè,
 Dèu no volguè
 ella preycàs:
 car no fonch cas
 convenient,
 impertinent
 fora stat vist,
 que Jesu Christ
 testificat
 fos, è preycat
 per Mare sua:
 car no desnua
 dubietat
 lo parentat
 testificant.
 Bè fonch preycant
 instruidora

raferidora
 als Chroniquistes
 Evangelistes,
 è dels deixebles
 en la Fe febles
 confirmadora,
 consoladora
 de tots mòlt bè,
 bè mereixquè
 per semblant schola
 donchs laureola
 dels Preycadors,
 entrels Doctors,
 Mestres sabents,
 alt entenents,
 è Metaphysichs,
 Metjes, ò Physichs
 fonch pus sabent,
 mòlt mes veent
 quels comprensors,
 ni quels cursors.
 Adam format
 ans fes pecat,
 mes no sabè
 veu coneguè,
 Joan Baptista
 may hach tal vista,

may en Thabor
 ab tal claror,
 ni tant hi veren,
 cinch q̄ vingueren,
 may Pau veu tant,
 Jacob lluytant,
 ni Moysès,
 ni quin veu ttes
 la hu adorant,
 Joan orant,
 als pits dorment
 subtil scrivent,
 nil Pedregat
 may han plegat
 al seu entendre,
 veure compendre
 dels vells algù,
 è menys nengù
 dels Sàctts moderns,
 los quatre Perns
 Latins Doctors,
 Grechs inventors,
 Mestres de Athenes,
 gran Origenes,
 ni Dionis,
 tans de París
Theolechs grans,
tres

tres borts germans,
 nil de Domàs
 Bernat, Thomàs,
 sanct Preycador,
 de boca dor,
 Rey Honorat,
 Francesch plagat,
 lo gran Antofol
 quât fõch Christofol,
 ni quant partí
 lo drap Martí,
 may han sabut,
 vist, conegut,
 ni tant entès,
 ni han après
 tan alts decrets
 tant dels secrets,
 may à hom nat
 fonch revelat,
 may tant sabí
 qui obtinguí
 la sabiesa,
 à mi promesa,
 per dò de Dèu,
 may hom tant veu
 en mort, ni vida.
 Es reverida

per tots los Angels,
 Virtuts, Archàngels,
 è Potestats,
 los Principats,
 ò Dominants,
 Dèu adorants,
 è Cherubins,
 Trons, Seraphins
 tots obeeixen,
 è la serveixen,
 per Dèu alçada
 alt exalçada
 sus ells Senyora,
 ordenadora,
 è Cancellera,
 com Dispensera
 partix los dons
 que dò perdons,
 à sòn fill mana,
 Mare humana,
 sos pits mostrand;
 dell impetrant
 pels pecadors,
 sos oradors
 fills adoptats
 à sos optats
 de quant demana

gracies mana,
 tota nes plena,
 abundant vena,
 distillant font,
 es segur pont
 mòlt prest se cala,
 dreça laschala
 per qui li plau,
 ella ab sa clau
 obrì la porta,
 è à Dèu porta
 qui la invoca,
 ella advoca
 millor que Hester
 com de Assuer
 obtench los seus,
 catus, Jucus,
 de corporal,
 è temporal
 mort esser quitis.
 La Tacuytis,
 Na Bigail,
 ab bell stil,
 ni eloquencia,
 benevolencia,
 mils no acaptaren,
 ni impetraren,

del Rey David
 als llur marit,
 è fill perdò.
 Remissiò
 mes general,
 al humanal
 llinatge fel,
 del Rey del Cel
 Dèu Creador,
 Senyor major,
 tè impetrada,
 vera advocada
 elegantissima,
 sapientissima
 dels miserables,
 los fills culpables,
 Jesus fill seu
 estant en Creu
 li comanà,
 è ordenà
 que Mare fos
 als venidòs
 à nova Sgleya,
 aço li deya
 Joan mostrand
 per fill donant.
 La Mare Santa

tals

tals fills tresplanta,
 del militant,
 al ttiumphant,
 com fa la lloca
 fos fills colloca
 dejus ses ales,
 alt en les sales
 celestials.
 Ulls corporals,
 cor, ni orella,
 quels aparella
 Dèu als fervents,
 seus diligents,
 may han oit,
 vist, ni sentit
 tan divinal
 goig eternal
 de Parais,
 queu referís,
 no es decible,
 ni intelligible,
 après ta mort
 veuràs tal cort
 inenarrable.

La mòlt amable
 alt en lo Cel
 ab gran recel
 los vius conserva,
 de mal preserva,
 è per ells prega,
 al quis encega
 los ulls li obre,
 al fill ques pobre
 prest lenriqueix,
 quin malalteix
 ellal guarix.
 De Dèu partix
 ab vigil cura,
 ab la mesura
 ben afachfada,
 è recaldada
 ben affluent,
 à la corrent
 corumullada,
 no arrafada
 sens frau fallacies,
 totes ses gracies,
 è mercès mòltes,

TERCERA PART,

DEL TERCER LIBRE.

Dóchs si bè scoltes
 llevals ulls alt,
 fes un gran salt,
 furt ab bell franch,
 ix daqueix fanch
 hon jaus mullat,
 de fanchs çullat,
 tnyes, è ronya,
 tu sens vergonya
 en lo fangaç
 plè dalbaraç,
 me par hi jagues,
 ab altres plagues
 prou verinoses,
 è doloroses,
 è no les sents
 sòn te placent,
 perque les ames?
 è no ten clames,
 ni ten acuses?
 ans les scuses,
 febra tens vera,
 alma y cos, quera

cotidiana
 gloria vana,
 tens ictericia,
 per avaricia
 groch tot lo cos,
 tens hercos
 bestial furia
 de gran lluxuria,
 frenetiquea,
 ira, bravea,
 folla furor,
 dalè pudor
 tens de golaça,
 tants mals atraça,
 tens de enveja
 ulcera lleja,
 è corrosiva,
 de vidat priva,
 paralitiquèa
 tens de perèa,
 tals distraccies,
 è chachechies,
 langors agudes,

fi

si ti ajudes
 porràs curar,
 si vols cercar
 devotament,
 è humilment
 la medicina
 vera divina,
 Dèu verdader,
 quin hal poder,
 si tul supliques,
 è li repliques,
 ell te oirà,
 è guarirà,
 la Cananèa
 no de Judea,
 mes de Sidonia,
 ab querimonia
 porfidiant,
 è alt cridant
 Senyor, mercè
 dell obtenguè
 que fonch curada,
 endiablada
 sa filla era:
 ab fe sancera,
 sòrts, muts, llebrofos,
cechs, tremolosos,

orbs aixi nats,
 tropichs, inflats,
 tífichs, febrofos,
 los puagrosos,
 coixos, artetichs,
 folls, è frenetichs,
 subets, llitargichs,
 etichs, mirarchichs,
 mentres vixquè,
 è li plaguè,
 quans hi venien,
 tots obtenien
 llurs sanitats,
 primer pecats
 los remetia,
 puix los guaria
 la corporal,
 è temporal
 infirmitat,
 tal sanitat
 hi trobaràs,
 si tu vindràs
 ab fè, sperança,
 è confiança,
 com Na Sophía,
 fanch flux tenia,
antigament,

lo vestiment,
 sols li tocà,
 de fet curà,
 è com plorant,
 los peus llabant,
 ab untament
 de si unguent,
 vench Magdalena;
 solemne strena
 Dimas haguè,
 per prompta fe
 hach Paraís,
 prèn per avís,
 Centuriò,
 el reyatò,
 que obtingueren,
 quant hi vingueren
 ab tanta fe,
 ves hi també
 no dubtes pus
 perque Jesus
 prest te repare,
 piadòs pare
 Christ Redemptor,
 è Salvador
 al Cel muntat,
 aparellat,

es pera oír
 qui vol guarir,
 à perdonar,
 justificar,
 lo pecador
 cridant Senyor,
 si hi vols venir
 pot te guarir,
 si mòlt lo prègues,
 è nol renegues
 dell despitant,
 è blasphemant
 com foll heretge;
 ell es rich Metje
 aromatarí,
 è unguentari,
 Cirutgià,
 de quant ell fà
 may ne pren res,
 Dèu or may pres
 ni vol grans pagues,
 sols vol tes plagues
 li manifestes
 tes deshonestes,
 è praves obres,
 vol li descobres,
 è les confesses,

à ell tendreces,
 dell sols confies
 abrenuncies
 Bel, è Sathan,
 è à quant fan
 exarmadores,
 encortadores,
 les Piromantiques,
 è Nigromantiques,
 de Zabuch filles
 ab sès fitilles.
 Tu encegat,
 defesperat
 de quant dit es,
 fas lo reves,
 Bel no bandejes,
 ans lo festejes,
 è res no fas
 sens Sathanàs,
 vicis amats,
 continuats,
 tes passions,
 è illusions,
 aixi revefles
 quant pots desfreces;
 è les amagues,
 bet embriagues

fort de vinagre,
 plè de puagre
 tens lo cervell,
 pren lo concell
 del Sanct Silvestre,
 Papa, è Mestre,
 que divertí
 à Constantí
 que nos llayàs,
 pus ver çullàs
 en tantes fanchs,
 mòlts infàts franchs
 matar volia,
 per altra via,
 sens fanchs tocar,
 tants chichs matar
 ell lo feu sà,
 è Christià.
 Concell pus breu
 pren de Helifeu,
 ves fet vegades
 per fet errades,
 fet dolencíes,
 fet Astrocíes
 que sòn en tu,
 llavat tot nu
 al flum Jordà,

Ec com

com acordà
 Duch Nahaman
 al riu te man
 llebros, mesell
 te faces bell,
 fenthi set banys,
 dorm per set anys,
 no en moll llit,
 nu, mes vestit,
 no pas cobert,
 en lo desert
 à la serena
 sobre tafquena,
 è tot lo cos
 cayga lo ros,
 com bou remuga,
 com feu Nabuga
 Donosor, Rey
 de tant homey,
 è crueldat,
 en sòn Regnat
 fet al prohisme,
 y à Dèu altisme
 tanta ofensa,
 hac concixensa
 repenedit,
devot, contrit,

tornàs à Dèu
 humilment feu
 tal penitencia,
 gran paciència
 com Job haguè,
 à Dèu plaguè,
 cobràl perdut,
 aixi salut
 prest cobtaràs,
 è reviuiràs
 refuscitat,
 com lo tocat
 per Eliseu,
 com aquell feu
 ulls obriràs,
 badallaràs
 tu fet badalls,
 perdràs set calls,
 è fet brians,
 quals en les mans
 tens, è als peus
 llevat dhon seus
 mala cadira
 furt, fuig, è tira,
 pus no ti stigues
 perquet obligues
ab neus, è plujes,
 à

à guardar truges
 per les montanyes
 par que tibanyes
 en aygua ros,
 rofes, è flos,
 clavells, gesmir
 hi creus collir?
 quant ençullat
 porch engrassat
 jaus en lo fanch,
 Dèu ta fet franch,
 net, è llibert,
 en lloch desert
 te fas catiu?
 fuigs de Dèu viu,
 deixes Senyor
 ton Creador
 omnipotent?
 faste fervent
 del teu pecat,
 Dèu oblidad,
 vas al Diable?
 fuig del stable
 tan prophanat
 descaminat
 lluxuriòs,
 prodich, golòs,

ab gran instancia
 de la substancia
 de ton rich pare,
 è bona mare.
 Ta part has presa
 hasla despesa
 prodiguejant,
 meretricant
 à ton dellit,
 has pres partit
 mòlt honoròs,
 ab lo fangòs,
 porch tacòpanyes,
 de ses castanyes,
 è segonades,
 fabes sobrades
 not pots fartar,
 que hi vols restar?
 Les dones totes
 fabs que sòn glotes
 mes que la mar,
 foch de cremar,
 terra del ros,
 Dinfern chaos
 no sòn pus glots,
 Xuquer, llurs clots
 nols omplirà,

ni hi bastaria
 Ebro tampoch.
 Fuig de mal lloch
 pus nohi atures,
 ves hon tapures
 al foch com lor,
 com fenix mor,
 home ja vell,
 com serp de pell,
 y aguila vella,
 terra novella,
 muda de viure,
 deixa lo fiure
 tan ociòs,
 è pereòs,
 dreçat partix
 com Jacob ix
 de Canahan,
 fervix Laban
 fet anys pastor,
 fel fervidor
 poràs haver,
 Lia primer,
 fet mes per cel
 dava Rachel,
 sis anys de tornes
 perque rich tornes,

primer treballa,
 pugna, batalla,
 obtè victoria,
 puix Rachel, gloria
 si vols complida
 ta carn oblida,
 Mon, fill, sin tens,
 muller, parens,
 ans soterrar,
 renunciar,
 primer à bens,
 not torbe gens
 may foll fosser,
 menys hereter.
 Qui pres la ladre,
 miral baladre
 restant darrere,
 dret sòlch nospere,
 ni bon recapte,
 nos pot dir apte
 per alt regnar.
 Per dret llaurar,
 è fer guaret,
 è bon splet,
 tanima, y cos
 juny los abdos
 jus jou fancer,

tots

tots dun voler,
 è dun concell,
 fen bon parell,
 prèn per pilot
 aquell prhom Lot,
 hoſte tan bo,
 ſes filles no,
 ni ſa muller,
 mirà darrer,
 è tornàs mabre,
 de Poble Barbre
 volent eixir,
 ſegur fuigir
 de Pharaò,
 de la preſò
 de Egipte vil,
 per adalil
 prèn Moyſes,
 not recort res
 de les carns cuytes,
 cogombros, fruytes,
 figues, magranes,
 Egypcianes
 terra leixada,
 mes traſpaſſada
 la roja Mar,
 cuyta mirar

la ſerp de coure,
 not poràn noure
 les ſerps detràs,
 è guſtaràs
 lo fuſt amprant,
 ſabor mudant
 daygues amargues,
 ſes que tallargues
 no fent Bedell
 per Dèu novell,
 en lo camí,
 avançatí,
 no murmurant,
 ni Dèu temptant,
 ab Joſuè
 ſeguint lo bè,
 paſſa dellà
 lo flum Jordà,
 enot atures
 per les pastures
 de Galahat,
 com fills de Gat,
 è de Ruben.
 Mes fort entèn
 fer nou altar,
 è triumphar
 en terra amable,
 de

desiderable,
 hon los vivents
 terra tinentes
 porcions han:
 Tambè Joan
 vestit de pell
 dalgun camell,
 los molls vestits,
 grassos combits
 fuigint leixant,
 llagosts menjant
 en lo desert,
 lo sucre vert,
 ò mel silvestre,
 prènlo per mestre:
 Fuig com Matheu
 del Tholomeu
 de cambiar,
 deixa peixcar
 com Pere feu,
 è com Andreu
 sobre parats,
 nau, è filats,
 à quils repare,
 leixant sòn pare.
 En Zebedeu
 en sòn bateu,

ò nau tot sol,
 ab tot sòn bol,
 è lasposada
 en sa posada;
 è lo mantell
 de terçanell,
 ò de cendat
 desabrigat,
 ò nu corrent,
 adolecent
 Joan fuigint,
 à Dèu venint
 treballa, sies
 les tues vies,
 desigs, è fins,
 tots tos camins,
 tot lo teu cor,
 voler, amor,
 tes accions,
 intencions
 à Dèu ordena;
 girant lasquena
 al ja passat.
 Si del sofat
 fet tant fondable
 per lo diable
 Mon, carn, antichs:
 tres

tres enemichs
 not pots retraure,
 è ti fa caure
 fragilitat,
 llevat, girat
 à la paret,
 en tu retret
 com Ezechíes,
 è mort Uriès,
 com David feu,
 è com à Dèu
 negà greument,
 amargament
 plora com Pere:
 Nos desespere
 com Cahim, Judes,
 per les caygudes
 lanima tua,
 per culpa sua
 quant en tu sia
 en frau falsia,
 perque no çages,
 guardant no vages
 com jovencell
 en lo concell,
 ò foll ajust,
malvat injust

dimpiadoses,
 malicioses
 dones roíns,
 en los camins
 de pecadores,
 infels traydores
 pus no hi stigues,
 è may te sigues
 en la cadira
 de dol, frau, ira,
 è pestilencia.
 Ab gran prudencia,
 è charitat,
 hostalitat
 sin has mester,
 à tu primer,
 puix als fervents
 après parents,
 los afins teus
 pobres fils veus,
 après veíns,
 puix pelegrins
 los peus llavant,
 past, vi, llit dant,
 morts soterrar,
 catius quitar,
malalts guarir,

los

los vius vestir,
 orphens casar,
 trists consolar,
 spirituals,
 è corporals.
 Tals obres pies
 fent com Thobíes,
 è Augusti,
 Lorenç, Martí,
 è Nicolau,
 Lhomas, Palau
 en lo Cel obra,
 dallo quiet sobra,
 presa ta part,
 è restant fart,
 del ques de mes
 almoynes fes.
 Si com Sophía
 dant quant avia
 al edifici,
 è sil ofici
 fas, ò faena
 de Magdalena,
 donant unguent,
 ò llavament
 tan precios,
 al glorios

Omnipotent,
 si charament
 Martha sollicita
 ab obra llicita
 à Dèu ministres,
 y als seus ministres,
 qui sòn los pobres,
 fent pies obres
 sens vanagloria,
 havent memoria
 quel Pare teu
 tot quant fas veu,
 Dèu de concordia,
 misericordia
 dell obtendràs,
 impetraràs
 los teus pecats
 rasos damnats,
 feràn delits
 tots extinguits.
 Si cinch talens,
 ò dos que tens
 acomanats,
 ben smerats
 negociant,
 è ben obrant
 redoblaràs,

è los retràs
 multiplicats,
 no foterrats
 sens guany algù,
 com feu del hu
 lo negligent,
 è vil servent,
 mes fel factor,
 à ton senyor
 rahò daràs
 quant tornaràs
 de ton viatge,
 dartha per gatge
 com Mercader,
 no quart diner
 tan solament,
 mes mil per cent,
 à la final,
 guany, è cabal,
 tot to darà,
 è teu ferà
 eternalment.
 E si felment
 ta vida activa,
 è volitiva,
 elecciò,
 à la lliçò

divina gires,
 jorn, è nit mires
 la curial
 lley, è moral,
 qual Dèu tramès
 per Moysès
 en dues taules,
 sols deu paraules,
 tres sobiranes,
 les set humanes,
 jou tot cortès
 prou llauger pes
 de tollerar,
 sil vols pòrtar
 en quant faràs,
 prosperaràs
 abundantment.
 El instrument
 lo qual descriu,
 lo Rey Daviù
 en sòn Psalteri,
 ha nom Salteri
 fet de deu cordes,
 fes quet recordes
 ab armonia,
 è melodia
 totstempsonar,

Ff è

è per servar
 cordes setena,
 è la novena
 del rompiment
 per lo ponent
 tan perillofes,
 de frauduloses
 dones tabfenta,
 stranya, parenta,
 totes les leixa,
 delles resqueixa
 descùs, è talla,
 prest ten desmalla,
 ben aborrides,
 destituïdes,
 abominades,
 lluny bandejades,
 pus no ten cures,
 fes ten procures
 obliuò,
 oraciò
 ti farà ajuda,
 puix coneguda
 has llur manera,
 muda carrera,
 leixal camí
 llur serpentí

tan spinòs,
 è verinòs,
 costes, barranchs,
 ullals, è fanchs,
 xara baladres,
 llaços, è lladres
 lo de masquera
 mòlt hom si erra
 tiral Infern,
 giral govern,
 ferma, è baixa,
 timòns de caixa
 mira sovent
 bruixola, vent,
 compàs, è carta,
 desculls taparta
 de naufragar,
 è dencallar,
 mira la Stela,
 muda la bela,
 guardal mudar
 dencapellar,
 cala primer,
 com fa Nauixer,
 ben atentat,
 humilitat
 serva mandreta,

ves via dreta,
 qui duy avida
 de bè complida,
 ves ab la creu
 iràs pus breu,
 lo menys ferrat
 may fonch errat
 deixal real,
 tiral hostal
 daquellantrega,
 Verge sens brega
 humil, cortesa,
 sabent, entesa,
 ab gran mesura,
 dels hostes cura
 may sen agreuja,
 aqui talleuja,
 aqui tatura,
 casa segura,
 placent, è rica,
 lo bordòhi fica,
 feshi mallada,
 prenhi possada,
 bè ti valleja,
 forthi ormeja,
 è tafrenella.
 Cartes cancella

de tancartada
 leixa sposada,
 novia abomína
 asi reclina,
 muller deposa
 asi reposa,
 drudes encorre
 asi recorre,
 viudes àira,
 aquestat gira,
 Monjes squiva
 ab estat priva,
 beguines leixa
 ab estat feixa,
 Beates fuig
 asi confuig,
 vergens rebuja
 ves esta puja,
 jovens evita,
 velles bomita,
 velles non veiges,
 no mires lleiges,
 totes bandeja,
 totes morreja,
 delles te clama,
 esta reclama,
 esta serveix,

esta segueix,
 esta sols ama,
 ton cor inflama
 ab molta amor
 ab gran temor
 sancta, y humil,
 no pas fervil
 la honraràs,
 speraràs
 que la ampare
 com vera mare,
 cuyta lo pas
 tornal feu mas
 segurament,
 devotament
 quant la veuràs
 la adoraràs,
 ab set postrades
 agenollades
 ab genoll nu
 an, Esau
 com Jacob feu,
 de fet quel veu,
 è ploraràs,
 imploraràs,
 lo feu auxili,
 per quel eixili

teu, revocat
 sia, y cassat
 suplicaràs,
 è obtindràs,
 que perdonat
 pacificat
 rebut feràs,
 per bon solàs,
 è festejar,
 fertha menjar
 dun gran bedell,
 dor bell anell,
 è que calçar
 te farà dar,
 è prima stola,
 sons de viola,
 orgue, tambor,
 arpa, tamor
 farà sonar.
 Après dinar
 reposaràs,
 contemplaràs
 sa placent cara
 de mare chara,
 no de marastra,
 ni germanastra,
 ni de cunyada,

ni

ni desdenyada
 muller diable,
 ni defamable
 dels pobrellets
 pobills chiquets,
 mare enviudada,
 après casada,
 als fills cruel,
 les quals sens fe
 bandos, é guerra
 ab l'hom en terra
 viure no solen,
 tal mare colen,
 los bons fills fets,
 qui alt als Cels
 pujar cobejen
 los qui sedejen
 esser tots feus,
 è puix ja veus,
 prou clarament,
 com la serpent,
 ò Lucifer
 fonch conceller,
 no pas forçant,
 Eva acordant
 de tot sòn grat
 fent lo pecat,

lo pom mordè;
 lo que perdè,
 estau cobrà.
 Sathan sobrà,
 damnat infel,
 de Israel,
 verga eixint,
 fort percutint
 Duchs de Moab,
 tallà lo cap
 del Duch inich,
 mils Judich,
 millor que Dita
 la rebesita,
 mola llançà,
 lo clau ficà
 mils que Jabel,
 del Duch Obel
 llur cap ferì,
 è conteri
 mòlt virilment,
 è dignament
 cobrà lastola:
 qual per sa gola
 Eva hach perduda,
 donchs nom li muda
 fent li bell ves,

Eval

Eval reves
 en Ave gira,
 Gabriel mira
 com saludà,
 li començà,
 Ave Maria:
 diuloy tot dia,
 è de Dèu mare,
 per quet repare
 com à padrina.
 Salve Regina,
 dolçòr de vida;
 sovint la crida,
 è not oblidge,
 perquet combide
 asi dinar
 sobrel altar,
 pels peixcadors,
 è successors
 fet en la barca,
 no pels de lharca
 raus de la tora,
 mes per la nora
 de fill sposa,
 qui dir si gosa
 Sgleya novella,
 hon saparella

altar, è ara,
 taula si para,
 hon menjaràs
 mentres viuràs,
 nol fruyt vedat
 ab quenganat
 fonch lhom primer,
 per sa muller,
 no dir porràs
 quet enganàs
 ta companyona.
 Deva sa dona,
 com Adam dix,
 allis partix
 mòlt alt pulment
 si prestament
 tu despertat,
 de peus llevat
 jus lo ginebre,
 prest volràs rebrè
 pa rescaldat,
 subcinerat,
 aygua beuent,
 è dignament
 lo sumiràs,
 anar porràs
 per tres jornades,
 è

è nits contades
 pus de quaranta,
 fins à la sancta
 de Dèu montayna,
 menjar ta fanya,
 si ti combida
 tal pa de vida,
 pa de virtut,
 pa de salut,
 pa Angelical,
 pa Divinal,
 forment candel,
 pus alt del Cel,
 es deballat,
 humilitat
 del Cel la tret,
 en Natzaret
 molt, è cernut,
 pastat, fenygut
 dins en Bethlem,
 Hierusalem
 fort lo punchà,
 è lo enforrà,
 fonch pel costat
 obert, buydat
 com aquell pa
 quen Leydas fa,

allís coguè,
 è non prenguè
 com laguè cuyt
 puja, ni fruyt,
 Salem pecà,
 mes ben plorà,
 bè sòn pecat,
 fonch castigat,
 Vespasià
 lan di'ssipà,
 Titus també
 fa part haguè
 de la victòria,
 leixe la historia,
 è llur Imperi,
 vull lalt mysteri
 del enforar
 arromançar
 per quet declare,
 del que mon pare
 lo Rey David,
 en Psalms ha scrit
 mòlt llargament,
 queucom breument
 del dit de sus.
 Partint Jesus
 de la gran Cena,
 hon

hon Magdalena
 untat lo avia,
 tirant sa via
 ab sos criats,
 dells dos Legats,
 Pere, Feliu,
 Pere quis diu
 ver confessant,
 Feliu preycant
 ab divisoria,
 eixecutoria
 del que volguè
 ell trametè,
 eixecutaren,
 è deslligaren
 quel fonch manat
 camì ferrat,
 tira de fet,
 ab prou gran fret,
 ves la Ciutat,
 com prophetat
 fonch llargament
 Lomnipotent
 Mesiés ver,
 sòn alt poder,
 è senyoria
 mostrar volia

ans de sa mort,
 esser Rey fort,
 Princep de pau,
 Leò fort brau,
 è vencedor,
 Duch Regidor
 de Israel,
 Emmanuel,
 è untat Christ,
 volguè fos vist
 en la gran festa,
 hon trobà presta
 recepciò,
 rebetliò,
 noli tardà,
 humil entrà,
 no ab rigor,
 mes ab amor,
 simplicitat,
 benignitat,
 no faustuòs,
 mes poderòs
 Senyor regnant,
 Rey, no portant
 davant bandera,
 ni gent guerrera,
 entorn armada,

la

la spasa alçada,
 pali brocat,
 carro daurat,
 alt triumphal,
 Ceptre real,
 Corona en ell,
 ni lo mantell,
 Frederical,
 sense Fiscal
 Procurador,
 Potentador,
 ni Alguacir,
 sens sons canglir,
 danyafils, trompes,
 tals reals pompes
 als Reys tyrans,
 Gentils , profans,
 del Mon leixant,
 no cavalcant
 cavall còcer,
 mes en somer,
 no en rocí,
 mes en pollí,
 no gens domat,
 ni aveat,
 à dur cabestre,
 anavan destre,

may portà carrega,
 feltre , ni marrega
 sobre los rebles,
 los seus deixebles,
 en lloch de bast,
 sense contrast,
 se concordaren,
 dotce hi possaren
 los seus mantells,
 segut sobrells,
 Rey mansuet
 sobrel asnet
 fill de femella.
 Lafna aquella
 que fonch trobada,
 al peu lligada,
 ab un pinell,
 prop lo castell
 plè de almugaves,
 è de gens braves,
 mòltes squadres
 celerats lladres,
 faltejadòrs,
 è robadòrs,
 inichs contraris
 als comissaris,
 è tots ells mafa,

Gg com

com à bagafa,
 sodomitava,
 è fornicava
 ab fos tacanys,
 mòlts Dèus stranys
 pseudos divins,
 ab centrocins
 quants hi anaven
 la cavalcaven
 com à pública,
 vench la inica
 coixa , è manca,
 per dolòr danca,
 è fals quarter,
 sens traginer,
 ni altra guarda,
 sens bast albarda,
 collar, tifells,
 sens cascabells
 petral , ransal,
 bòç , è dogal,
 llançada carrega
 la sobrecarrega,
 bagues , civelles,
 garrots, armelles,
 romputs, llançats.
 E oblidats

deu Manaments,
 è los tants cents
 ban's , ò colonies,
 è cerimonies
 vench quasi nua
 per culpa sua,
 è tant abùs,
 duya sens pus
 sobre la pell,
 un manil vell
 antich spletat,
 un poch pintat,
 ja nos mostraven,
 ni sen membraven
 dalgunes marques
 de Patriarches
 del temps passat,
 del tot cessat
 era lluntar,
 Judà regnar,
 Ceptre perdut,
 Bisbat venut,
 Sacerdots llechs,
 guiadòs cechs,
 si cech , orb, guia
 erren la via,
 caen abdòs

dins

dins en lo fos,
 llechs sō mal destres,
 per esser mestres,
 cechs, mals Doctors
 de lley colors,
 per ço Barons,
 ni prhomens bons
 hom de Dèu sant,
 ni prophetant
 jamay avía,
 per ço vivía
 defengrenyada,
 defabillada,
 è desguarnida,
 destituida
 com à infel,
 ja Sanct Miquel
 no la guardava,
 ans la leixava
 abandonada,
 acomanada
 à llobs, è cans,
 buytres, milans,
 corbs, è voltòs
 per guardadòs,
 no sen serví
 tal la jaquí,

de la cansada,
 è cancellada
 lley descriptura,
 era figura
 aixi tercera,
 com la figuera
 que malai
 prop lo camí,
 fruyt no tenia,
 è Macería
 edificada,
 è rellogada
 morts los primers,
 à nous faeners,
 è com Vastí
 qui no obeí,
 ni volch res fer
 per Assuer
 Rey, no tement
 sòn manament,
 ensuperbida
 perdè la vida,
 è la persona,
 anell, Corona,
 Ceptre real,
 cercà sòn mal
 prest lo trobà.

Gg2 Hefz

Hester guanyà
 la senyoria
 Vastí tenia,
 per Jesabel,
 Reyna rebel,
 dalt spanyada,
 è calcigada
 per Hieu Rey,
 lantiga Ley
 fonch figurada,
 en la entrada
 del vencedor,
 senyor major,
 fer derrocada,
 per cans menjada
 fills de Leví,
 Princep Rabí
 mal doctrinats,
 no castigats,
 les grasses reses,
 queren trameses,
 ells les menjaven,
 flaques possaven
 als Sacrificis,
 è daltres vicis
 encriminats,
 morts, è damnats

cert indicaren,
 pronosticaren,
 mal criticar,
 à mort finar,
 perdiciò,
 damnaciò,
 desta parlera
 vella somera,
 daquell Balam,
 lo prhom Abram,
 mòlt rich, è vell
 mula camell,
 ab daurat frè,
 no palafre,
 ni dromedari
 ell cavalcarhi
 no sen curà,
 sols cavalcà
 Ase somer,
 anant certer
 al mont Tabor.
 Lo Rey Senyor
 rich cavalcà
 quil adorà,
 è reverí
 Ase, pollí,
 quil coneguè

quant

quant ell naixquè,
 tot prophetat,
 è figurat
 ab rams verdura
 fonch, ò figura,
 de les murtères,
 brots doliveres,
 è altres arbres,
 mòlts daqlls barbres
 qui si trobaren,
 ne enramaren
 Jethsemani,
 Rau, ni Rabi
 de Betfaget,
 ram, ni ramet
 cert no tallaren,
 ans samagaren
 de gran matè,
 fonch lo camè
 com à bell prat,
 tot enramat
 per Artesans,
 poch Ciutadans,
 mòlts strangers,
 è forasters
 se desbrigaven,
 es despullayen

lo que vestien,
 eu stenien
 per hon passava.
 La gent portava,
 ab gran plaer,
 al cap llorer
 signant victoria,
 designant gloria,
 en les mans palmes,
 è tocants palmes,
 alguns cantant,
 altres ballant
 que preceien,
 è qui seguien
 de la primera
 Ley, è tercera,
 no Phariseus,
 ni Seduceus,
 Scribans, Rabins,
 no vells mesquins,
 ni jovens grans,
 mes chichs infans,
 è mòlts gentils,
 ab nous stils,
 mòlt reverien,
 è beneien,
 ab psalmodia,

lo qui venia
 Rey Redemptor,
 è Salvador,
 en nom de Dèu,
 ab clara veu,
 è tots un crit,
 fill de David,
 alt Hofanà:

Com Rey entrà,
 ab gran honor,
 com ver Senyor
 Dèu, è Mefsía,
 sols aquell dia
 pels llechs admès,
 lo jorn despès
 tot en preycar
 peral çopar,
 com no trobàs
 quil combidàs,
 ell sen anà,
 après tornà
 Rey ab rigor
 fort ab vigor
 los Billonès,
 falsos banquès,
 Sacerdots vells,
 ab certs cordells,

començà à batre,
 els feu abatre,
 tancar, fallir,
 mancar, fuigir,
 llurs banch trencà,
 è derrocà
 la vella tenda
 de compra, è venda
 è llogrería,
 de simonía
 lleig ensutcida,
 è pervertida,
 feta no poca
 de lladres cloca,
 è vellegaça,
 feta vinyaça,
 taut per malèa,
 com per perèa
 dels podadors,
 è conreadors,
 llarga talada,
 llobacejada,
 sens morgonar,
 ni scanyotar,
 los ceps mòlt vells,
 pampols bermells,
 la sarment groga,
 la

la Sinagoga,
 celler tot buyt,
 vinya sens fruyt,
 eixorca erma.
 Tèrra pus ferma,
 nova mes plana,
 blana solana,
 tot bon terreny
 lluny del areny,
 bon regadiu
 de font, ò riu,
 moguè, llaurà.
 Planta trià
 strana pus sana,
 de muntalbana,
 boval negrella,
 no ferrandella,
 ni monestrell,
 mallol novell
 volent plantar,
 è conrear
 pus fructuòs,
 è virtuòs,
 com feu Noè,
 triar volguè
 del bosch farments,
 de gentils Gents,

poble tot Laych,
 poch del Judaych,
 vell entecat,
 de cep corcat,
 farment plantada,
 ni de brocada,
 ni de sporguím,
 tart fa raím,
 ni cabrerots,
 dels Sacerdots
 algù non pres,
 Rabins no res,
 llechs los prenguè,
 lo camp donchs bè,
 fet pams contats,
 drets senyalats,
 fondo clotà,
 farments plantà,
 no de rebusca
 de la llabrusca,
 com Noè pres,
 plantant hi mes
 per endolcìr,
 assaborir,
 amargòr tanta,
 de borda planta
 llim, fem, e fanch,
 de

de terra, y fanch
 fets danimals,
 quatre brutals
 lleò, bravea,
 moltò, simplea,
 lluxuriar,
 porch, é tragar,
 bugia enveja,
 al qui glopeja
 lo vi sovent
 fort, é pruent,
 grans quantitats,
 les qualitats
 dels animals,
 li resten tals,
 causàu Noé,
 primer begué,
 torbàs del vi,
 Cham lescarní,
 farments elets,
 hi mes deu nets
 portants dolçór
 à la lliquòr
 dels seus raïms,
 fems, ni tarquìms
 no hi ha mester,
 per sòn plaer

daygua, y fách propia
 himes gran copia,
 rael's meteren,
 totes vixqueren,
 finol damnat
 Judes penjat,
 puix acotades
 mes embrocades,
 é encanyà,
 é concertà
 del seu costat
 mes arreglat,
 é millor rech,
 may ferà fech,
 ni aygua moll,
 síca fenoll,
 evols, bracères,
 carts, romaguères,
 canyota, gram,
 cuca, y faràm
 si hi naixeràn
 no creixeràn.
 Ben vallejat,
 embardiçat,
 com fonch mester,
 obra, y celler,
 torre, y aljup,
 premp

prempsa, trull, cup,
 è nous veixells.
 Faeners novells
 altres llogà
 al que plantà
 mallol novell,
 del celler vell
 que derrocà,
 foragità
 los vells quehi eré,
 per lo que feren
 matant arrèu,
 fins al hereu,
 per llur malicia,
 per avaricia,
 los fraus, è llogres,
 è perque fogres
 ab nores sues,
 totes ser crues
 descominals,
 braus animals
 de mal, è lleig,
 è fer meneig
 experiència
 ne fa sciència,
 è bastant proba.
 La vinya nova

pus ver Sgleya,
 que de nou feya,
 per muller presa
 de tal contesa,
 volent llunyar,
 è separar,
 nora doncella
 de la lley vella,
 com della fos,
 fill sols per cos
 no conegut,
 ni gens volgut
 dels de Judà,
 delliberà
 mare jaquir,
 è adherir
 à sa muller,
 com al primer
 Adam fonch dit.
 Com ver marit
 hora per hora
 larcha, ò tora
 de fust obrada,
 moble portada
 per caminans,
 per colls, è plans,
 taules, è verga

Hh man-

manna soberga,
 los cinch volums
 drets , è torts fums,
 lleys , è judicis,
 los sacrificis,
 alifos pans,
 bastò en mans,
 al inmolar,
 guaspes tallar
 les cerimonies,
 è querimonies
 ja malastrugues,
 quaix, ballarugues,
 chiulells , juguetes,
 baceroteles,
 fluixes lliçons
 de chichs minyòns
 li defechà,
 è rebujà
 com à fumosa
 casa plujosa,
 è descoberta,
 restant oberta
 vella , y antiga.
 La gleya amiga
 ell de sa ma
cert la obrà,

Ciutat murada
 en monts fundada,
 Temple immobile,
 è al nou Poble
 homens Baròns
 daltres lliçons,
 no sols politiques,
 mes metaphysiques
 sobre natura,
 ultra mesura
 tot transcendent,
 enteniment,
 feu auditori,
 Scholes , pretori,
 ferm coliseu,
 botigan feu
 mòlt sumptuosa,
 è cabalosa,
 rica fornida,
 de infinida
 gran droguería,
 de pedrería
 pus preciosa,
 mes virtuosa
 en medicina,
 en pedra fina
 phylosophal,

qual

qual may fonch tal,
 feta, ni vista,
 per alquimista,
 de general
 tiriaca,
 bezaart fi
 de tot verí
 guaridor fel,
 manà del Cel
 maravellosa,
 mòlt saborosa,
 è delectable,
 inextimable
 de gran valor,
 per sola amor
 no pas venent,
 ni preu prenent
 repartidora,
 è donadora
 franch als cõfrarès.
 En senyal darres,
 è testimoni,
 del matrimoni,
 tan excellent,
 li feu present,
 no arres dor,
 dordi un cor,

è mig contades,
 quince argentades,
 ni dor anell,
 corder anyell,
 no carn, ni greix,
 mes si mateix
 dant per strenes,
 mes en rehenes
 sa Magestat,
 divinitat,
 anima, y cos,
 may tal focos,
 ni tan alt dò
 en lo Mon fò,
 may fonch llegat
 tal prellugat,
 ni tal herencia,
 magnificencia
 may tal se feu,
 tot lo salt meu,
 è quant David
 hach proveit
 per fer la obra,
 sitim manobra,
 argent, è or,
 tot lo tresor
 per mi despès

Hh2 en

en los obrès,
 les mans pagant,
 no valguè tant.
 Octavià,
 cert quan llegà
 tot sòn Imperi
 al gran Tiberi.
 Quant Constantí
 restituí
 donaciò,
 oblaciò
 quefvulla fos,
 quant del seu cos
 fonch Metje destre
 Papa Silvestre,
 cert no llegaren,
 ni res donaren
 que valguès tant,
 pus triumphant,
 è major cosa,
 donà à la sposa,
 è lan dotà.
 Mes lincartà
 fent testament,
 ferm disponent,
 de fet tan sopte
 apres sòn obte,

refuscitat,
 als Cels muntat,
 taula compondre,
 Regne dispondre,
 no Monarchia,
 ni Senyoria
 gens mundanal,
 ni temporal,
 tost transitoria,
 è diluforia,
 ni part de terra
 ab cruel guerra
 de gent traydora
 conquistadora
 à infinits,
 de Egypte eixits
 Jueus promessa,
 è sols obtesa
 per dos daquells,
 è per novells
 pel camì nats
 ab grans debats,
 perills, temors,
 treballs, suors,
 cultivadora,
 posseïdora
 no sens afany

al

al mes cent anys,
 mes supernal
 celestial,
 eterna gloria,
 als qui memoria
 dell mort hauràn,
 tots quants volràn
 esser fills seus,
 fills donchs hereus
 per sòn plandò
 per merits no,
 del Regne feu,
 ab gran conreu
 del feu camp pla
 qual el plantà,
 dels seus criats,
 dotce triats
 feu Capitans,
 è pres ne tans
 en Sacerdots,
 dels pus devots,
 com feu Sdràs
 dels vells pus clàs,
 dotce també,
 com Josuè
 prhomens trià,
 com lo Jordà

volguè passar,
 è yo regnar
 com comenci,
 constituí
 dotce prefets,
 en tots los fets,
 ma Cort regissen,
 è just partissen
 les racions,
 mes tants Barons
 los figurí,
 yo quant obrí
 los lleonets,
 dotce chiquets
 dor si mòlt bells,
 per chapitells
 al meu Real,
 al sitial,
 è mes manrà
 com de Judà
 pus char fill feu
 en Jacob feu,
 entrels germans
 Tribs començans
 fos preferit,
 è reverit,
 en Simò, Pere,

major Prevere
 feu, è Clavari,
 per ell Vicari,
 ab general,
 è lliberal
 gran potestat,
 ab honestat
 à deslligar,
 obrir, tancar,
 clau no errant
 al freturant
 los seus trefors,
 dels successors
 per ells criats,
 è ordenats
 à tal ofici,
 fal sacrifici
 sols lo Prevere
 altri nospere,
 tan alt poder
 nol pot haver
 Angel, llech, dona,
 mala, ni bona,
 sols Capellans,
 per les llurs mans
 feu partidors,
 è donadors

als casats, llechs,
 Latins, è Grechs:
 fels llargament,
 bè casament
 à beguinotes,
 fictes, devotes,
 qui totes festes
 se paren prestes
 al combregar,
 masa privar
 causa menyspreu,
 lliurar se deu
 mòlt cautament,
 è majorment
 à les contraries,
 per ser mòlt varies,
 è contumaces,
 è pertinaces,
 com mòltes feren,
 è les que speren
 altre Messies,
 erren les vïes
 del ser Christianes,
 hoch sòn mal fanes,
 è Filistees,
 cert Cananees,
 Samaritanes,

increduls vanes
 apostatades,
 sòn batejades,
 è la Judayca
 Ley, è Mofayca
 en lo cor tenen,
 à llur dany prenen
 lo pa sagrat,
 sens fe, sens grat,
 indignament,
 mes certament
 per llur error
 non pert valor,
 nin val res menys
 per sos desdenys
 lalt Sagrament.
 Ell donchs volent
 complir sa empreffa
 ab gran llarguesa,
 com prophetat
 fonch figurat
 antigament,
 sòn testament
 ab mort volch cloure
 ell serp de coure,
 aram, llautò,
 en pal bastò,

mes à través
 per Moyfes
 en alt alçada,
 entrecruada
 clavada ab clau
 de treua, y pau,
 arch, è senyal
 celestial,
 Iris pintat
 fonch lo possat
 al Firmament,
 ell fonament
 pedra mòlt ferma,
 en ques referma
 tot lo Senat
 Apostolat,
 pels Artesans
 edificans,
 ans reprobada,
 puix paredada
 feta angular,
 pedra calar,
 sens mans tallada,
 è declarada
 per Daniel,
 del Rey cruel,
 Regnes rompent
 dor,

dor , è d'argent,
 de Aram tercer,
 lo quart d'acer,
 quint terra cuyta,
 creixent ab cuyta
 feta tamanya,
 com gran mōtanya;
 Oricorn fōrt,
 domat, è mort,
 cantant doncella
 humil, è bella,
 Brufol portant
 jou , dret llaurant,
 anyell rostit,
 tot engolit
 hos no trencat,
 ell grà sembrat
 mort verament,
 mòlt fruyt retent,
 ell balfem fi
 del engadí,
 raïm penjat
 en pal portat
 al coll per dos
 guardejadòs,
 lo Christià
 de carahi và

Jueu desquena,
 primer lo mena
 Poble rebel,
 ell com Abel
 mort, è batut,
 Joseph venut
 à gent dolenta,
 per dinès trenta
 per sos germans,
 de peus , è mans
 Samsò lligat,
 Jonàs llançat
 tres jorns begut,
 pel peix retut
 quis diu Balena,
 foran larena
 tornat en fest,
 Isach fill prest,
 la mort volent,
 obedient
 al pare seu.
 Ell fill de Dèu
 ver Redemptor,
 llarch comprador,
 pagador franch
 del cos la fanch,
 ell pellicà,

fos

los pits nafrà,
 pels fills salvar,
 è restaurar,
 fluintla tota,
 com una gota
 sola hi baltàs,
 no gens scàs,
 fent abundosa,
 è copiosa
 Redempció
 tal Passió,
 açots , colona,
 de junchs corona,
 martell tan greu,
 llança, claus, Creu,
 fet mòlt stranya,
 sponja , è canya,
 vinagre , è fel,
 mort tan cruel,
 vituperosa,
 tant dolorosa
 ell la volguè,
 è la prenguè
 per amor nostra,
 è per fer mostra
 dinmensitat,
 de charitat

ell jutje just,
 Adam pel gust
 condemnà a mort,
 morint à tort
 ell , è greument,
 mòlt justament
 volch anullar,
 è revocar
 dita sentència,
 dada en absència
 als naixedors,
 fills successors
 generalment,
 mòlt carament
 de tots pecats
 fets , è innats,
 ell feu ajust,
 è alt en fust
 dhon fonch llevat
 lo pom vedat
 pels innocents,
 cinch mil docents
 any seixantè
 los remetè,
 hora mateixa
 fonch la madeixa
 drachma deena,

Li ho-

hora novena
 llavors trobada,
 al coll portada
 ab alegria,
 qual ja peria
 lerrant ovella,
 les erros della
 portant al dos
 fill prodigos
 fonch acollit,
 lenfellonit
 fora romàs,
 morì lo gràs,
 è roig bedell
 de cos, è pell
 immaculat,
 sacrificat
 per lo comù
 alt, è tot nu.
 Ver hom, è Dèu
 sobre la Creu
 fermant lafquena,
 nostra cadena
 dacèr tan fort,
 dinfernal mort,
 morint desféu,
sa mort reféu

lo nostre stat,
 mortificat
 donantli vida,
 cert sa ferida
 humanitat,
 divinitat,
 may se partiren,
 nos desuníren,
 ni delleixaren,
 bèu confessaren,
 è coneguèren
 en lo que vèren
 dels miradòrs,
 eixecutors,
 alguns sabuts
 en les virtuts,
 è grans senyals,
 tots divinals,
 è mòlts secrets
 que hi foren fets,
 just lo preycà
 preu quant tornà
 Judes traydor,
 cridàl Senyor
 Dimas lladrò;
 Centuriò,
hu cap de cent,
 dix

dix verament
 fill de Dèu es:
 Pilat Francès
 Rey lescrivì,
 gentil Longi
 Dèu ladorà
 com se veu sà,
 ans era cech;
 lo Sol festech
 de dar claror
 per sòn Senyor
 fer tormentat,
 anuolat
 lo Cel tronà,
 fort llampejà,
 movent grans vents,
 tremolaments
 feren les terres,
 dels monts, è ferres,
 roques cayguèren,
 en sis rompèren,
 foren perides,
 foren solfides
 mòltes montanyes,
 Nacions stranyes
 del cap del Mon,
fin hon se pon

lo Sol tots jorns,
 vent tals contorns
 temorejaren,
 Dèu invocaren,
 com un Gentil,
 mestre subtil,
 dit Dionys,
 lo mon sentis
 fort ttemolar,
 ves eclipsar
 lo Sol, è Luna,
 contra comuna
 Astrologia,
 en jorn de dia
 ves tal foscura,
 Dèu de natura
 dix soferia,
 ò periria
 la Mundanal
 universal
 machina sempre;
 aquest destempore
 ben prop lo veu
 lo mal Jueu,
 major Prelat
 del gran Bisbat,
 sòls per lo guany

en aquell any
 arrendador,
 princep traydor,
 ab fos sequaços
 hypocritaços,
 mes no hi creguèren,
 ans dels que hi eren
 allí venguts,
 scomoguts,
 mes per temor,
 que per dolor,
 ni pietat,
 à pas cuytat
 esbalaïts,
 batentfels pits,
 barbes pelant,
 los caps calant,
 trists sen tornaren,
 may otorgaren
 aver fet mal.
 Lo triunfal
 titol subscrit,
 per tots lligit,
 Grechs, è Latins,
 als Raus Rabins
 nols pareguè
 que diguès bè

Rey dels Jueus,
 ab agres veus
 ne despitaren,
 è infestaren
 ne fos llevat.
 Mes à Pilat
 no li plaguè,
 ans romanguè
 à llur despit
 com fonch scrit;
 dels monuments
 mòlts dels durments,
 ò morts Sancts cosos,
 ab pell, carn, hossos,
 resuscitaren,
 è recitaren
 que vist avien,
 llà dhon venien,
 Laltar cellat,
 pel Vel tallat
 se descobrí,
 Linfern obrí,
 Lim, è presò,
 com feu Samsò,
 ab clau de compte
 Lalcayt en prompte
 aprefonà,
 è

è fort lligà
 fa cavalcada,
 al llim tancada,
 qual ell tenia
 ab tiranía
 animes santes;
 qui pot dir quantes
 à mi per gracia,
 ab pertinacia,
 cert no morí,
 yon penedí
 ans de morir
 gens referir
 no gos lo crim,
 tots los del Lim,
 ò Si de Abram,
 Eva, y Adam,
 fos descendents,
 Dèu coneixents
 de fet cobrà,
 è sen portà
 tots Dèu lloant,
 Chaím deixant,
 è tots los mals,
 perpetuals
 habitados
 en los cahos,

totstemp penant,
 en lentretant
 Joseph Baró,
 Decuriò,
 é noble nat
 en la Ciutat
 Arimathia,
 prop vas tenia,
 ò fossa nova,
 semblant à cova,
 tallat en roca
 à pich de broca
 fet pera sí,
 ell proveí
 ab diligencia
 haver llicencia
 de Ponç Pilat,
 fer soterrat,
 qual obtengué,
 comprat haguè
 net drap de llí,
 nart, benjuí,
 altres pèrfums,
 segons costums,
 es dels Jueus,
 tot à grans preus
 lliures ben cent,

de

devotament
lo cos lligat,
embalsemat
lo soterrà,
è cimentà
la porta closta
ab mòlt gran llosa,
pels seus lo cos
furtat no fos.

Los Raus duptaren
per tant instaren
la sepultura

ab mòlta cura
per un Barò
Centuriò

fos ben guardada,
sa gent armada,
tots ben pagats,
puix sglayats
terç jorn matí,
quant fort sortí
del monument,
smayament,
é por haguèren.

Tots lo creguèren
esser ver Dèu,
tots una vèu

de fet cuytaren,
eu recitaren
dins la Ciutat,
ressuscitat
es verament,
mes promptament
dells sobornats,
dells menaçats,
mòlts variaren,
è depossaren
mentint vilment,
ans certament
que lo dit cos,
despenjat fos
de la Creu alt,
encara calt
del dret costat,
hon fonch nafraç
gran sanch nixquè,
aygua tambè.
Lo Poble ho veu
tot aços feu,
pera figures,
Psalms, è Scriptures
dar compliment,
Lomnipotent
quant feu fer Larcha

al Patriarcha
 antich Noè,
 aygua volguè
 punìs lo vici,
 è fos inici
 à la virtut,
 lo retengut
 Poble prou bo
 per Pharaò
 com à catiu,
 restà tot viu,
 è feu lo franch
 aquella fanch
 del sanct anyell,
 è fonch coltell
 de gran matança,
 en la criança
 de Egypte tanta,
 puix la gent santa
 Dèu feu passar
 la roja Mar,
 com per trespol
 del Rey lestol
 laygual negà,
 mes Dèu manà
 quel Poble ves,
 com Moyfès

ferint la roca,
 aygua no poca
 manàl nixquè,
 del qual beguè
 tot Israel;
 Ezechièl,
 ell prophetant,
 Dèu inspirant
 gran aygua viva,
 neta absterfiva,
 promet donar,
 per denejar
 los delinquents,
 als penidents
 sedejans crida,
 beure combida
 Dèu aygua franca,
 com llana blanca
 promet tornat,
 è canejat
 les Astrosies
 per Esaies,
 deixen Dèu vena
 abundant plena
 daygues vivents,
 als descreents
 diu Hieremès,

scriu

scriu Zachariès,
 ab Prophecía
 en aquell dia,
 è temps de pau,
 en lo Palau
 del Rey Daviu,
 font gran com riu
 si mostrarà,
 è llavarà
 la menstruosa
 aygua abundosa
 del dret costat,
 per un forat
 del Temple eixint,
 fonch vist guarint
 les malalties,
 è ell Mefsies,
 volch començar
 sanctificar,
 aquell flum gran,
 com Sanct Joan
 lo batejà,
 é com tornà
 del aygua vi,
 Architichè
 beure manà,
 allí mostrà
 començ de gloria,

la natatoria
 de Siloé
 lo mostrà bè,
 prop de Sicar
 promès donar
 al Aldeana
 Samaritana
 aygua de vida,
 font infinida
 perpetual,
 font daygua tal
 ja figurada,
 è prophetada
 per Dèu promessa,
 may fonch obtesa
 pels de natura,
 ni de scriptura
 pobles passats
 à Dèu ingrats,
 ni quant suà
 fanch com plorà
 orant en lhort,
 sols après mort
 fonch dada cert
 quant fonch obert
 lo costat séu.
 Alt en la Creu
 mig començades,

è sòls forjades
 les claus del Cel,
 à Pere fel
 promesses dar,
 volch acabar,
 subtil manyà,
 ell les temprà,
 com bon Armer,
 temprà lacèr
 ab aygua, y fanch.
 Bè lo barranch
 flum, è torrent,
 passa bevent
 calcer, è got,
 Rey Sacerdot
 Melchisedech.
 Obert lo rech
 del costat dret
 fonch lo pertret;
 è aparell
 peleant vell
 tot revocat,
 è reprobat
 dels usuraris,
 è Pothecaris
 llur receptari.
 Obert larmari

de Deytat,
 per pietat
 al nou Sacrari,
 antidotari
 novell donà,
 hon ordenà
 fet medicines,
 ab fet divines
 spirituals;
 no naturals
 propietats,
 ab qualitats
 ben divisades,
 è graduades
 à quatre graus,
 tres per tres claus,
 quart per la llança,
 ab sa balança
 just dret pesades,
 ben dispensades
 les quantitats,
 ab quels Prelats
 sòn unguentaris,
 è pigmentaris,
 fessen unguents,
 è fins pigments
 preservatius,

è curatius,
 ratificants,
 è conservants
 la sanitat,
 suavitat,
 beneyta noble,
 salut al Poble,
 novell ramat,
 elet triat,
 anyells, moltòns,
 barbuts cabròns
 abandonant,
 ell alt cridant,
 anyell benigne,
 com fa lo signe,
 ab veu mòlt fort
 prop de sa mort,
 ab lo cap dret,
 haver gran set
 de tots cridà,
 per tots pagà
 ell bastament,
 lobedient
 anyell corder,
 qui volenter
 hi es vengut,
es franch remuc

complidament.
 Lo frè mordent
 de dur cervell,
 ja odie vell
 embotonat,
 desempegat,
 Jueu altiu
 restà catiu
 per culpa llur,
 puix en lo fur,
 ò Prophecies
 del ver Mefsies,
 no han fermat,
 en sòn ramat
 no sòn contats
 desveïnats,
 nols es permes
 posseír res
 en realench.
 Lo Rey que vench
 del Cel al Mon
 Mefsies fon,
 nol han cregut
 han, è perdut
 llur bobalar,
 en lampribar
prioritat

la salvetat
 en prats pastura
 per oradura.
 Los qui llogats,
 humilitats,
 obrar volrà,
 è suaràn
 en les cavades
 no fent llobades
 del divinal
 diner real
 feràn pagats,
 los enganats
 Moros , è atres,
 Turchs , Idolatres,
 feroços, braus,
 resten sclaus
 descaminats.
 Sòn figurats
 lenterch Ebraych,
 lo Gentil laych,
 pobles abdòs
 pels fervidòs
 dos jovencells,
 lase ab ells
 ensemps restats
 baix, no muntats

fer en la penya
 altar, ni llenya,
 pel sacrifici
 de Abram inici,
 començador
 de fe, y amor.
 Isaach tercer
 lo Poble ver,
 è Christià,
 qui creu, è fà
 lo que Dèu vol,
 aquest tot sol,
 la hu de tres
 sols elet es,
 los dos damnats,
 mòlts sòn cridats
 poch los elets,
 Dèu quants ha fets
 vol fer salvats,
 è mòlts malvats
 esser nou volen;
 puix ells se tolen
 lo be promès,
 afectant mes
 la vida grassa,
 restar en plaça,
 ploga, ò no ploga

troben quils lloga,
 nols plau lloguer,
 ni llogater
 conduydor,
 combidador,
 nols plau oir,
 mòlt menys seguir,
 ni les figures,
 sanctes Scriptures
 lligir entendre,
 lo ver seny pendre
 à ells simputa.
 Dèu no refuta
 qui si atança
 no fora llança,
 ni desempara
 lhom quis prepara
 rebre sa gracia,
 tot quant li placia
 fent, obeïnt,
 Sathan jaquint
 dret à ell vè
 promet la fe,
 fent homenatge
 de vassallatge
 perpetual,
 rebent la sal

de sapiencia
 en mans presència
 del seu Curat,
 propri Prelat,
 è Sacerdot,
 solemne vot
 à Dèu na fet,
 aquest de fet
 es ben rebut,
 franch, è remut
 lo seu rescat,
 per Dèu pagat
 degudament,
 per incident
 me vull llunyar,
 fora aviar
 un poch del rench,
 saltar entench
 foral cavat,
 tant he mal grat
 de les mesquines
 fictes beguines
 prest puix me moch
 llur saber poch,
 è mòlt cuydar
 vull infertar.
 Veig la beguina
sal

falta Martina
 de fellan fella,
 de vellan vella
 gira mantells,
 pica martells,
 disputadora,
 demanadora
 de questions,
 è fent rahòns
 als Confessors,
 è Preycadors.
 Ella famosa,
 è poderosa,
 en lo moral,
 è natural
 mòlt erudida,
 avent oïda
 la nomenada,
 pel Mon anada
 del meu poder,
 è alt faber,
 mes divinal
 que humanal
 per mes entendre
 de mi apendre,
 lo Mon passant,
 è travessant

à veurem vench,
 è ab mi tench
 grans parlaments,
 donam unguents
 mòlt fins, dolor
 de gran valor,
 donam planter,
 è sementer
 de balsem, brots
 en Gadi tots
 vinyan plantam,
 fovint parlam
 è discurrim,
 mòlt departim,
 Dastronomia
 mòlt ne sabia,
 ellam signà,
 è designà
 en aquest fust
 un Rey robust,
 mòlt desijat
 ferà penjat
 per los Jueus
 mals vassalls seus
 en creu ben alt,
 delhort del falt
 prest lon traguè;

è

è lamaguì
 jus la piscina,
 dell medicina
 laygua prenìa,
 homens guarìa
 fols, la llacuna,
 dones nenguna,
 nos llig guarís,
 per llur avís
 après per dies,
 Jesus Mefsies
 als Phariseus,
 è Seduceus
 los atlegà,
 è divulgà
 tal diligencia,
 per mes sciencia
 al jutjament,
 fort argument
 à ells ferìa.

Larch respondria
 sino dubtàs
 temps hi bastàs,
 curt hi vull dir,
 nom cal desdir
 per poca streta,
 una oroneta

cert no fa stiu,
 muller la viu
 de infel Rey,
 fonch fora lley,
 de tot haguè,
 tambès cayguè,
 si mes timpliques,
 è fort repliques,
 de virtuosos,
 dones famoses,
 è venerades
 qui son stades
 vergens, fadrines,
 Monjes, beguines,
 poques casades,
 canoniçades,
 per Papa sanctes,
 Sybilles tantes
 Dèu Redemptor
 ser venidor,
 pronosticans,
 dalgunes grans,
 mes foren poques,
 mares, è çoques
 de Ley antiga,
 bo es te diga
 la veritat.

Per

Per equitat,
 è Dèu honrat
 per ell format
 de Eva lo cos,
 qui dhõ fonch hos,
 carn de carn llur,
 perque fan dur
 per genitura,
 obrant natura
 en lo Mon hom,
 algun queucom,
 sòn poch amables
 no extimables
 que valguen mes
 per fer mulles.
 Car matrimoni,
 no es testimoni,
 no sospitòs,
 ans prou dubtòs
 inducciò,
 presumpciò,
 es de bondat,
 seguritat
 non porta gens;
 car mòltes gens
 fills daltri crien,
conyè donchs sien

no mòlt amades,
 mes comportades
 per ses aïnes,
 com les gallines
 qui tot ho çullen,
 hon se recullen,
 per tãts houspõdre.
 Mes vull respondre
 al argument,
 generalment,
 perque les dones
 formà Dèu bones,
 bondat alguna,
 sols la comuna
 sis volen tenen
 delles ne prenen
 alguna part,
 les mes apart
 ben lluny larrullé,
 è la despullen
 de si la llancen.
 Les que fatancen
 fer qualque bè,
 fots lley, è fe
 sòn stimades,
 un tant preades
 en gran recort,

com

com lhome tort
 Rey entrels cechs,
 per alguns llechs
 mencionades,
 perpetuades
 per llonga fama;
 daquestes ama
 lo que han bo,
 no tot lo so
 quen fa la gent,
 mes solament,
 sola virtut.
 La fortitut
 de Na Judich,
 de Hester te dich
 la complacencia,
 per sapiencia
 Rebeca mira,
 de Sarra tira,
 ò Sarraí,
 qui requerí
 Abram tocar,
 la mòça Agar,
 fidelitat,
 humilitat
 mòlt gran de Lia,
 la parlería,

è bell stíl
 de Abigail,
 Delbora trià
 sols prophecía;
 Raab celant,
 lo clau ficant
 al pols Jahel,
 amant Rachel
 viudatge de Ana,
 de Na Sufana
 pren continencia;
 la penitencia
 de Magdalena,
 de Ialta Elena
 peregrinatge,
 hospitalatge
 dels pobres, cel
 de Isabel
 Reyna contessa
 è Menoressa,
 de Catharina,
 Tecla, Marina,
 Anastasia,
 Agnes, Lucía,
 virginitat,
 ab charitat,
 per fe martyri,
 sens

sens ereptiri
 ne pots amar,
 ben afamar,
 è ben voler
 dir ab plaer
 sols tals virtuts.
 Sollicituts
 de dones vives
 te prech squives
 sols te deportes
 de sembláts mortes
 lligir llur vida;
 car han seguida
 en lo llur pas,
 sens contrapàs
 la bona via

de quim embía,
 aixi desfas,
 è satisfas
 tots arguments,
 è pensaments,
 leixa disputes,
 è no refutes
 los concells meus,
 cert si nols creus
 viuràs penat,
 morràs damnat,
 ta testa calba
 puix es ja Lalba
 volrà dormir,
 vullmen partir
 comante à Dèu.

QUART LIBRE,
O QUARTA PART
PRINCIPAL DE ENVIUDAR.

PRIMERA PART.

Com ordena sa vida.

PUix que sabèu
yo no sentí
de fert sortí
tot elevat,
è llajenat,
sbalait
pel que oit
llavors avia.
Com qui somnia
cosa plaent
soptofament
sis despertat,
ne ha mal grat,
è li sab greu,
com plaer feu
li han torbat.

Desconsolat
com fonch Tobíes,
com Azaríes,
Angel Raphel
sen tornàl Cel,
è congoixat.
E com hugat
fonch Sáct Ambros
qui fonch al cos
del Sanct Martí,
tambè Frontí
fonch al deMartha,
llogint la carta
de celebrar,
sobrel Altar
ells sadormiren,

dor

dormint partiren
 de sos Bisbats,
 per Dèu guiats
 mirablement.
 Ells realment
 feren lofici,
 lo sacrifici,
 sanctes pregaries,
 per funeraries
 dels sus dits sants,
 llurs ajudants
 ventlos becar,
 masa tardar
 los despertaren,
 perquels torbaren
 del que lluny feyē,
 è tan clar veyen
 los desplaguè,
 cascun haguè
 enuig un tant.
 E com parlant
 Dèu instruis,
 los senys obrís
 à les figures,
 sanctes Scriptures,
 les declaràs,
 à Cleophàs,

altre ab ell,
 en lo castell
 aposentats
 meravellats
 del que parlà,
 trencant lo pà
 lo coneguèren,
 quant lo volguèren
 despareguè,
 mòlt los dolguè
 com sabentà.
 E com trobà
 Sanct Agostí
 aquell fadrí
 riba la mar,
 volent buydar
 layguan un clot,
 li dix Arlot,
 que penses fer?
 Ab alt saber
 lo chich respos,
 ab gran repos
 ell scoltant,
 linfant parlant
 perdèl de vista,
 ab cara trista
 restà pensant.

Ll2 Yo

Yo pel semblant
 tal me trobì,
 après cobrì,
 en seny tornat,
 encadarnat,
 per lescoltar,
 è tant vetlar,
 tantost pensí,
 è comencí
 rememorar,
 è recordar,
 recogitant,
 è recitant,
 lo quentenguí,
 è comprenquí,
 de la creença,
 per ma valença
 à mi explicada,
 è declarada,
 fonch lo moral,
 è doctrinal
 per mi palpable,
 è practicable.
 Mes lo subtil
 de fort stíl
 cert trascendent
mon sentiment,

Theorich alt,
 trobantme falt
 de vista llosca,
 è ab ma fosca
 flaca prensiva,
 com la visiva
 del Duch, è Rat,
 quis diu penat,
 è del muçol
 al raig del Sol,
 dull lo perdìa,
 nol entenìa
 fols lo cobrava,
 com se calava
 al aprensible,
 intelligible
 per mi grosser,
 fiu mon poder
 nom oblidàs,
 quem recordàs
 per profit meu,
 è ara teu,
 fill Balthasar.
 Sens pus tardar
 tantost vestím,
 del llit llevím,
 è deballat,

agenollat,
 à Dèu lloï,
 è beneï,
 regraciant,
 è suplicant
 fa gloriosa,
 è piadosa
 beneyta Mare,
 quellam separe
 del vell llevat,
 è renovat
 del infernal
 drach belial
 me preservàs.
 E com pensàs
 quel temps passat,
 mal compasat,
 perdut nos cobra,
 metì en obra
 lo vi novell,
 de bon concell.
 Sés temps remetre,
 volguì prometre,
 fiu jurament,
 vot, sagrament,
 ab cor datendre
may muller pendre;

mes viure franch,
 may en un banch
 feure, ni taula,
 ni may paraula,
 rahonament,
 mòlt parlament
 delles sentir,
 ni may oir
 llur malempoli.
 Bollir en oli
 mentjar les mans;
 morir avans,
 ans peus stendre
 que muller pendre;
 ans soterrat
 que mullerat.
 De continença,
 fiu prometença,
 puix fuy delliure
 mudí de viure,
 leixant lactiva,
 contemplativa,
 cercant la vida,
 prenint la mida
 al eixemplar
 de imitar,
als Ermitans,

Sols

sols habitans
 en los sechs erms,
 hon viuen ferms
 sens matrimonis,
 ab tals Demonis.
 De fet ho fiu
 aquell stiu,
 yo fiu ma via
 ves la mongía
 ben ermitana
 la Catalana
 damunt Falcèt,
 deçà Poblèt
 quis diu Cartoixa,
 hon la gent coixa
 puja ab afany,
 qualque mig any,
 yo hi aturí,
 hon apurí
 ab lo Prior
 bon Confessor
 examinant,
 è rominant
 ma consciencia,
 la penitencia
 hagui finida.
 De la llur vida

fuy mòlt content,
 è certament
 vestit mi fòra
 si la traydora
 de bigamía,
 tal com la mia
 tant non vedàs,
 quem ordenàs
 à Missa dir.
 Al Monastir
 dona hi entràs,
 nis acostàs
 nunca ni veren.
 Ans me digueren
 que la Regina
 Dona Marina,
 defafaenada,
 una jornada
 sols per mirar,
 hi volch entrar
 ab ses doncelles,
 Claustra, Capelles,
 quant calcigaren,
 tot ho llavaren,
 è fort raguèren.
 Ells may ixquèren
 del Cor tancats,
 mòlt

mòlt sòn guardats
 de ocafiò,
 doraciò
 ells men mostraren;
 mòlt mendreçaren
 per llur virtut
 lo temps perdut
 quel smenàs,
 que ordenàs,
 lo venidor,
 vivint millor
 me concellaren.
 Tots mabraçaren,
 em oferien
 Dèu pregaríen
 per mi tostemps.
 De tots ensemps
 prèu comiat,
 per Dèu guiat,
 ves sanctes Creus,
 ab mòltes neus,
 è prou gran fret,
 fuy à Poblet,
 camí ferrrat
 à Monferrat,
 prop Tarragona;
 fuy à Vallbona:

quin Monastir
 per convertir
 tot pecador,
 per la fredor
 mòlt me cansà,
 Benifaçà,
 è Vallivana,
 fuy per la Plana,
 è per la Vall,
 ab gran treball
 à Vall de Christ.
 Quant haguí vist
 yo Porta Celi,
 cert fuy al eli
 de cansament,
 mes certament,
 segons mon vot,
 res pus devot,
 ni mes compost
 lloch pus dispost
 en tots no viu,
 ab rahòs diu
 del Cel la Porta,
 cert no hies morta
 la continencia,
 de la abstinencia,
 ells hèn la fuma,

may

may carn hi fuma,
 ni à llur costa
 dona facosta,
 bè hi reposí
 fins deposí
 lo llassament.
 Dells mòlt content

enamorat,
 ab llur bon grat,
 cinta ma spasa,
 tornim à casa
 hon huí yo stich
 en pau vos dich.

SEGONA PART.

Continua sòn viure.

NOranta cinch,
 ò cēt anys tinch
 dels quals cinquanta,
 ò los seixanta
 dels meus millors,
 penes, dolors,
 man spletat.
 En veritat
 lo sanct sermò
 de Salomò,
 quim fonch tramès
 los anys de mes
 me stalvià,
 è desvià,
 yo mal nodrit,

vell endurit,
 dolent, vilà,
 com lo milà
 del terç any vell,
 per un budell
 ja mi calava,
 jam acordrva
 à fort cadena.
 Ma gran smena,
 del temps perdut
 no conegut,
 si lat recite,
 creus sols imite,
 lo pública,
 qui explica

sòn

sòn falliment,
 tot humilment,
 no pas com feu
 lo Phariseu,
 vanagloriòs,
 superbiòs.
 Yo instruit,
 è corregit,
 que Dèu aydant,
 è graciànt
 ab scandalls,
 è prou treballs,
 mon temps llimite,
 dones evite,
 per no torbar
 com realgar,
 sols un cambrer,
 un scuder,
 è comprador
 coch, pastador,
 tres me serveixen,
 é may me deixen,
 sòn sou los pague,
 els afalague.
 No tinch censals,
 de naturals
 primiciades,

è just delmades,
 rendes yo vixch,
 lo meu partixch,
 finant mos dies
 en obres pies,
 è penitencia.
 Per abstinencia
 llit sus la llenya,
 è destamenya
 tinch los llançols,
 los camifols
 daspre celici,
 per eixercici
 de ma persona,
 alguna stona
 yo cave en lhort,
 per mon deport
 après passeje
 fins que fameje,
 Dijous, Dumentge,
 è Dimats mentje
 carn sense greix,
 los tres jorns peix,
 lu aygua, y pa
 si nom trob sà,
 pa, y vi bermell,
 de gros burell

Mm

es

es mon vestir,
 à may jaquir
 Missa tots jorns,
 cerque perdons,
 sovint confesse,
 è may no cesse
 hores diurnes
 dir, è nocturnes,
 per morts, è vius,
 yo rem catius,
 è encarcerats,
 è enviudats
 sovint visite,
 los hostes cite,
 cert ma posada
 nols tinch tancada,
 los malalts cure,
 pubíls procure,
 dò past al pobre
 mascle, ò cobre.
 No les femelles
 bè cert à elles
 gens nols ne fas,
 de fret, ò glaç,
 de fet, ò fam
 tant les defam,
sis vol morissen,

llamps les ferissen,
 è les cremassen,
 sal se tornassen
 com la de Loth
 llança en un clot,
 qui res los dona;
 mes quils perdona
 sòn falliment,
 peca greument,
 mòlt fort errà,
 com no scorchà
 En Assuer
 à sa muller
 Vastì Regina,
 tambè Na Dina
 morir deguèra
 por fer vayuèra,
 millor lin pres
 à Finehes,
 com acorà,
 è atravesà
 ab lo punyal,
 dins lo tandal,
 la dona dita
 Madianita,
 nom de guerrer
justicier,

lin ha restat,
 perpetuat,
 è gran Barò.
 Per dir cansò,
 tambor sonar,
 masa cuytar,
 primer eixir
 ne feu morir,
 cremada nua
 la filla sua
 lo Duch bastart.
 Haguè gran art
 lo caminer
 de sa muller,
 partint lo cos,
 cascu bon tros
 dels Tribs nhaguè,
 de ques moguè
 fer gran venjança;
 cruel matança
 de Benjamines,
 è Gabefines
 de Galahat.
 Aquell untat
 bon Rey Hieu,
 noblement feu
 dalt spanyar,

tota sclafar
 à Gefabel,
 Reyna cruel,
 dona malvada,
 en la entrada
 ben calcigar,
 è rocegar,
 la lleixà à cans;
 sols peus, y mans
 lo quens romàs,
 en un nou vas
 per ser stada,
 ab Rey casada
 fonch soterrat.
 Bè fonch irat
 ab gran rahò
 lantich Barò
 Duch Moyfes,
 ab Finehes,
 è vencedors,
 per ser tudors
 de les casades,
 viudes portades
 Madianites,
 cert infinites
 les violades,
 totes trobades,

manà matar,
 è degollar,
 les vergens no,
 é guanyals ho
 virginitat.
 Lapostatat
 En Julià,
 bè castigà
 braves mullers,
 ben nou millers
 per les mamelles,
 en les ramelles
 darbres curtades;
 ben aguades
 vives penjà.
 Tambè venjà
 Hercules tost,
 en un recoft
 centmil armades,
 aparellades
 per ell combatre,
 sabèls rebatre
 lo llur arnès,
 ab un reves,
 mòlt les veixà,
 è les deixà
 totes nafrades,

é degollades
 baix en la foya.
 No menys en Troya
 Pantafilèa,
 ab faginèa,
 qui pot dir quanta,
 millers quaranta
 mortes tallaren.
 Tambès mataren
 los Persians,
 mes daltres tans
 delles millars
 ab ira fort.
 Nos feu gran tort
 aquella necia
 dita Lucrecia,
 gentil, infel,
 moguèla cel
 de ques vol fos
 matant sòn cos;
 car coneixia,
 que mereixia
 per sòn fallir
 tantost morir.
 E la cunyada
 enamorada
 de Octavià,

tambès matà
 sabent que feya;
 car ellas veyà
 fort aborrída,
 è ben fornida
 de puteria,
 fa porreria
 mort mercixquè,
 perço prengué
 verí tant fort.

Si tal deport,
 semblants jornades,
 ab tals porrades
 sovent hayien,
 millors serien,
 si yo podia,
 yols ne darìa,
 dich à les males,
 totes sòn tales
 les que conech.

TERCERA PART

DEL QUART LLIBRE.

PER lo quels dech
 per fer prohismes,
 è pels baptismes
 hon sòm llabats
 tots batejats,
 si he fals dit,
 ja men penit
 cert de bon cor,
 no hajen por
 les assegure,
 possat murmure
 que yols fes frau;

car nos tan brau
 fer, ni fellò,
 cert lo lleò
 com pintat par.
 Per no deixar
 elles irades,
 abalotades
 ves mi del tot,
 vull dir un mot
 per llur confort,
 tot lo llur hort
 despines plè,

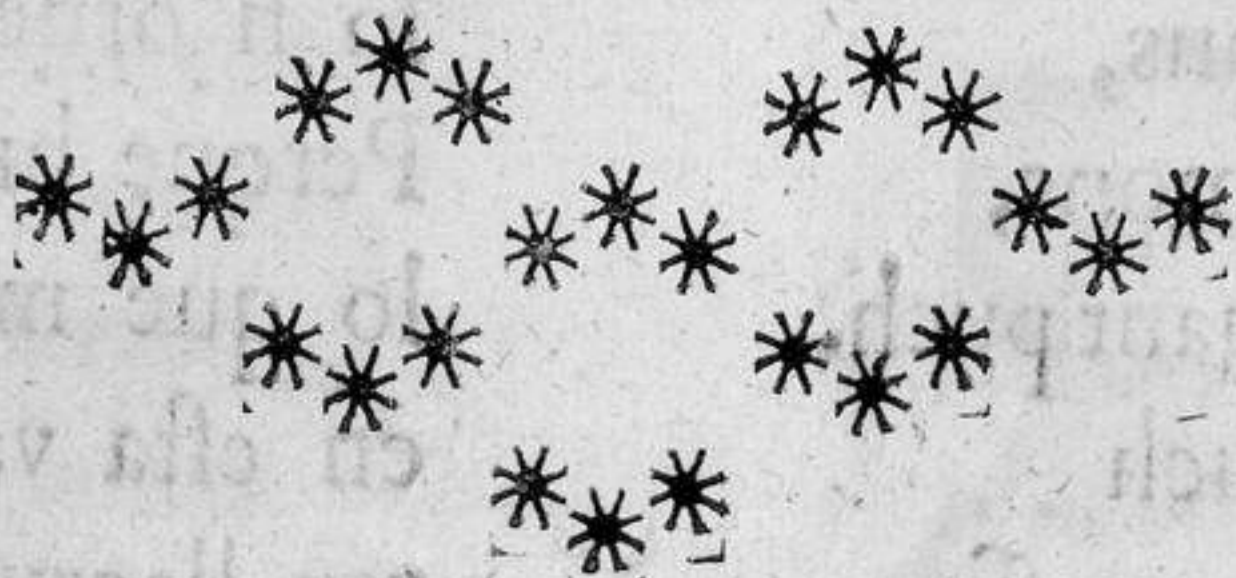
de

de carts també,
 he practicat
 bé examinat
 ma vida tota,
 en la llur flota
 dels arbres vius,
 he vist molts nius
 de verderols,
 ò doriols,
 é molts vespès,
 tots sòn vergés
 he ben cercat,
 he hi sols trobat
 un virtual
 arbre fruytal
 sols singular,
 de virtuts clar,
 ben empeltat,
 crech ha trencat
 lull al diable,
 una lloable
 sola famosa,
 è fructuosa
 ben coneguda,
 dona tenguda
 per prou valent.
 Dèu mólt tement,

é Christiana
 tota humana
 comunicable,
 dòlça, y amable,
 è graciosa,
 certa curosa,
 neta, gentil,
 sabent, humil,
 é poch parlera,
 mes gran faenera,
 bona endreçada,
 ben sforçada
 en tot quant feya,
 ses hores deya,
 è tot lofici,
 mes lo servici,
 è treballar,
 per sòn orar
 no romanìa,
 à tots parìa
 la llur persona
 mes hom que dona
 desque sò nat
 tanta bondat
 no viu en fembra,
 daquestam membra
 que fonch casada,
 è

è ben criada,
 mòlt instruïda,
 è tal nodrida
 pel marit séu,
 lo qual la veu
 mòlt ben morir,
 restà sens dir
 desconfolat,
 alienat
 fora de si,
 bel coneguí
 subplantador,
 é lluytador,
 blanch, è bermell
 es lo nom dell,
 dellam recort
 es primer mort,
 lo peix llicer
 hac nom primer,
 fonch ma veïna,
 mare padrina,

è fel amiga,
 no mafa antiga,
 dona mòlt clara,
 à mi mòlt chara,
 res en lo Mon
 mentres hi fon
 no à mi tant,
 fiu dol, è plant
 gran quant fallí,
 de cor la amí
 extremament.
 Puix solament
 en llur comuna
 ne trobat una,
 la qual mereix
 un poch de greix
 é qualche festa,
 per sola aquesta
 los dich me plau,
 ab elles pau
 final fermat.

QUARTA, E DARRERA

PART

DEL QUART LIBRE.

DE la sens par
 Verge excelét,
 de Déu potent
 Mare MARIA,
 no mestaría
 devotament
 atentament
 no pas cuytat,
 majoritat
 dir cascùn dia,
 sa Confraria
 de la Seu gran,
 totstemp que van
 à soterrar,
 é à honrar
 ses Processions,
 Misses, Sermons,
 servixch quant puch:
 Sa stola duch
 del Rey empreffa

als pits bè stesa
 blanch ab gerreta,
 ò terraceta,
 ab flor de llir,
 è sens fallir
 fet vergonyans,
 les quatre grans
 festivitats
 tinch combidats,
 dos tots Disabtes,
 dels qui dacaptes
 porten sa vida,
 ab semblant brida
 regnes, é mos
 de tot mon cos
 lo fi ordene.
 Perque hi smene
 lo que mi fall,
 en esta vall
 tan llacrymosa,

sa

la gloriosa
 nit, è jorn pregue,
 quellam aplegue
 ab sos servents,
 primés corrents
 per les monjoyes
 guanyant les joyes
 del alt repos,
 sperar gos,
 ab fe fiant,
 aquella ajudant
 atenyere,
 è guanyare
 après ma mort,
 lo segur port
 celestial
 perpetual
 alt consistori.
 Al Porgatori
 per mos pecats,
 mal smenats
 sè prou hi dech,
 quant puch li prech
 que men aparte,
 así quem farte,
 per fer smenes
 de mals, è penes,

sols corporals,
 les animals,
 è desplaers,
 quals les mullers,
 en temps passat,
 me han donat,
 è mals presents
 per los tormentes
 en cõpte hi hatjen:
 Aram enfaigen
 males humors,
 penes, dolors,
 tinch al present,
 yo aram sent
 mal als talons,
 en los renyons
 pedres, arena,
 dolme lasquena,
 muscles, è colces,
 tinch torts los polses
 no puch tenir,
 ni menys rigir
 taça, ni pinta,
 ploma, ni tinta,
 lull dret tinch roig,
 nim veig, nim oig,
 no puch scriure,

Nn ni

ni menys ja siure,
 mòlt mes ne resta,
 daquesta gesta,
 que no te dit,
 temps ma fallit
 cert vell feixuch
 ja pus no puch.
 En lo present
 mon fill placent,
 Balthasar Bou,
 nohi ha res nou
 antich es tot,
 yo char nebot
 te sols rescrit,
 quem par profit,
 mel, è mantega,
 si bes mastega
 pot ben valer,
 à ben saber
 coneixer clar,
 bè specular,
 è inquirir,
 bè discernir
 queus deù amar,
 que defamar,
 que eligir,
 que aborri^r

tals dos contraris,
 eixemples varis
 clares semblances,
 è concordances
 los manifesten,
 mes los afeften
 que lalt bolar,
 lo disputar,
 grans questions,
 en los sermons,
 imperceptibles,
 no aprensibles,
 subtilitats,
 alietats,
 de Trinitat,
 si en pecat
 fonch concebuda,
 si fonch remuda
 predestinar,
 la fe probar
 dits Den Pertusa,
 Den Lull la musa,
 de Ocham, Scot,
 llur vari vot
 coses mòlt primes,
 ab subtils rimes
 plau à les Gens,
 pro-

profit no gens
ne sol restar.

De tal preycar
à mon parer,
es tal plaer,
lo scotar,
com lo contar
d'altri florins,
è dels oins
les armonies,
è melodies
hanne dellit,
quant han oit
lo so es passat
quin serà stat
ni recitar,
ni recontar,
nou sperèu,
sols oirèu
bè han sonat,
bè han preycat,
à mon plaer.

Aixi certer
me pres à mi,
lalt so que oí
mòlt me plaguè,
mes no cabè

en mon beixell,
lo meu cervell
poch ne prenguè,
que retenguè
te he scrit desús,
lo menys confus
que bè pogut,
del que sabut
he fet procès,
mes tot sotmès,
tot à la llima,
del qui es cima
dels correctors,
en ses errors
contra la fe,
si mal dit he
no ben rescrit,
heu per no dit,
è revocat,
per anullat
vull sia hagut,
fall me virtut
vull menjaquir.
Sols te requir,
sovint hi lliges,
è quehi afiges
lo quehi sabràs;

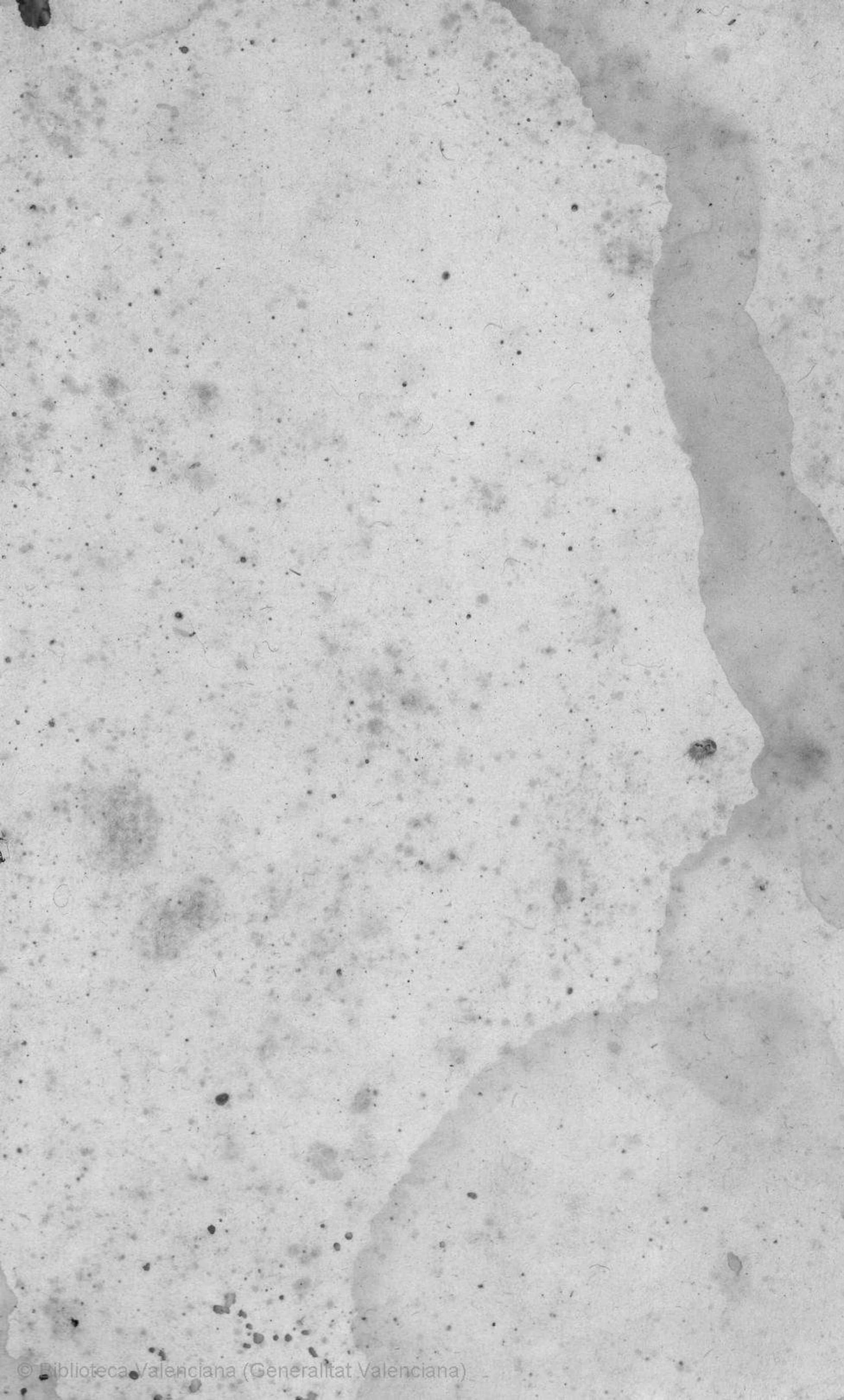
per

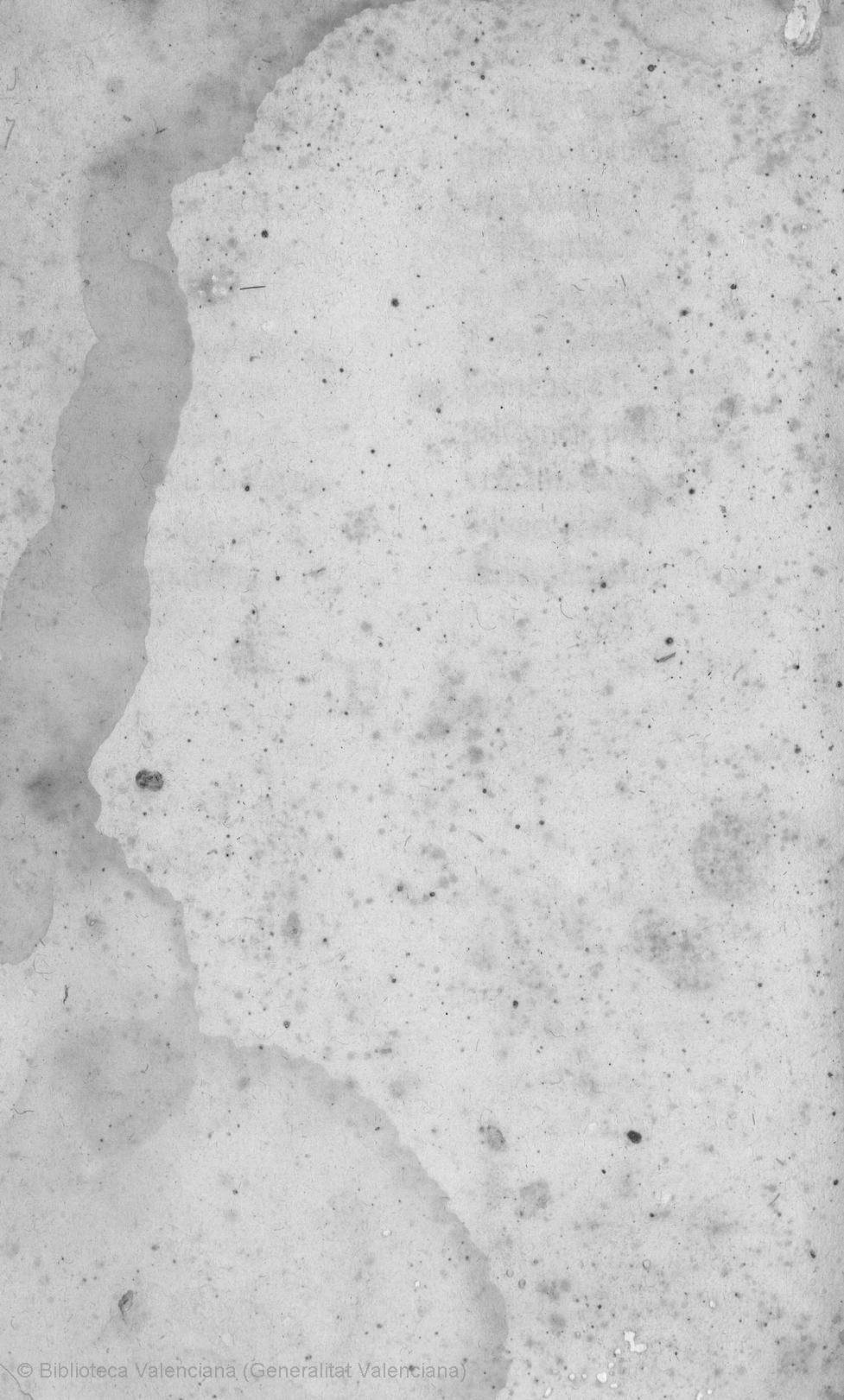
per temps creuràs
 lo que te scrich,
 lo que yot dich
 si may pratiques,
 nit emboliques
 gens ab les dones,
 sols te consones
 ab lalta Mare,
 qui ab Dèu lo Pare,
 Lesperit Sant,
 dells emanant,

tè fill comù
 qui viu Dèu hu
 en Unitat,
 è Trinitat,
 eternalment.

Tots finalment
 homens, è fembres;
 prhomés, pofébres,
 vixcam deçà,
 salvats dellà,
 dirèu Amen.

F I.

FRONT
Libre
de
Doms